የ9ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ጽሁፍ ሚልማጃ ላይ የሚሰጡት ቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረ መልስ ትንተና

(በሰሜን ሸዋ ዞን ዉስጥ በሚገኙ አራት የ2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች

ተተኳሪነት)

በ

አበባየሁ ጥላሁን

ለደህረ ምረቃ ሚሀ ግብር የቀረበ ጥናታዊ ጽሁፍ

ጅማ ዩኒቨርስቲ የሶሻል ሳይንስና ሂውማኒቲስ

ኮሌጅ የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነ-ጽሁፍ

አማርኛ ትምህርት ክፍል

ነሀሴ

30/2011/

ጅማ ኢትዮጵያ

ጅማ ዩኒቨርስቲ የሶሻል ሳይንስና ሂዩማኒቲስ ኮሌጅ የኢትዮጵያ

ቋንቋዎችና ስነ- ፅሁፍ አማርኛ ትምህርት ክፍል

የድህረ ምረቃ መርሀ ግብር

የ9ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው

የድርሰት ጽህፍ መልመጃ ላይ የሚሰጡት ቃላዊ

እና ጽሁፋዊ ግብረ መልስ ትንተና

(በሰሜን ሸዋ ዞን ዉስጥ በሚገኙ አራት የ2ኛ ደረጃ

ትምህርት ቤቶች ተተኳሪነት)

በ

አበባየሁ ጥላሁን

አማካሪ

ምህረት ሳዳም (ዶ/ር)

ነሀሴ 30/2011/

ጅማ ኢትዮጵያ

ጅማ ዩኒቨርስቲ

የሶሻል ሳይንስና ሂዩማኒቲስ ኮሌጅ

የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነ-ጽሁፍ አማርኛ ትምህርት ክፍል

የድህረ ምረቃ መርሀ ግብር

የ9ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ጽሁፍ ማለማመጃ ላይ የሚሰጡት ቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረ ማለስ ትንተና

(በሰሜን ሸዋ ዞን ውስጥ በሚገኙ አራት የ2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች

ተተኳሪነት)

የጥናቱ አቅራቢ ስም አበበየሁ ጥላሁን ፊርማ------------ቀን------------

በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ሥነ-ጽሁፍ ትምህርት ክፍል የሚጋገጫፎርም

የአማካሪ ስም ---------------------------ፊርማ-------------

ቀን--------------

የፈታኝ ስም ----------------------------ፊርማ-------------

ቀን--------------

: -----------------------------ፊርማ-------------

---ቀን------------

ምዕራፍ አንድ

መግቢያ

1.1 የጥናቱ ዳራ

አማርኛ ቋንቋ ትኩረት ከሚያደርግባቸው አራት የቋንቋ ክሂሎች ውስጥ የፅህፈት ክሂል የሰው ልጅ ሀሳቡን በፅሁፍ አማካይነት መግለፅ እንድችል የሚያደርግ ትልቅ መሳሪያ መሆኑ

ይታወቃል፡፡ ስለዚህ ተማሪዎች የፅህፈት ክሂልን በተሟላ መልኩ እንዲያዳብሩ ማድረግ ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ ጉዳይ ነው፡፡ስለዚህ መምህራን ትኩረት ሰጥተው ተገቢውን የጽሁፍም ሆነ የቃል ግብረ መልስ ሲሰጡ ነው፡፡

Kepner (1991) እንደገለፀው ግብረ መልስ ማለት ማንኛውንም የመማር ማስተማር ሂደት ትክክል ወይም ስህተት መሆኑን የሚያሳይበት መሳሪያ ነው፡ እንደ Hyland (2006) አገላለፅ ግብረ መልስ መስጠት በትምህርት ላይ በሰፊው ሊታይ የሚገባው ጉዳይ ነው፡ መማርን ለማበረታታትና ለማጠናከር እንደ ዋና መሳሪያ በመሆን ያገለግላል፡፡ እርማት የመስጠት ተግባር ሲከናወን ቃላዊና ፅሁፋዊ በሆነ መልኩ ሊቀርብይችላል፡፡

ከላይ ሀሳባቸውን ከገለጹት ምሁራን ሀሳብ እንደምንረዳው ግብረመልስ ትክክልና ስህተት መሆኑን የሚያሳይበት የተማሪዎች ትኩረት እንዲጨምርና የፅህፈት ክሂላቸው እንዲሻሻል ከማድረጉም በላይ ትክክለኛ የፅህፈት ልምድ በቅርፅም ሆነ በይዘት የተሻለ ፅሁፍ እንዲፅፉ ያግዛቸዋል፡፡መምህራን የሚሰጡት ግብረመልስ ተማሪዎች በፅሁፍ ሂደት ውስጥ የሚፈጥሩትን ስህተት ለመቀነስና የፅህፈት ችሎታቸውን ለማሻሻል እገዛ ያደርግላቸዋል፡፡

እንደ Hyland (2003) አገላለፅ ቃላዊ ግብረመልስ በስህተት ወይም በድክመት ላይ ትኩረት በማድረግ የይዘቱን አደረጃጀትና የቋንቋ አጠቃቀም ፊት ለፊት በማገናኘት ለአምስት ደቂቃ ያህል በእያንዳንዱ ተማሪ ፅሁፍ ላይ ሊሰጥ ይችላል፡፡ ቃላዊ ግብረመልስ ተግባራዊ ሲሆን በመጠየቅ፣በትዕዛዝ፣ በመጠቆምና አስተያየት በመስጠት ይቀርባል፡፡

እነዚህም የቃላዊ ግብረመልስ አሰጣጥ ዘዴዎች የዐረፍተ ነገሩን ትክክለኛ የሰዋሰው ቅደም ተከተል በጥሩ ሁኔታ ተደራጅቶ መቅረቡን ስህተት የሰሩበትን ቦታ በማሳየት እንደገና አስተካክለው እንደሰሩ በማሳየት የሳቱትን ወድያው በማሳየት ስህተታቸውን በግልፅ በመጠየቅ እና ስህተቱን በመድገም ተግባራዊ ይደረጋል፡፡

ከምሁሩ ሀሳብ እንደምንረዳዉ ቃላዊ ግብረመልስ ሲሰጥ ለተወሰኑ ደቂቃዎች የተማሪውን ድክመት ማሳየት ፊትለፊት በመጠየቅ በትእዛዝ በመጠቆም እና በአስተያየት መልክ ስህተቱን እንዲረዳ የሚያደርግበት ዘዴ ነው፡

Keh (1990) እንደገለፀው ፅሁፋዊ ግብረመልስ ማለት ማንኛውንም ግብአት ከአንባቢው ወደ ፀሃፊው ውጤታማ የሆነ መረጃ መስጠትና ክለሳ የሚደረግ ሂደት ነው፡ እንደ Hyland (2003) አገላለፅ ተማሪው የሚጠብቅበትን ነገር እንድያገኝ ውጤታማ የሆነ የፅሁፍ ግብረመልስ መስጠትን የሚያመለክት ነው፡ ከምሁሩ ሀሳብ የምንረዳው ጽሁፋዊ ግብረመልስ መምህራን በተማሪዎቻቸው የተጻፉ ጽሁፎችን ተመልክተው አስፈላጊውን ማስተካከያ ወይም ግብአት በጽህፈት አማካኝነት ለተማሪዎቻቸው የሚደርሱበት ነው፡

ግብረ መልስ ታሪኩ ረጅም ሲሆን በሚዳ የተደገፈ ሲሆን የስነ ልቦና ድጋፍ ለሚያስፈልጋቸው ሰዎች ይሰጥ ነበር፡፡ በቀደም ዘመን ስህተት መፍጠር እንደ ከፍተኛ ጥፋት ስለሚቆጠር በመምህራን እገዛና በተከታታይ ትምህርት ይስተካከላል፡፡ በአሁኑ ጊዜ ስህተት መስራት እንደ ሚዳና የእውቀት ምንጭ ይቆጠራል (Kulhary እና Stock 1989)፡፡ ስለዚህ ስህተት የመማር ሂደት ብቻ ሳይሆን ለመማር ማስተማር ሂደት አስፈላጊ መሳሪያ በመሆን ያገለግላል፡፡

ከላይ ከቀረበው ፅንስ ሀሳብ እንደምንረዳው ግብረ መልስ የተማሪዎችን የሚዳት አቅም ለማምጣት ስህተታቸውን ለማወቅ ያግዛል፡፡ ከዚህ በተጨማሪ ስህተቶችን እንዴት ማስተካከል እንደሚችሉና ችሎታቸውን ለማዳበር አቅም ይሰጣል፡፡ የዚህ ንድፍ ሀሳብ ሚዳ የግብረ መልስን ሚና ያሳያል በሌላ መልኩ ንድፍ ሀሳባዊ አማካከትን ለማጥንተን እርማት ያለውን አስተዋፅኦ ይገልፃል፡፡

የፅህፈት ክሂልን ለማስተማር የመምህራን ግብረ መልስ መስጠት ዋነኛ የሆነ ጠቃሚ ዘዴ ነው፡ ምክንያቱም ግብረ መልስ በጣም ወሳኝነት ያለው የተማሪዎችን የመማር ፍላጎት ለማበረታታትና ለማሳሳት የሚያስችል ቁልፍ መሳሪያ ነው፡ ከዚህም በተጨማሪ ግብረ መልስ

ተማሪዎች በሚማሩት ትምህርት ላይ ትኩረታቸው እንዲጨምር ያስችላል፡፡ ተማሪዎች ካላቸው እውቀትና ግንዛቤ ባሻገር ተገቢ የሆነ ግብረ መልስ የሚሰጣቸው ከሆነ ቃላዊና ፅሁፋዊ ተግባራት በሚያደርጉበት ጊዜ የከፋ ስህተት እንዳይፈጥሩ እገዛ ይደረግላቸዋል (Hyland 2000)፡፡

Byrne (1998) ግብረ መልስ ውጤታማ ቱ የጎላ እንደሆነ ተማሪዎችን እየተማሩ ባሉበት ሂደት በተገቢው በታና ጊዜ ሊሰጥ መቻል እንዳለበት ያሳስባሉ፡ ስለሆነም የቋንቋ መምህራን በክፍል ውስጥ የቋንቋ ትምህርት ማስተማር እና መልመጃዎችን መስጠት ብቻ ሳይሆን ከትምህርት በኋላ የሚሰጣቸው ግብረ መልሶች ለምን? እንዴትና ለምን አይነት ደረጃ ተማሪዎች ምን አይነት ግብረ መልስ እንደሚሰጥ አስቀድሞ ሊተኩርበት የሚገባ ጉዳይ ነው፡ በዚህም ተማሪዎች የሚፈለገውን የቋንቋ ክህሎት እና እውቀት ሊጨብጡ ይችላሉ፡ ይህም የሚሆነው መምህራን በተማሪዎቻቸው ደርሰት ውስጥ የሚያዩትን ጉድለቶች ማወቅ ሲኖርባቸው ነው፡፡

Zamel (1983) መምህራን የጽህፈት ክሂልን በሚያስተምሩበት ጊዜ የግብረ መልስ አሰጣጥ ችግር እንደሚያይባቸው ይገልጻሉ፡ በመሆኑም ተመራማሪዋ በቅርብ ምልከታ እንደተረዳችው ተማሪዎች ሀሳባቸውን በፅሁፍ ለመግለፅ እንደሚቸገሩ መመልከት ችላለች፡፡ የዚህ ችግር ምክንያቱ ቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረ መልስ በአግባቡ አይሰጥ ይሆን? የግብረ መልስ አሰጣጥ ዘዴው ችግር ይኖርበት ይሆን? መምህራን ግብረ መልስ የመስጠት ክፍተት ይኖርባቸው ይሆን? የሚሉትን በውስጧ የሚያነሳሱ ጥያቄዎች በጥናትዋ ለሚጋገጥ ሞክራለች፡፡ የዚህ ጥናት ዋና ትኩረትም የፅህፈት ክሂልን ለማሻሻያ በ9ኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ ተግባራዊ እየተደረገ ያለውን የቃል እና የፅሁፍ ግብረ መልስ አሰጣጥ ምን እንደሚመስል ማጥንተን ነው፡

1.2 የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት

Myles (2008) በርካታ ተመራማሪዎች የተማሪዎችን የጽህፈት ክሂል ማሻሻል እንደዋና አላማ አድርገው በማሳት ጥናታቸውን እንደሚያካሂዱ ይገልጻል፡፡

የተወሰኑ አጥኚዎች ለምሳሌ ሚኪቆስ (2010)፣እንዳለ (1992) እና እታለማሁ (2006) ግብረመልስ የተማሪዎችን የጽህፈት ችሎታለማዳበር ከፍተኛ አስተጽኦ እንዳለው አስረድተዋል፡፡

እንደ Zamel (1983) አገላለጽ የጽህፈት ክሂል በአብዛኛው መምህሩ ተማሪዎች ምን እንደተማሩ የሚያረጋግጥበት ዘዴ ነው፡ስለዚህ መምህራን ተማሪዎች በቀለም ትምህርት ውጤታማ እንዲሆኑ እና የጽሁፍ ክሂላቸው እንዲዳብር ድጋፍ ማድረግ ይጠበቅባቸዋል፡፡ መምህራን ጽህፈትን በሚያስተምሩበት ጊዜ ሁለት ዋናዋና ሚና አላቸው፡የመጀመሪያው ተማሪዎች የጽህፈት ክሂላቸውን እንዲያዳብሩ በማስተማር መርዳት ይኖርባቸዋል፡፡ ሁለተኛው ደግሞ ተማሪው በጻፈው ጽሁፍ ላይ በቂጊዜ በመውሰድ ተስማሚ የሆነ ግብረመልስ መስጠት አለባቸው፡

Zamel ከተለያዩ ምሁራን ያገኘውን ሀሳብ እንደገለጸው መምህራን የጽህፈትን ክሂል በሚያስተምሩበት ጊዜ እንዴት ግብረመልስ መስጠት እንዳለባቸው የማወቅ ችግር እንደሚታይባቸው ይገልጻል፡፡

አጥኚዋ ይህንን ጥናት እንድታጠና ያነሳሳት ምክንያት በሰሜን ሸዋ ዞን ውስጥ ባሉ ት/ቤቶች በማስተማር ላይ እያለች በሬማ ት/ቤት የሚማሩ በርካታ ተማሪዎች በጽህፈት ሀሳባቸውን በተገቢው ሁኔታ ለመግለጽ ሲቸገሩ መመልከቷና መምህራንም የተማሪዎቹን ችግር ተረድተው መፍትሄ መስጠት አለመቻላቸውን በማየቷ ሲሆን የተማሪዎቹን የጽህፈት ችግር መንስኤው ምን እንደሆነ ለይቶ መፍትሄ ማፈለግ ለተማሪው ከፍተኛ ጠቀሜታ እንደሚኖረው በማንዘብ ነው፡ በመሆኑም አጥኚዋ የዚህ ችግር መንስኤ የግብረመልስ አሰጣጥ ዘዴው ይሆን? ፣መምህራን ለተማሪዎቻቸውን ግብረመልስ አይሰጡ ይሆን? በማለት በተደጋጋሚ እራሷን እንድትጠይቅ ስለተገደደች የ9ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ጽህፈት ላይ ቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረመልስን መስጠት አለመስጠታቸውን ለማወቅ ካላት ጉጉት የተነሳ ጥናቱን ለማጥናት ተነሳስታለች፡፡

1.3 የጥናቱ መሪ ጥያቄዎች

የጥናቱን አላማ መሰረት በማድረግ የዚህ ጥናት ዋና መሪጥያቄ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎች የድርሰት ጽህፈት ላይ የሚሰጡት ቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረመልስ ምን ይመስላል? የሚል ሲሆን ተከታዮችን ንዑሳን ጥያቄዎች ይመልሳል፡፡

1.የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ፅህፈት ላይ ቃላዊና ፅሁፋዊ የግብረመልስ አይነቶችን የሰጣሉ አይሰጡም?

2.የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ፅህፈት ላይ ቃላዊና ፅሁፋዊ ግብረመልስ ሲሰጡየእርማት ስልቶችን ተግባራዊ ያደርጋሉ?

3.የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በድርሰት ፅህፈት ላይቃላዊ እና ጥሁፋዊ ግብረመልስ ሲሰጡ የትኩረት አቅጣጫቸው ምንድን ነው?

4.የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በድርሰት ጽህፈት ላይ የሚሰጡት የግብረመልስ ባህሪያት ምን ይመስላል?

5.የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የተማሪዎቻቸዉን የድርሰት ጽህፈት ላይ ግብረመልስ አይሰጡከሆነ እንዳይሰጡ አሉታዊ ተጽዕኖ የሚያሳድሩባቸው ነገሮች ምንድን ናቸው?

1.4 የጥናቱ አላማ

የዚህ ጥናት ዋና አላማ በሰሜን ሸዋ ዞን ውስጥ በሚገኙ አራት የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች የጽህፈት ክሂልን ለማሻሻል በሚቀርቡ የድርሰት ማለማጃዎች ላይ በመምህራን የሚሰጡ ቃላዊና ፅሁፋዊ ግብረመልሶች መተንተን ሲሆን የሚከተሉት ዝርዝር አላማዎች አሉት፡፡

1. የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ፅህፈት ላይ ቃላዊና ፅሁፋዊ የግብረመልስ አሰጣጥ አይነቶችን መስጠት አለመስጠታቸዉን ማረጋገጥ፡
2. የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ፅህፈት ላይ ቃላዊና ፅሁፋዊ ግብረመልስ ሲሰጡ የግብረመልስ አሰጣጥ ስልቶችን ተግባራዊ ማድረጋቸዉን ማረጋገጥ፡፡
3. የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎች የድርሰት ፅህፈት ላይ ቃላዊና ፅሁፋዊ ግብረመልስ ሲሰጡ የትኩረት አቅጣጫቸው ምን እንደሆነ ማሳየት፡

4.የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በድርሰት ጽህፈት ላይ የሚሰጡት የግብረመልስ

ባህሪያት መግለፅ፡

5.የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የተማሪዎቻቸዉን የድርሰት ጽህፈት ላይ ግብረመልስ

አይሰጡከሆነ እንዳይሰጡአሉታዊ ተጽእኖ የሚያሳድሩባቸው ነገሮችን ማሳየት፡

1.5 የጥናቱ ጠቀሜታ

ይህ ጥናት የሚከተሉት ጠቀሜታዎች ይኖሩታል ተብሎ ይታሰባል፡፡ በመሆኑም የጥናቱ ተጠቃሚ ከሆኑት አካላት **እኒህ** እንደሚከተለው ይቀርባል፡፡

- ለመምህራን፡ -የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ጽህፈት ላይ የቃልም ሆነ የጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡ የግብረመልስ አሰጣጥ አይነቶችን ፣ስልቶችን ፣የትኩረት አቅጣጫዎችን ፣ባህሪያትን እንዲሁም በግብረመልስ አሰጣጥ ላይ አሉታዊ ተጽእኖ የሚፈጥሩ ነገሮችን አስቀድመው በማንዘብ ተገቢ የሆነ ግብረመልስ ለተማሪዎቻቸው እንዲሰጡ ያግዛል፡፡
- በመምህራን ላይ የሚታዩ የግብረመልስ አሰጣጥ ጠንካራ እና ደካማ ጎኖች በማየት ደካማ ጎናቸው እንዴት መሻሻል እንዳለበት አቅጣጫ ይጠቁማል፡፡
- ለአጥኝዎች፡ - ወደፊት ለሚደረጉ መሰል ጥናቶች እንደግብአት በመሆን ያገለግላል፡፡

1.6 የጥናቱ ወሰን

የጥናቱ ወሰን ከቦታ እና ከይዘት አንጻር እስከምን ድረስ እንደሆነ ይገልጻል፡፡ በመሆኑም ከቦታ አንጻር ሲታይ ይህ ጥናት ትኩረት ያደረገው በአማራ ክልል በሰሜን ሸዋ ዞን ውስጥ በሚገኙ አራት የሁለተኛ ደረጃ ት/ቤቶች ነው፡ ከይዘት አንጻር ሲታይ ደግሞ ጥናቱ ትኩረት ያደረገው የጽህፈት ክሂልን ለማለማመድ በሚቀርቡ የድርሰት መልመጃዎች ላይ በመምህራን የሚሰጡ ቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረመልሶች ትንተና ነው፡ በመሆኑም የጽህፈት ክሂልን ለማለማመድ የሚቀርቡ የድርሰት መልመጃዎች በተማሪዎች ተጽፈው በመምህራን ቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረመልስ የሚሰጥባቸው የዚህ ጥናት ዋና ትኩረቶች ናቸው፡ ነገር ግን ከድርሰት ውጭ ያሉ ሌሎች የጽህፈት ክሂልን የሚያዳብሩ መልመጃዎች በዚህ ጥናት አይጠቃለሉም፡

ምዕራፍ ሁለት

ክለሳ ድርሳናት

2.1.1 የፅህፈት ክሂል ምንነት

Byren(1980) እንደገለጸው ፅሀፈት ማለት ወካይ ምልክቶችን እንደማስቀመጥ ማለት ነው፡፡ ፅሀፈት ከዚህም የበለጠ ብዙ ትርጓሜዎች ያሉት ሲሆን መግባባት ማለት ነው፡፡ እንደ Leki (1990፡4) ፅሁፍ ማለት የፅሀፊውን ሃሳብ መረዳት እና ሀሳቡን በአንባቢያን አዕምሮ ውስጥ ያለምንም ማደናገር መግለፅ ነው፡፡ ፅሀፈት ማለት መግባባት ብቻ አይደለም፡፡ ፅሀፈት ነገሮችን መገንዘብ፣ መግለፅ፣ ማብራራትን ያጠቃልላል፡፡ ይህ ማለት በፅሁፍ አማካኝነት ሰዎች ሀሳባቸውን እንድለዋወጡበት ስሜታቸውን እንዲገልፁ፣ ሌሎችን እንዲያግባቡና እና የሌሎች ሰዎችን ሀሳብ ለመቀየር ያስችላል ፡፡

ከምሁራኑ ሀሳብ እንደምንረዳው የፅሀፈት ክሂል ብዙ ትርጉሞች አሉት፡፡ ፅሀፈት የተለያዩ የምልክቶችን ማስቀመጥ፣ መግባባት መቻል፣ የፅሃፊውን ሀሳብ በአንባቢያን አእምሮ ውስጥ መቅረፅ እንደሆነ ገልጸዋል፡፡ ከዚህም በተጨማሪ ፅሀፈት ነገሮችን መግለፅ፣ ማብራራት እና ሌሎችን ማሳመን እንደሆነ ያስረዳሉ፡፡

ሌሎች ምሁራን እንደሚያብራሩት ፅሀፈት ማለት ሀሳብ ማግኝት፣ ማመንጨት፣ ትርጉም መስጠት እና ማብራራት እንደሆነ ይገልፃሉ፡፡ ፅሁፍ ማለት በቀላል መንገድ አንድን ሀሳብ ማግኝት እና ማመንጨት እንደሆነ (White Arndit 1991) ይገልፃል፡፡ እንደ Zamel (1983) ደግሞ ፅሀፈት አእምሮዊ ሂደቶችን እና ግኝቶችን ትርጉም መስጠትን ያካትታል፡፡ ሀሳብን ይገልፃል፤ ያብራራል፤ እንደገና ይመሰርታል፤ አዳዲስ ሀሳቦችን በማፍለቅ በንድፈ ሀሳብ መልክ ያስቀምጣል፡፡

ከመስኩ ምሁራን ሀሳብ መረዳት እንደሚቻለው ፅሀፈት ማለት ሀሳብን ማግኘት ፣ትርጉም መስጠት እና መግለፅ እንደሆነ በዝርዝር ገልፀዋል፡፡

Brown (2001) እንደሚገልፀው ፅሁፍ የንግግር ወካይ መግለጫ ነው፡፡ ነገር ግን Rashed, s. (2013) Alan እና Diane (2000) ዋቢ በማድረግ የንግግርንና የፅሁፍን ልዩነት ሲገልፅ ንግግር ማለት ይበልጥ አገባባዊ ሲሆን ፅሁፍ ግን በእቅድ የሚመራ ነው፡፡ ስለዚህ Rashed,s. (2013) Kern (2000) ጠቅሶ እንደሚገልፀው የቋንቋ ተማሪዎች እንደ ሚያስቡት ፅሁፍ ከንግግር ይቀላል፡፡ ምክንያቱም ፅሁፍ የሚጠይቀው ከመፃፋችን በፊት የማሰቢያ ጊዜ እና ሀሳቦችን ማደራጀት ነው፡፡ በሌላ አገላለፅ Rashed,s. (2013) Johns ጠቅሶ ፅሁፍ ቀላል ተግባር አደለም፡፡ ምክንያቱም ፅሀፊዎች ለመፃፍ የተለያዩ ቃላትን መፍጠርና የተለያዩ አያያዥ ቃላትን መጠቀም መቻል ይኖርባቸዋል፡፡ በመሆኑም በተለይ

የሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች ፅሁፍ ለመፃፍ የተለያዩ ስልቶችንና የአጻጻፍ ችሎታዎችን ማወቅ ይጠበቅባቸዋል፡፡ Rashed,s. (2013) Kern (2000) ጠቅሶ ፅሁፍ ለሰዎች መረጃዎችን ለመያዝና አዳዲስ ሀሳቦችን ለማፍለቅ ይረዳል፡፡ ከዚህ በተጨማሪ የእያንዳዱን ሰው የፈጠራ ችሎታ እና አስተሳሰብ እንድበለፅግ ያደርጋል ፡፡

እንደ Zamel (1983) አገላለፅ ፅሁፍ ለተማሪዎች አስፈላጊ ስለሆነ እንደ አንድ የትምህርት አይነት በመምህራን የሚማሩት የክሂል አይነት ነው፡፡ የፅፈት ችሎታን ለማዳበር ተማሪዎች በራሳቸው ጥረት ያደርጋሉ፡፡ ስለዚህ መምህራን ፅህፈትን በሚያስተምሩበት ወቅት የተማሪዎችን አቅም ለማጎልበት ድጋፍ በማድረግ ግብረ መልስ ይሰጣሉ፡፡ የተማሪዎች የፅሁፍ ስራ ትክክል የሆነውን እና የተሳሳተውን በማሳየት ውጤታማ እንድሆኑ እገዛ ያደጋል፡፡

2.1.2 የፅህፈት ክሂል ጠቀሜታ

Berne (1983) ፅህፈት ብዙ ጥቅሞች አሉት፡፡ በግለሰብ ደረጃ ሰዎች ፅሁፍን ማስታዎሻ ለመያዝ፣ ጠቃሚ መረጃዎችን ለመመዝገብ፣ መልእክት ለመላክ፣ ደብዳቤ ለመፃፍ እና የውሎ ማስታዎሻ ለመያዝ እንደሚጠቅም ያብራራል፡፡

ፅህፈት ለተማሪዎች ማንኛውንም የትምህርት አይነት ለመማር ጠቃሚ ነው፡፡ ምክንያቱም መምህር ሲያስተምር ማስታወሻ ለመያዝ፣ የሚሰጡትን የክፍልና የቤትስራ ለመስራት፣ ከተለያዩ መፅሀፍት የሚያገኙትን አዳዲስ እውቀቶች በማስታወሻ ለመመዝገብ እና ሀሳባቸውን በፈለጉት መንገድ ለመግለፅ የፅህፈት ችሎታ ያስፈልጋቸዋል፡፡ ስለዚህ ይህን ችሎታ ለማዳበር የተለያዩ ድጋፎችን ማድረግ አና እርማት መስጠት አስፈላጊ እንደሆነ መረዳት ይቻላል፡፡

ተማሪዎች አብዛኛውን ጊዜ ፅሁፍን የሚጠቀሙት የቀለም ትምህርትን ለመማር ነው፡፡ እንደ Hedege(1998) ፅህፈት ቋንቋ ትምህረት ውስጥ እንደ አንድ እውቀት ማግኛ ይወሰዳል፡፡ ለምሳሌ መዋቅርንና አዳዲስ ቃላትን ለተማሪዎች ለማስረዳት በፅሁፍ ሊቀርብ ይችላል፡፡ የቀለም ትምህርት ለመማር እና ክህሎትን ለማዳበር ከፍተኛ ጥቅም አለው፡፡ ከዚህም በተጨማሪ ለንግግር እንደ መሳሪያ በመሆን ያገለግላል፡፡

2.1.3 የግብረመልስ ምንነት

የፅህፈት ክሂል ለማለማመድ ግብረ መልስ የመስጠት ዋና አላማ ክሂሉን ለማዳበር ነው ፡፡ ተማሪዎች የሚያከናውኑትን የፅህፈት ተግባር ለማበረታታትና ለማነቃቃት ግብረ መልስ

መስጠት አንዱ መሳሪያ ነው፡፡ ምክንያቱም ያላወቁትን እንዲውቁ የሳቱትን እንዲስተካክሉ በጣም አስፈላጊ ነው፡፡

እንደ Hyland (2006) አገላለፅ ግብረ መልስ መስጠት በትምርት ላይ በሰፊው የሚታይ ጉዳይ ነው፡፡ መማርን ለማበረታትና ለማጠናከር እንደ ዋና መሳሪያ ነው፡፡ በማለት ይገልፃል፡፡ እንደ Kepner (1991) አገላለፅ በአጠቃላይ ግብረ መልስ በማንኛውም የመማር ማስተማር ሂደት ትክክል ወይም ስህትት መሆንን የምናሳይበት መሳሪያ ነው፡፡

ግብረ መልስ የሚለው ቃል ከሌሎች ተዛማጅ ከሆኑ ቃላት ጋር ተመሳሳይነት አለው፡፡ ግብረ መልስ ምጋቤ ምላሽ፣ አስተያየት እና ማስተካከያ መስጠት ከሚሉት ቃላቶች ጋር ይመሳሰላሉ፡፡ እነዚህን ቃላቶች እንደ Kepner አገላለፅ አንዱን በአንዱ ማተካካት እንደ ሚቻል ይገልፃል፡፡ ነገር ግን ቃላቶቹን በተማሪዎች ፅሁፍ ላይ ስንጠቀም የተወሰነ ልዩነት ስለሚኖራቸው ጥንቃቄ ማድረግ እንደሚገባ ያስረዳል፡፡የግብረ መልስ አሰጣጥ ተግባራትን ለማከናወን በጣም የተለመዱ ሁለት አይነት የግብረ መልስ አሰጣጥ ስልቶች አሉ፡፡ እነሱም ቃላዊ እናፅሁፋዊ ግብረ መልሶች ናቸው፡፡ ተማሪዎች በክፍል ውስጥ ቃላዊና ፅሁፋዊ የሆኑ ግብረ መልሶችን በየጊዜው ያገኛሉ፡፡ መምህራንም የተለያዩ ቃላዊ እና ፅሁፋዊ ግብረ መልሶችን ልዩ ልዩ ስልቶችን በመጠቀም ለተማሪዎች እንዲደርሱ ያደርጋሉ፡፡ ከዚህም የምንረዳው በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ ግብረ መልስ መስጠት አንዱ የማስተማሪያ ስልት መሆኑን ነው

2.1.4 የግብረመልስ ፋይዳ

Hyland (2006) ግብረመልስ መማርን ለማበረታታትና ለማጠናከር እንደ ዋና መሳሪያ በመሆን ያገለግላል፡፡ Hyland (2000) ግብረመልስ የተማሪዎችን ፍላጎት ለማበረታታት እና ለማነሳሳት የሚያስችል ጠቃሚ መሳሪያ ነው፡፡

Kulhavy እና stock (1989) ግብረመልስ የተማሪዎችን የመረዳት አቅም ለመገምገምና ስህተታቸውን ለማሳወቅ ያግዛል፡፡ በተጨማሪ ስህተቶችን እንዴት ማስተካከል እንደሚቻል ለመጠቀምና ችሎታቸውን ለማዳበር ይረዳል፡፡

እታለማሁ (2006) ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች የሰሩትን የክፍልም ሆነ የቤት ስራ በትክክል መስራት አለመስራታቸውን ለማረጋገጥ፣ ጠንካራና ደካማ ጎናቸውን እንድለዩ፣ ወደፊት

ማሻሻል ያለባቸውን እንድገነዘቡ ስለሚያደርግ ለተማሪዎች የመማር ሂደት እጅግ አስፈላጊ ነው፡፡ በተጨማሪም የተማሪዎችን በራስ የመተማመን ብቃት በማዳበር ከአቻዎቻቸው ጋር ተወዳዳሪ እንድሆኑ እገዛ እንደሚያደርግ ገልፃለች፡፡

ግብረ መልስ ተማሪዎች የተማሩት የትምህርት ይዘት ምን ያህል እንደተረዱት ለማወቅ እና የሚጠበቀው ግብ መሳካት አለመሳካቱን ለመገምገም የሚያስችል መሳሪያ ነው፡፡ግብረ መልስ ለመምህራን የተማሪዎችን ስህተት በግልፅ ለማሳየት ከፍተኛ የሆነ እገዛ ስለሚያደርግ ጠቀሜታው የጎላ ነው Leki (1990)፡፡ በአጠቃላይ ግብረ መልስ በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ አንዱ የማስተማሪያ ዘዴ ነው፡፡ በማስተማሪያ ዘዴነቱ መረጃ በመስጠት በግብአትነት ያገለግላል፡፡ መማርን በማበረታታትና የትምርት ትኩረት በመጨመር የተማሪዎችን የመማር ፍላጎት ያነሳሳል፡፡ የተማሪዎች አጠቃላይ ግንዛቤ የሚመዘንበት የትምህርት አላማእና ግብ የሚለካበት በመሆኑ ለተማሪዎችና ለመምህራን የጎላ ፋይዳ አለው፡፡

2.1.5 የመምህራን ግብረመልስ በተማሪዎች የፅሁፍ ስራ ላይ ያለው ሚና

Purnawarman (2011) Keh (1990) እና Arndt (1992) መምህሩ በተማሪዎች የፅሁፍ ስራ ላይ አራት አይነት የግብረ መልስ አሰጣጥ ተግባራት አሉት፡፡ እነሱም፡- እንደ አንባቢ ወይም መልስ ሰጭ፣ እንደ ፅሀፊ ወይም መሪ፣ እንደ ሰዋሰው አስተካካይ እና እንደ ገምጋሚ ወይም ፍርድ ሰጭ የመሳሰሉ ተግባራት አሉት፡፡ መምህሩ እንደ አንባቢ ወይም መልስ ሰጭ ሲሆን ተማሪው የፃፈውን ፅሁፍ በማንበብ ከተፃፈው ፅሁፍ ጋር መስተጋብር በመፍጠርና በይዘቱ ላይ አስተያየት በመስጠት የራሱን ስምምነት በመግለፅ አውንታዊ ግብረ መልስ ሊሰጥ ይችላል፡፡ ምሳሌ፡- ጥሩ ነገር ሰርተሀል(ሻል)፣ በተፃፈው ፅሁፍ ያለምንም ማስተካከያ እስማማለሁ በማለት አስተያየት ለሰጥ ይችላል፡፡ መምህሩ እንደ ፅሀፊ ወይም እንደ መሪ ሲሆን በተወሰኑ ግራ በሚያጋቡ ወይም ተቀባይነት በሌላቸው ሀሳቦች ማስተካከያ ይሰጣል፡፡ በዚህ ሁኔታ መምህሩ የተፃፈውን ጽሁፍ እንደ አንባቢ በመሆን ግልፅ እንድሆኑ የሚፈልጋቸውን ጥያቄ በመጠየቅ እና ግልፅ መሆን ያለበት ሀሳብ ለማሳየት ያለምንም ማስተካከያ በተወሰኑ ሀሳቦች ላይ የራሱን አስተያየት ይገልፃል፡፡

መምህሩ እንደ ሰዋሰዋዊ አስተካካይ ሚና አለው ሲባል ከሰዋሰው ስህተቶች ጋር ግንኙነት ያላቸውን ስህተቶች ማስተካከያ በመስጠት ተገቢ የሆነ ግብረ መልስ ሊሰጥ ይችላል፡፡ መምህሩ አንዳንድ የሰዋሰው ስህተቶችን ለምን ስህተት እንድሆኑ ወይም ለይዘቱ እንደት ምቹ እንዳልሆኑ የራሱን ምክንያት ሊሰጥ ይችላል፡፡ ለምሳሌ የቃላት አመራረጥ ወይም የመስተዋድድ አጠቃቀም የመሳሰሉትን ማስተካከያ ሊሰጥ ይችላል፡፡ ከዚህም በተጨማሪ መምህሩ ስለ ሰዋሰው ህግ ሰፊ የሆነ ማብራሪያ በመስጠት የተማሪው ፅሁፍ እንድሻሻል ድጋፍ ያደርጋል፡፡ መምህሩ እንደ ገምጋሚ ወይም ፍርድ ሰጭ፡- የመሆን ሚና አለው ሲባል ተማሪው በመጨረሻ በፃፈው ጽሁፍ ላይ ትክክለኛ እና ጥራት ያለው ግምገማ ያደርጋል፡፡ እንድሁም በተማሪዎች የፅሁፍ ስራ ላይ ባቀረበው ግምገማ መሰርት ደረጃ ይሰጣል(Arndt 1992)፡፡

2.1.6 ግብረመልስ የሚሰጥባቸው መንገዶች

አንዳንድ ምሁራን ግብረመልስ የሚቀርብበትን መንገድ የእርማት አይነቶች በሚል ንዑስ ክፍል ውስጥ ሲመድቧቸው ይታያሉ፡፡ ለምሳሌ - Arends (1997) ግብረመልስን ፅሁፋዊ፣ ቃላዊና የቪድዮ (ቲቪ) በማለት በአይነት ከፍለዋቸዋል፡፡ ይሁን እንጅ (krol 1991) ደግሞ በመምህራን የሚሰጥ ግብረመልስ በቃል የሚሰጠውን (orall feed back) እና በፅሁፍ የሚሰጠውን(written feed back) በማለት በሁለት ይከፍሏቸዋል፡፡ የዚህ ጥናት ትኩረትም በቃላዊና በፅሁፋዊ ግብረመልስ ላይ ያተኩራል፡፡

2.1.7 የቃላዊ ግብረመልስ ምንነት

ቃላዊ ግብረ መልስ በይዘት አደረጃጀትና በቋንቋ አጠቃቀም ወዘተ በመሳሰሉት ስተቶች ላይ ትኩረት የሚያደርግ ነው፡፡ ከእያንዳንዱ ተማሪ ጋር ፊት ለፊት በመገናኘት ለተወሰነ የጊዜ ቆይታ ተግባራዊ የሚደረግ የማስተማሪያ ዘዴ ነው፡፡

Hyland (2003) አገላለፅ ቃላዊ ግብረ መልስ በስህተት ወይም በድክመት ላይ ትኩረት በማድረግ የይዘቱን አደረጃጀትና የቋንቋ አጠቃቀም ፊት ለፊት በመገናኘት ለአምስት ደቂቃዎች ያህል በአንዳንዱ ተማሪ ፅሁፍ ላይ ሊሰጥ ይችላል፡፡ ቃላዊ ግብረ መልስ ተግባራዊ ሲሆን በመጠየቅ ፣ በትዛዝ ፣ በማድነቅና አስተያየት በመስጠት ይቀርባል፡፡ እነዚህም የቃላዊ ግብረ መልስ አሰጣጥ ዘዴዎች የዓ.ነገሩን ትክክለኛ የሰዋሰው ቅደም ተከተል በጥሩ ሁኔታ ተደራጅቶ መቅረቡን ስህተት የሰሩበትን ቦታ በማሳየት፣ እንደገና አስተካክለው እንድሰሩ በማሳየት፣ የሳቱትን ወዲውኑ በማሳየት ስህተታቸውን በግልፅ በመጠየቅ እና ስህተቱን በመድገም ተግባራዊ ይደረጋል፡፡

Hyland (2006) William ጠቅሶ ቃላዊ ግብረ መልስ በቃለ ምልልስ ይቀርባል፡፡ መምህራን ለተማሪዎች ቀጥተኛ የሆነ አስተያየት በመስጠት እርስ በርስ በመግባባት የሚሰጡትን ቃላዊ ግብረ መልስ ማስታዎሻ ይወስዳሉ፡፡

2.1.8 የቃላዊ ግብረመልስ አሰጣጥ ስልቶች

ቃላዊ ግብረ መልስ በክፍል ውስጥ ሲከናወን በማንኛውም አይነት ቃለ ምልልስ ይቀርባል፡፡ በዚህ መልክ መከወኑ የተማሪዎችን ቋንቋ ለማዳበር ይረዳል፡፡ ቀደም ባሉት ጊዜያት ማለትም በ1974 Sinclair and Couthrd እንዳጠኑት የንግግር ክፍሎችን በክፍል ውስጥ በብዛት በማቀናጀት መጠቀም ግልፅ የሆኑ ተግባራቶችን ለማከናወን ያስችላል፡፡

Sanja Hadzic (2016) እንደገለፀው ቃላዊ ግብረ መልስ በሁለት አይነት መልኩ ሊሰጥ ይችላል፡፡ እነሱም አውንታዊ ግብረ መልስ ወይም አድናቆት (positive praise) ማስቀመጥ እና አሉታዊ ግብረ መልስ /Corrective Feedback /ናቸው፡፡ አውንታዊ (አድናቆታዊ) ግብረ መልስ አዎ፣ ጥሩነው፣ እሺ፣ ጥሩ ብለህል የመሳሰሉትን እየተባለ የሚሰጥ ግብረ መልስ አይነት እንደሆነ (Ellis 2008) ይገልፃል፡፡

አሉታዊ ግብረ መልስ Veliz (2013) እንደሚያስረዳው ይህ አይነቱ ቃላዊ ግብረመልስ አሰአጣጥ በቀላ (በግልጽ) ወይም ውስጣዊ በሆነ መልኩ ሊቀርብ የሚችል የግብረ መልስ አይነት ነው፡፡ መምህሩ ውስጣዊ ግብረ መልስ በሚሰጥበት ጊዜ ተማሪው የፈፀመውን ስህተት ደጋግሞ እንድል በማድረግ ስህተቱን በራሱ ተረድቶ እርማት መስጠት ነው፡፡ ሌላው ደግሞ መምህሩ በግልጽ /በቀጥታ/ የሰሩትን ዓ.ነገር ትክክል አይደለም ስህተት ነው በማለት ነው፡፡

2.1.9 የፅሁፍ ግብረ መልስ ምንነት

በመማር ማስተማር ሂደት የፅሁፍ ግብረ መልስ መስጠት ችላ ሊባል የሚገባው ጉዳይ አይደለም፡፡ መምህራን ለተማሪዎች የሚሰጡት የፅሁፍ ግብረ መልስ ብዙ ግንዛቤ ሊያስጨብጥ የሚችል መሆን አለበት፡፡

Keh(1990:249) እንደገለፅው ፅሁፋዊ ግብረ መልስ ማለት ማንኛውም ግብአት ከአንባቢው ወደ ፀሀፊው ውጤታማ የሆነ መረጃ መስጠትና ክለሳ የማድረግ ሂደት ነው፡፡ የመምህራን ግብረ መልስ ማንኛውንም ግብአት ለተጠቃሚው አካል መስጠት ማለት ነው፡፡ እንደ Hyland (2003:2) አገላለፅ የመምህራን ግብረ መልስ ተማሪው የሚጠበቅበትን ነገር እንድያገኝ ውጤታማ የሆነ የፅሁፍ ግብረ መልስ መሰጠትን የሚያመለክት ነው፡፡

2.1.10 የፅሁፍ ግብረ መልስ አሰጣጥ ቅርፅ

Ramies (1983) እንደገለፀው የፅሁፍ ግብረ መልስ የተገለፀውን ሀሳብ አሳጥሮ የመፃፍ ቅርፅን ይከተላል፡፡ ጥያቄ በመጠየቅ ሀሳብ በመስጠት ተግባራዊ ይደረጋል፡፡ በተመሳሳይ ሁኔታ Ferhis እና ሌሎች (1997) እንደገለፁት የተማሪዎች ፅሁፋዊ ግብረ መልስ አሰጣጥ አራት አይነት ቅርፆች አሉት፡፡ እነሱም በጥያቄዊ፣ በትእዛዛዊ፣ በገለፃዊ እና በአጋኖዊ፣ መልክ ሊሰጥ ይችላል፡፡ እነዚህ ቅርፆዎች የተለያየ ተግባር አላቸው ፡፡

1. በጥያቄ፡- ተጨማሪ መረጃ ለመጠየቅ
2. በትእዛዛዊ፡- አቅጣጫ ለመጠቆም ወይም ሀሳብ ለመስጠት
3. በገለፃ፡- አድስ መረጃ ለመስጠትና ክለሳ ለማድረግ
4. በአጋኖአዊ፡- ተማሪው ለስራው ስራ አውንታዊ ግብረ መልስ ለመስጠት

ለምሳሌ ጥያቄ በመጠየቅ ይህ ምን ማለት ነው ? ይህ ምሳሌ ነውን? የመሳሰሉ ጥያቄዎችን በመጠየቅ ተማሪው በሰራው ስራ ላይ ክለሳ እንዳደርግ እና ግልፅ ያልሆነ ይዘት ወይም ማብራሪያ የጎደለው ነገር ያለ መሆኑን ትኩረት ለማድረግ ያግዛል፡፡

Sanja (2016) እንደገለጸው የፅሁፍ ግብረ መልስ መምህራን አብዛኛውን ጊዜ በክፍል ውስጥ የሚጠቀሙበት የግብረ መልስ አይነት ነው፡፡ ሂደቱም አስተያየት መፃፍን እና እርማት መስጠትን የሚመለከት ነው፡፡ እንደ Weigle (2002) አገላለጽ የጽሁፍ ግብረ መልስ በተማሪዎች ስራ ላይ ሰፊ ጊዜ በመውሰድ ይዘቱ፣ የፅሁፍ ዝግጅትን እና ሰዋሰዋዊ የቃላት አጠቃቀምን የመሳሰሉትን የሚመለከት ነው፡፡ የፅሁፍ ግብረ መልስ ዋና አላማ ጽህፈትን ለማስተማር የሚጠቅም መመሪያ እንደሆነ ያስረዳል፡፡

በጥቅሉ የግብረ መልስ አተገባበር ስልቶች የተለያዩ ናቸው፡፡ ግብረ መልሶች እንደሚያጻብሩት የክሂል አይነት የሚለያዩ ሲሆን አንዱን ብቻ መርጦ መጠቀም የተዋጣለት እና ብቸኛ መንገድ አይደለም፡፡ በመሆኑም የተለያዩ ስልቶችን አፈራርቆ መጠቀም የተማሪዎችን ፍላጐት እና ጉጉት እንደሚጨምር ይታመናል፡፡ መምህራን የሚሰጡት ግብረ መልስ በአውንታዊና በአሉታዊ መንገድ ሊቀርብ ይችላል፡፡ በአውንታዊ መልክ የሚቀርቡ ግብረ መልሶች ተማሪዎችን የሚያበረታታ ሲሆን በአሉታዊ መልክ የሚቀርቡ ግብረ መልሶች ደግሞ ተማሪዎችን ሊያሸማቅቅ ስለሚችል ስልታዊ በሆነ ዘዴ መሰጠት ይኖርባቸዋል፡፡

2.1.11 በፅሁፍ ግብረ መልስ ስህተትን የማስተካከል ስልት

Rashed,s. (2013) Dempsey,Driscoll እና Swindell (1993) ጠቅሶ እንደገለጸው በሁለተኛ ቋንቋ ጥናትና ምርምር ላይ የመምህራን ግበር መልስ ትኩረት የሚያደርገው ስህተትን ማስተካከል ላይ ነው፡፡ ስህተትን ማስተካከል ማለት አንዱ የግበረ መልስ አይነት ሲሆን አላማውም ማንኛውንም ተማሪው የሚፈፅመውን ስህተት ማስተካከል ማለት ነው፡፡ይህም የሚያሳየው የሚፈፀሙ ስተቶችን ማስተካከልንና እገዛ ማድረግን ነው፡፡ ስህተትን ማስተካከል ተማሪው በተለያየ መልክ ስህተቱን ማስተካከል የሚችልበት ሂደት ነው፡፡ Rashed,s. (2013) Ellis, Loewen እና Erlam (2006) ጠቅሶ እንደሚያብራራው ተማሪው ስህተቱን እንዳስተካክል በሚደረግበት ጊዜ በሶስት አይነት መልኩ ሊቀርብ ይችላል፡፡

1. መምህሩ ስህተት ያለበትን ቦታ በመጠቆም ማሳየት ምሳሌ፡- ስህተት ያለበትን ቦታ በማስመር፣ በመክበብ ወይም ሌሎች ምልክቶችን በመጠቀም ሊያሳይ ይችላል፡፡

2. መምህሩ ተማሪው የፈፀመውን የቋንቋ ስህተት ማስተካከያ የሚሰጥበት ሂደት ነው፡፡ ምሳሌ፡- በላ የሚለውን በሳ ብሎ ፅፎ ከሆነ በላ ብሎ ማስተካከልን የሚመለከት ነው፡፡

3. መምህሩ ተማሪው ስለፈጠረው የቋንቋ ስህተት ብዙ መረጃ የሚሰጥበት የግብረ መልስ አሰጣጥ ሂደት ነው፡፡ ምሳሌ፡- ተማሪው በፈጠረው ስህተት ላይ ሰፊ ማብራሪያ መስጠትን የሚያሳይ ነው፡፡

በተማሪው ፅሁፍ ላይ ስህተት በሚስተካከልበት ጊዜ ብዙ አካባቢያዊ ተፅኖ ሊያሳድ የሚችሉ ሁኔታዎች ከግምት ውስጥ መግባት አለባቸው፡፡ Rashed,s. (2013) Evan, Hartshorn, Mc

Cllom እና wolfersberger (2010) ጠቅሶ ስህተትን በማስተካከል ሂደት ሶስት አይነት አካባቢያዊ ተጽኖዎች አሉ፡፡ እነሱም የተማሪው ባህሪ፣ አካባቢያዊ ሁኔታ እና የማስተማሪያ ስነ ዘዴው ባህሪ ናቸው፡፡ የተማሪው ባህሪ ሲባል ማንኛውንም በተማሪው ላይ የሚንፀባረቁ ነገሮችንና በመማር ሂደት ተፅዕኖ የሚያደርሱ ነገሮችን ማለት ነው፡፡ እነዚህ ተፅዕኖ ሊሆኑ የሚችሉ ጉዳዮች የተማሪው አፍ መፍቻ ቋንቋ፣ ባህል እና ወግ፣ የመማር ሁኔታ፣ እምነትና አመለካከት፣ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታዎች፣ የወደፊት አላማ እና ተነሳሽነት ሌሎችም ተፅዕኖ ሊያደርሱ የሚችሉ ሁኔታዎች ሊኖሩ ይችላሉ፡፡ የተማሪው ባህሪ በአብዛኛው በመማር ማስተማሩ ሂደት ላይ ተፅእኖ ሊያሳድሩ የሚችሉ በርካታ ሁኔታዎችን ያካትታል፡፡ ተማሪው ተገቢ የሆነ ስህተትን ማስተካከያ ግብረ መልስ በተገቢው ስአት እንድሰጠው ይፈልጋል፡፡ ከዚህም በተጨማሪ ተማሪው ስህተትን ማስተካከያ ግብረ መልስ ሲሰጠው መከታተልና የተሰተጠውን ግብረ መልስ ተግባራዊ በማድረግ ስህተቱን ማስተካከል ይጠበቅበታል፡፡ Rashed,s. (2013) Guenetten (2007) ዋቢ በማድረግ ተማሪው የሚሰጠውን ግብረ መልስ ለማስተካከል ቁርጠኝነት እና ተነሳሽነት ከሌለው ማንኛውም አይነት ግብረ መልስ ቢሰጠው የፅህፈት ክሂሉ ሊሻሻል አይችልም፡፡

አካባቢያዊ ተፅእኖ የምንለው ማንኛውንም ነገር ማለትም የመማር ማስተማሩ ሂደት ላይ ተፅእኖ ሊያደርሱ የሚችሉ ውጫዊ ተፅኖዎችን ወይም የመምህሩን የማስተማር ስነ ዘዴ ባህሪ የሚመለከት ነው፡፡ አካባቢያዊ ተፅእኖ ሊሆኑ የሚችሉ ነገሮች ብዙ ናቸው፡፡ ለምሳሌ፡- የመምህሩ ባህሪ፣ የመማር ማስተማሩ ሁኔታ፣ የተማሪው ተነሳሽነት ከፍተኛ መሆን እና የመማር ማስተማሩ ስነ ዘዴ ውጤታማነት ሊሆኑ ይችላሉ፡፡ ነገር ግን አካባቢያዊ ሁኔታው ምቹ ካልሆነ ከፍተኛ የሆነ ጫጫታ የመማር ማስተማር ሂደቱን ሊያደናቅፍ ይችላል፡፡ የማስተማሪያ ስነ ዘዴን በተመለከተ መምህሩ ውጤታማ የሆነ ስህተትን ማስተካከያ ግብረ መልስ ለመስጠት ተገቢ የሆነ የመማር ማስተማር ስነ ዘዴ ማለትም ከተማሪዎቹ የክፍል ደረጃ እና ፍላጎት አንፃር መጠቀም ይኖርበታል፡፡

ከላይ የተገለፁት ሀሳቦች ስህተትን ከመጠቆም ባሻገር ተማሪው ስህተቱን በራሱ እንድያሻሽል ማድረግ እና ሌሎች የግብረ መልስ አሰጣጥ ዘደዎችም በሰዋሰው ስህተቶች ላይ የተማሪዎችን የፅህፈት ክሂል ለማሻሻል ውጤታማ ናቸው፡፡ ተማሪው በራሱ ስህተቱን ሲያስተካክል ግራ እንዳይጋባ መምህሩ መደበኛና ወጥ የሆነ የስህተት አይነቶችን የሚጠቁምበትን ምልክቶች መጠቀም አለበት፡፡ መምህሩም የሚጠቀምበትን የማስተካከያ ምልክት ምን አይነት

የማስተካከያ ምልክት እንደሚጠቀም ለተማሪዎች ማሳወቅ ይኖርበታል፡፡ ከዚያም ለተማሪዎች ያሳወቀውን ምልክት በተግባር መጠቀም ይችላል፡፡ ስህተትን ማሳያ የሆኑ ምልክቶች በመፍጠር መጠቀም ይቻላል፡፡ ይህም በሚሆንበት ጊዜ ስለ ወካይ ምልክቶቹ ተማዎች እውቅና እንድኖራቸው በማድረግ በምልክቶቹ አማካኝነት ስህተታቸውን እንድያስተካክሉ ይደረጋል፡፡ በመሆኑም መምህሩ ወጥና መደበኛ የሆኑ ምልክቶችን በመጠቀም ግልፅና ቀጥተኛ ማስተካከያ ከመስጠት ስተህተት የፈጠሩበትን ቦታና ይዘቱን በመጠቆም ግብረ መልስ መስጠት ይችላል፡፡

2.1.12 የግብረ መልስ አሰጣጥ አይነቶች

እታለማሁ (2006) እና አብረሃ (2002) የተለያዩ የግብረመልስ አይነቶች አሉ፡፡ እነሱም አመቻች ምጋቤ ምላሽ፣ ትእዛዛዊ ምጋቤ ምላሽ፣ አስተካካይ ምጋቤ ምላሽ እና ገምጋሚ ምጋቤ ምላሽ እንደሆኑ ገልፀዋል፡፡ እነዚህ የግብረ መልስ አይነቶች እንደሚከተለው በዝርዝር ቀርበዋ፡፡

2.1.12.1 አመቻች ግብረመልስ

እታለማሁ (2006) አመቻች ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች የፅሁፍ ስህተት ላይ በጥያቄና በአስተያየት መልክ የሚቀርብ ሲሆን በተወሰነ ጉዳይ ላይ በማተኮር ጠቅለል ባለ ሁኔታ እርማት በመስጠት የሚተገበር የምጋቤ ምላሽ አይነት እንደሆነ ገልፃለች፡፡ Moxeley (1998) አመቻች ግብረመልስ ትኩረት የሚያደርገው በቋንቋው ይዘት ላይ እንደሆነ ለቋንቋው ቅርፅና ሰዋሰው ትኩረት እንደማይሰጥ ይገልፃል፡፡

2.1.12.2 ትእዛዛዊ ግብረ መልስ

ይህ የምጋቤ ምላሽ አይነት ተማሪዎች ስህተታቸውን በራሳቸው እንድያስተካክሉ መምህሩ በትእዛዝ መልክ ምጋቤ ምላሽ የሚሰጥበት ሂደት ነው፡፡ ይህም በመሆኑ ተማሪዎች በምን ላይ ስህተት እንደሰሩ እና እርማቱ ምን እንደሆነ እድገነዘቡ ያደርጋቸዋል እታለማሁ (2006)፡፡ Moxeley (1998) እና Anker (2000) ትእዛዛዊ ግብረ መልስ አሰጣጥ ስልት ያለው ተቀባይነት እና ተመራጭነት አናሳ እንደሆነ ይገልፃሉ፡፡ ምክንያቱም ተማሪዎች ብዙ ጥረት ማድረግ ስለማይጠበቅባቸው የፅፈት ችሎታቸውን ለማሻሻል ውስንነት አለበት፡፡

2.1.12.3 አስተካካይ ግብረ መልስ

Zamel (1995) አስተካካይ ግብረ መልስ በመተካት፣ በመሰረዝ፣ በመጨመርና በቅደም ተከተል በማደራጀት የሚሰጥ የግብረ መልስ አይነት እንድሆነ ይገልፃል፡፡ እንድሁም ሰዋሰዋዊ ስህተቶችን በመጠቆምና ቀጥተኛ ምላሽ በመስጠት ስህተቶችን የማስተካከል ተግባር ነው፡፡ ስለዚህ ይህ የግብረ መልስ አይነት በቋንቋ ቅርፅ ላይ የሚያተኩር ነው፡፡

2.1.12.4 ገምጋሚ ግብረ መልስ

አብርሃ (2002) ገምጋሚ ምጋቤ ምላሽ ተማሪዎች በፃፉት ፅሁፍ ላይ ያለምንም ማስተካከያ ውጤት ብቻ የሚሰጥበት የግበረ መልስ አይነት እደሆነ ይገልፃል፡፡ ይህ የግብረ መልስ አይነት በውጤት ላይ የሚያተኩር በመሆኑ ከፍተኛ ውጤት ያመጡትን የሚያበረታታ ሲሆን ዝቅተኛ ውጤት ያመጡትን ተማሪዎችን ደግሞ ተስፋ ሊያስቆርጥ ይችላል፡፡

2.1.13 የግብረ መልስ አሰጣጥ ስልቶች

በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ የምንጠቀምባቸው የተለያዩ የእርማት አሰጣጥ አይነቶች አሉ፡፡ ትዕግስት (1998)፣ አስካል (2002)፣ እታለማሁ (2006) Byrne (1988) እና Laland (1982) ዋቢ በማድረግ ዋና ዋናዎቹ የእርማት አሰጣጥ ስልቶች ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልት፣ ሁሉንም ስህተቶች የማረም ስልት እና ጠቋሚ የአስተራረም ስልት እንደሆኑ በጥናታቸው ውስጥ ገልፀዋል፡፡

Ferris (1997) እና Hyland (2003) እነዚህን የግብረ መልስ አይነቶች ልዩነታቸውን የሚያሳዩት እና የሚያጡት በማወዳደር ሲሆን የመምህርና የተማሪ ውይይት፣ ቀጥተኛ እና ቀጥተኛ ያልሆነ እርማት፣ ማሳያ ምልክት ያለውና ማሳያ ምልክት የሌለው እርማት፣ አውንታዊና አሉታዊ እርማት እና የአቻ እርማት አሰጣጥ ስልቶች እንዳሉ ገልፀዋል፡፡ እነዚህ የእርማት አሰጣጥ ስልቶች ካላቸው ጠንካራ እና ደካማ ጎን አንፃር እንደሚከተለው ቀርበዋል፡፡

2.1.13.1 ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልት

ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልት የተወሰኑ ስህተቶችን ብቻ መርጦ የማረም ስልት ነው፡፡ አብዛኞቹ የሚታረሙት ስህተቶች ተማሪዎች በተደጋጋሚ የሚፈፅሟቸው ዋና ዋና ስህተቶች ናቸው (Byrne 1988)::

Byrne (1988) እና Laland (1982) ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልት የመምህራንን የስራ ጫና እና የተማሪዎችን ተስፋ የመቁረጥ ስሜት ለመቀነስ የሚያስችል ስልት እንደሆነ ይገልፃሉ:: በሌላ

ሞዴሉ Laland (1982) ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልት ለተወሰኑ ስህተቶች ብቻ ትኩረት የሚሰጥ በመሆኑ ማስተካከያ ያልተሰጠባቸው ስህተቶች ስህተት እንደ መሆን ላይቆጠሩ ስለሚችል አስፈላጊውን ጥንቃቄ መደረግ እንዳለበት ይገልፃል፡፡

ከቀረበው ፅንሰ ሀሳብ እንደምንረዳው ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልትን የተወሰኑ ዋና ዋና የሚባሉ ስህተቶችን ለይቶ የማረም ስልት ስለሆነ፣ የመምህራንን የስራ ጫና እና የተማሪዎችን ተስፋ መቁረጥ ስለሚቀንስ ከፍተኛ አስተዋፅኦ ሲኖረው በተወሰነ ሞዴሉ ውስንነት እንዳለበት መገንዘብ ይቻላል፡፡

2.1.13.2 ሁሉንም ስህተቶች የማረም ስልት

Laland (1982) ሁሉንም ስህተቶች የማረም ስልት ተማሪዎች በመፃፋቸው ማንኛውም ስህተት ላይ ትኩረት በማድረግ የሚሰጥ የእርማት አሰጣጥ ስልት ነው፡ እያንዳንዱን ስህተት ነቅሶ ስለሚያሳይ የሰዋስው ችሎታን ከማጎልበት አንፃር አስተዋፅኦ እንዳለው ይገልፃል፡፡

በሌላ ሞዴሉ በፅሁፍ ውስጥ ለሚታይ ማንኛውም ስህተትእርማት የሚሰጥ ከሆነ ተማሪዎች ብዙ ስህተት በመስራታቸው እንዲያፍሩ እና እንዲሸማቀቁ ስለሚያደርግ አሉታዊ ተፅእኖ እንደሚኖረው Byrne (1988) ያስረዳል፡፡ በተመሳሳይ Edge (1990) ተማሪዎች በፅሁፋቸው ውስጥ ለሚታዩት ስህተቶች በሚሰጠው እርማት ስህተታቸውን ማስተካከል እንዲችሉ ከተፈለገ እርማቱ መብዛት የለበትም፡ ነገር ግን እርማቱ ከበዛ ለመምህራን የስራ ጫና እንደሚፈጥር እና የተማሪዎችን ተሳትፎ እንደሚቀንስ ገልጿል፡፡

ከዚህ እንደምንረዳው ሁሉንም ስህተቶች የማረም ስልት በማንኛውም ስህተት ላይ እንደሚያተኩር፣ የሰዋሰው ችሎታን ከማዳበር አንፃር ጥንካሬ ሲኖረው፣ በመምህራን ላይ የስራ ጫና ስለሚፈጥር እና የተማሪዎችን ተሳትፎ ስለሚቀንስ፣ ድክመት እንዳለበት መገንዘብ ይቻላል፡፡

2.1.13.3 ጠቋሚ የአስተራረም ስልት

ጠቋሚ የአስተራረም ስልት ለእያንዳንዱ ስህተት ወካይ ምልክቶችን በመጠቀም የሚሰጥ የእርማት አሰጣጥ ስልት ነው፡ Ramies (1983) ተማሪው በራሱ ስህተቱን ሲያስተካክል ግራ እንዳይጋባ መምህሩ መደበኛና ወጥ የሆነ የስህተት አይነቶችን የሚጠቁምበትን ምልክቶች መጠቀም አለበት፡፡ መምህሩም የሚጠቀምበትን የማስተካከያ ምልክት ምን አይነት የማስተካከያ ምልክት ለምን አይነት ስህተት እንደሚጠቀም ለተማሪዎች ማሳወቅ ይኖርበታል፡፡ ከዚያም ለተማሪዎች ያሳወቀውን ምልክት በተግባር መጠቀም ይችላል፡፡

ከዚህ እንደምንረዳው ስለወካይ ምልክቶቹ ተማሪዎች እውቅና እንዲኖራቸው ከተደረገ በኋላ በምልክቶቹ አማካኝነት ስህተታቸውን እንዲያስተካክሉ ይደረጋል፡፡ በመሆኑም መምህሩ ወጥና መደበኛ የሆኑ ምልክቶችን በመጠቀም ግልፅና ቀጥተኛ ማስተካከያ በመስጠት እንደሚችል ያስረዳል፡፡

ተማሪዎች ምልክቶችን በቀላሉ ሚረዳት የሚችሉ ከሆነ ስልቱን መጠቀሙ ውጤታማ ያደርጋል፡፡ ነገር ግን ለእያንዳንዱ ስህተት አንዳንድ ምልክት ተጠቅሞ የትኛው ምልክት የትኛውን ስህተት እንደሚወክል በግልፅ ካልተወቀ ስልቱ ደከማ እንደሚሆንበት ይገልፃል (Byrne 1988)፡፡

2.1.13.4 የመምህርና እና የተማሪ ውይይት

መምህራን ከተማሪዎች ጋር ፊት ለፊት በመገናኘት ውይይት በማድረግ ግብረ መልስ ሊሠጡ ይችላሉ ውይይቱ ብዙ ጥቅም አለው መምህሩ እና ተማሪው ውይይት በማድረግ ይግባባሉ በማለት Hyland,k (2003) Mc Carthy (1992) *ጠቅሶ ያብራራል፡፡ የእርስ በርስ ውይይቱ ለመምህሩ የብዙሀኑን ባህል፣ ትምህርት፣ የፅሁፍ ፍላጎት፣ ትርጉምን ለመለየት ግልፅ ያልሆነን ነገር ለማብራራት ከፍተኛ የሆነ ጥቅም አለው፡፡ ለተማሪዎች ደግም ውይይቱ ብቻ ፅሁፍን ለማሻሻል ጥቅም አይኖረውም፡፡ ነገር ግን የተማሪዎችን ድክመትና ጥንካሪ በግል ያሳያል፣ የንግግር ችሎታን ያዳብራል፡፡ የተሰጣቸው ግብረ መልስ ላይ ጥያቄ እድጠይቁ ይጋብዛል፡፡ የፃፉትን እንድከልሱት ይረዳል በማለት* (Hyland,k 2003) (Hyland,F2000) *ጠቅሶ ይገልፃል፡፡*

ከምሁራኑ ሀሳብ እንደምረዳው ውይይት ለመምህራንና ለተማሪዎች ብዙ ጥቅም አለው፡፡ ለመምህራን የተማሪዎችን የትምህርት፣ የፅሁፍ ፍላጎት ለመለየትና ግልፅ ያልሆነላቸውን ለማብራራት አስፈላጊ እንድሆነ ያስረዳሉ፡፡ ለተማሪዎች ጠንካራና ደካማ ጎናቸውን ለማሳየት የንግግር ችሎታቸውን ለማጎልበት፣ በሚሰጡት ግብረ መልስ ላይ ጥያቄ እንድጠይቁ ለማድርግና በፃፉት ፅሁፍ ላይ ክለሳ በማድረግ የፅሁፍ ችሎታቸውን እንድያዳብሩ ከፍተኛ የሆነ አስተዋፅኦ አለው፡፡

2.1.13.5 የውይይት ቅርፅ

ማንኛውም ውይይት ተማሪዎች ከመምህራን ጋር በፅሁፍ ስራቸው ላይ ለመወያየት ያስችላል፡፡ ነገር ግን የተለያየ ቅርፅ ሊኖረው ይችላል፡፡ ውይይት በመምህሩና በተማሪው መካከል አንድ ለአንድ ከክፍል ውጭ ሊደረግ ይችላል፡፡ ጊዜን ለመቆጠብ ተማሪዎች እርስ በርስ በተወሰኑ ቡድኖች የአጭር ጊዜ ውይይት ሊያካሂዱ ይችላሉ፡፡ ተማሪዎች ከአቻዎቻቸው ጋር ውይይት ሊያደርጉ ይችላሉ፡፡ ውይይት ርዕስን፣ ምንጭን፣ የፅሁፍ ንድፈ ሀሳቦችን፣ ያላለቁ ፅሁፎችን ለመከለስና ግልፅ ለማድረግ ይረዳል፡፡ ነገር ግን በወቅቱ የተፃፈውን የፅሁፍ ንድፍ ማሻሻል ላይ ብቻ የሚያተኩር ነው (Hyland,k 2003)፡፡

እንደ Hyland,k (2003) አገላለፅ አንዳንድ መምህራን ፅሁፈትን ሲያሥተምሩ ተማሪዎች በራሳቸው ስራ ላይ እንዳስፈላጊነቱ ከመምህራቸው ወይም ከክፍል ጓደኞቻቸው ጋር በመጠያየቅ ይወያያሉ፡፡ መደበኛ ውይይት የሚደረገው ተማሪዎቸ ለመደገፍ እና በችግራቸው ላይ ለመወያየት ነው፡፡ አንዳንድ መምህራን ደግሞ ለውይይት መደበኛ ስአት በመመደብ ለያንዳንዱ ተማሪ 15 ደቂቃ ያህል በመስጠት የተማሪዎችን ጽሁፍ ይመለከታሉ፡፡ውይይት አማራጭ ሊሆን የሚችለው ለተማሪዎች መማር ድጋፍ ሲኖረው ነው፡፡ ሌሎች ደግም ውይይትን ለመማር ማስተማሩ እንደ ድጋፍ ይቆጥሩታል፡፡ ውይይቱ በመምህሩና በተማሪው ውሳኔ ወይም ምርጫ ይወሰናል፡፡ በመጀመሪያ ተማሪዎች በተሰጣቸው ግብረ መለስ ላይ ጥያቄዎችን መጠየቅ ተመራጭነት አለው፡፡ በውይይቱ እንድሳተፉ ያድርጋቸዋል፣ ከዚህም ጎን ለጎን ድግግሞሽ፣ የውሳኔ ግዜ እና የውይይት ቆይታ በአንዳንድ ነገሮች ላይ ተፅዕኖ ሊያሳድር ይችላል፡፡ እንደ ጊዜ ፣ እቅድ እና የክፍለ ጊዜ መኖር በተጨናነቀ ጊዜ ወይም መምህራን በእረፍት ጊዜያቸው የሚሰሩ ከሆነ ከክፍል ውጭ ውይይት ማድረግ አስቸጋሪ ሊሆን ይችላል፡፡

2.1.13.6 የውይይት ጥቅምና ጉዳት

እንደ Hyland,k (2003) Zamel (1995) ተቅሶ ለመምህራንና ለተማሪዎች ውይይት ከፅሁፍ ግብረ መልስ የበለጠ ትልቅ ጥቅም አለው ውይይት የተማሪዎችን ፅሁፍ ለማሻሻል፣ የፅሁፍ ፍላጎት እና እቅድ እንድኖራቸው ያስችላል፡፡ በጣም ስኬታማ የሚባለው ተማሪዎች በነቃ ሁኔታ ከተሳተፉ፣ ጥያቄ ከጠየቁ፣ መተርጎም ከቻሉ እና በውድቀታቸው ላይ ከተወያዩ እንጅ የሚባለውን በማዳመጥ ብቻ ውጤታማ ሊሆኑ አይችሉም፡፡ የቃል ውይይት የፅሁፍ ስራን ለመከለስ ባያገለግልም የሚቀጥለው ስራቸውን እንድያሻሽሉ ከፍተኛ አስተዋፅኦ አለው፡፡

Hyland,k (2003) Coldsten እና Conrad ቃላዊ ውይይት ተማሪው ግላዊ ትኩረት እንድኖረው የሚያደርግ መሆኑን አንዳንድ ተመራማሪዎች ይስማሙበታል፡፡ ስለዚህ ተማሪዎች ከመምህሩ ጋር ፊት ለፊት በመገናኘት በዚሁ ስራቸው ላይ ውይይት ያደርጋሉ፡፡ ለሁለተኛ ቋንቋ ተማሪዎች ግን ሁልጊዜ ለመጠቀም አስቸጋሪ ነው፡፡ ምክንያቱም ውይይት ከመማሪያ ክፍል ሁኔታ፣ ከተማሪ ልምድ አኳያ፣ ከርስ በርስ ውይይት አቅም ወይም ቃላዊ ውይይት ችሎታ አንፃር ለመጠቀም አስቸጋሪ ነው፡፡ አንዳንድ ተማሪዎች ለመወያየት ፍቃደኛ ላይሆኑ ይችላል፡፡ ለመምህራንም ጊዜ ይወስወዳል፡፡

ከዚህ እንደምንረዳው ውይይት በርካታ ጠቀሜታዎች እንዳሉት ሁሉ የራሱ የሆነ ጉዳት ይኖረዋል፡፡ ተማሪዎች በንቃት የሚሳተፉ ከሆነ ጠቀሜታው የጎላ ይሆናል፡፡ ተማሪዎች የማይሳተፉ ከሆነ ደግም ለመምህሩም ጊዜ ስለሚወሰወድ ጉዳት ይኖረዋል፡፡

2.1.13.7 ቀጥተኛ እና ቀጥተኛ ያልሆነ ግብረ መልስ

ቀጥተኛ የሆነ ግብረ መልስ ቀጥተኛ ካልሆነ ግብረ መልስ በተቀራኒው አንድን ስህተት በግልፅ የሚያሳይ ነው፡፡ የሚታዩ ስህተቶች የሆሂያት፣ የቃላት፣ የሀረጋት ስህተቶችን በተማሪዎች ፅሁፍ ላይ በቀጥታ ማስተካከያ የሚሰጥበት ሂደት ነው፡፡

እንደ Ferris (2002) አገላለፅ ቀጥተኛ የሆነ ግብረ መልስ አሰጣጥ በመምህሩ አመካኝነት ስህተትን ማስተካከል ነው፡፡ ቀጥተኛ ያልሆነ ግብረ መልስ አሰጣጥ ደግሞ ተማሪዎች ስህተታቸውን በራሳቸው እንድያስተካክሉ የሚደረግበት ሂደት ነው፡፡ ቀጥተኛ ግብረ መልስ በተወሰነ መጠን ተማሪዎቹ ስህተታቸውን ወድያውኑ እንደገና አስተካክለው እንድፅፉ ስለሚያደርግ ከፍተኛ የሆነ ጠቀሜታ አለው፡፡ ነገር ግን ይህ የተማሪዎችን ትክክለኛነትን በተለያዩ ስራዎች ማሻሻል አይችልም፡፡

ቀጥተኛ ግብረ መልስ ለተማሪዎች ስህተታቸውን በቀጥታ መንገር ስለሆነ በራስ የመማር ብቃትን እና ማሻሻልን ሊያዳብር ይችላል፡፡ ነገር ግን ለተማሪዎቹ ስህተታቸውን በቀጥታ ማሳየቱ የሚፈጥሩትን ስህተት በራሳቸው ተነሳሽነት እንድያውቁ አያስችላቸውም፡፡

በሌላ መልኩ ቀጥተኛ ያልሆነ ግብረ መልስ አሰጣጥ ጥሩ በሆነ ንድፍ ሀሳብ የሚያተኩር ነው፡፡ ይህ የግብረ መልስ አይነት ተማሪዎችን ለማበረታታት እና የራሳቸውን ችሎታ ተጠቅመው ስህተታቸውን በራሳቸው እንድያስተካክሉ ስለሚያደርግ ከቀጥተኛ የግብረ መልስ አሰጣጥ አይነት የበለጠ ጠቃሚ ነው፡፡ በዚህ ላይ የመምህሩ ተግባር ስህተት ያለበትን አካባቢ በመጠቆም፣ በማስመር እና መለያ በመስጠት ያለምንም ማስተካከያ ጥቆማ መስጠት ብቻ ነው፡፡ ተማሪዎች በተሰጣቸው ጥቆማ መሰረት ስህተት የፈጠሩ መሆኑን በመለየትና በመረዳት ጥሩ ቋንቋ ተጠቅመው የሚያስተካክሉበት ሂደት ነው፡፡

እንደ Ferris (2002) ገለፃ በአጭሩ በመማር ማስተማር ሂደት ላይ ተነሳሽነት ስኬታማ የሚሆነው መምህሩ በሚያደርገው ቀጥተኛ ግብረ መልስ መስጠት ላይ ብቻ አይደለም፡፡

ተማሪዎች የራሳቸዎን ሙሉ ድርሻ ወስደው ለማንኛውም መሻሻል ጥረት ሲያደርጉ ነው፡፡ ከዚህ ሀሳብ የምንረዳው ቀጥታኛ ግብረ መልስ ሙሉ በሙሉ ጠቃሚ ነው ማለት ሳይሆን

የተማሪዎችን ውስብስብ የሆነ የፅሁፍ ስህተቶች በመለየት የተሻለ የፅሁፍ ችሎታ ለማዳበር አስተዋፅኦ ይኖረዋል፡፡

2.1.13.8 መለያ ምልክት ያለው እና መለያ ምልክት የሌለው ግብረመልስ

ቀጥተኛእና ቀጥተኛ ካልሆነ ግብረ መልስ በተጨማሪ ተመራማሪዎች መለያ ምልክት ያለውና መለያ ምልክት የሌለው የግበረ መልስ አሰጣጥ ስልት ያላቸውን ልዩነትና ተመሳሰይነት ያወዳድራሉ፡፡ መለያ ምልክት ያለው ግብረ መልስ ሲባል ስህተት ያለበትን ትክክለኛ ቦታ እንድጠቁም እና የስህተቱን አይነት መለያ ምልክት በመጠቀም የማሳየት ሂደት ነው፡፡ ነገር ግን መለያ ምልክት የሌለው ግብረ መልስ የሚገለፀው ስህተት ያለበት ቦታ በማስመር፣ በመክበብ እና ስህተት ያለበትን ቦታ በመጠቆም ብቻ ግብረ መልስ የሚሰጥበት ሂደት ነው፡፡ በሁለቱም የግብረ መልስ አሰጣጥ ሂደቶች ተማሪዎች ስህተታቸውን በራሳቸው እንድመረምሩ እና እዳስተካክሉ ይጠቆማሉ በማለት (Hyland,k 2003) (Denise 2005) ጠቅሶ ያብራራል፡፡

2.1.13.9 የአቻ ግብረ መልስ

ተማሪዎች ከአቻቸው ግብረ መልስ የመቀበል ሃሳብ የመጣው የአፍ መፍቻ ቋንቋ ከሚማሩ ተማሪዎች ነው፡፡ ለመምህራን አስፈላጊ አማራጭ የሚሆነው ደግሞ ለሁለተኛ ቋንቋ የሚማሩ ተማሪዎች መሰረት በማድረግ ነው፡፤ የአቻ ግብረ መልስ የፅሀፊውን የጥሩ ፅሁፍ ንድፈ ሃሳብ ለማሻሻል እና የአንባቢውን ግንዛቤ ለማሳደግ ይጠቅማል ተብሎ ይታመናል፡፡ ነገር ግን መምህራን ባጠቃላይ ከተማሪው የበለጠ አውንታዊ አስተሳሰብ በመያዝ ግብረ መልስ መስጠት ያስፈልጋቸዋል፡፡ ቢሆንም የዚህን ጠቀሜታ ሁለተኛ ቋንቋ ለሚማሩ ተማሪዎች በተግባር ለማረጋገጥ በጣም አስቸጋሪ ነው(Hyland,k 2003)፡፡

2.1.13.9.1 የአቻ ግብረ መልስ ቅርፅ

የአቻ ግብረ መልስ ብዙ የተለያየ ቅርፅ እና በፅሁፍ ሂደት ጊዜ በተለያዩ ደረጃዎች ላይ ሊሰጥ ይችላል፡፡ በአዛኛው ተማሪዎችን በሁለት፣ በሶስት ወይም በአራት ክፍል በመመደብ በመጀመሪያ የፃፉትን ጽሁፍ እንድቀያየሩ በማድረግ እና እያንዳዳቸውን ስራ በመከለስ

ግብረ መልስ እንድሰጡ የሚደረግበት ሂደት ነው፡፡ ይህም ሊሆን የሚችለው በሚማሩበት ክፍለ ጊዜ አንድ ሰአት ሊፈጅ ይችላል፡፡ በተለይም እንባቢው ፅሁፋዊ ግበረ መለስ ለመስጠት ከፈለገ እና ፅሀፊው በፃፈው ፅሁፍ ላይ ፅሁፋዊ ግብረ መልስ እንድሰጠው የሚፈልግ ከሆነ ነው፡፡ የተወሰኑ የአቻ ግብረ መልስ አሰጣጥ ሂደቶች ተማሪዎች በፃፉት ፅሁፍ ላይ ነፃ የሆነ መስተጋብር እንድኖራቸው ያደርጋሉ፡፡ ነገር ግን ለሁለተኛ ቋንቋ

ተማሪዎች በተለይም የሚሰሩት የአቻ ግብረ መለስ መመሪያዎችን መሰረት በማድረግ ነው፡፡ ይህም ልዩ የሆኑ የፅሁፍ ስህተቶችን ለመለየት ያስችላቸዋል Hyland,k (2003)፡፡ Hyland,k (2003) Flower (1994) ጠቅሶ እንደገለፀው የአቻ ግብረ መለስ የሚፈለገው በመጀመሪያው እረቂቅ ፅሁፍ ላይ ብቻ አደለም፡፡ ተማሪዎች ማንኛንም የመጀመሪያ ረቂቅ ፅሁፋቸውን ከመፃፋቸው በፊት ለሚፅፉት ፅሁፍ ሀሳብ እንድያፈልቁ ይረዳቸዋል፡፡ በአቻ የጽሁፍ ተግባራት ውስጥ ይሳተፋሉ እርስ በርሳቸው ግበረ መልስ ይሰጣጣሉ፡፡ እንድሁም የለያዩ ንድፎችን በመንደፍ ግንዛቤ እንድይዙ ፅሁፋዊ ስልቶችን ይቀይሳሉ፡፡

ብዙ የአቻ ቡድን ተማሪዎች የራሳቸውን የፅሁፍ ወረቀት ለሌሎች ጓደኞቻቸው አስተያየት እንድሰጣቸው ያደርጋሉ፡፡ ነገር ግን የተወሰኑ መምህራን ከእያንዳንዱ ቡድን የተፃፈውን ፅሁፍ በመውሰድ እና በማንበብ ብዙ አይነት ግብረ መልሶችን ይሰጣሉ፡፡

በሌላ በኩል ተማሪዎች የራሳውቸን ወረቀት ጮክ ብለው ሲያነቡ ሌሎች ደግም እያዳመጡ ወይም የቡድኑ አባላት የሌላውን ቡድን ወረቀት ጮክ ብለው እንድያነቡ ይደረጋል፡፡ነገር ግን ድምጽን ከፍ አድርጎ ማንበብ ሌላ ተጨማሪ ቃላዊ ልምምድ ሊያስገኝ ስለሚችል ተማሪዎች በትክክል መረዳታቸውን መከታተል ይጠይቃል፡፡ ለአብዛኛው የሁለተኛ ተማሪዎች ይህ አይነት ልምምድ ምቹ ላይሆን ይችላል፡፡ ሌሎች ተማሪዎችም ከንግግር እና ከማዳመጥ የሚገኘውን ጠቀሜታ ሊዘነጉ ይችላሉ፡፡ ግብረ መልስ የሚሰጡ አካላት ካነበቡት ብኋላ በቃላዊ መልኩ አስተያየት ሊሰጡ ይችላሉ፡፡ ወይም ለያንዳንዱ ግላዊ የሆነ ፅሁፋዊ ግብረ መለስ መስጠት ይችላሉ፡፡

2.1.13.9.2 የአቻ ግብረ መልስ አሰጣጥ ጥቅምና ጉዳት

የአቻ ግብረ መልስ አሰጣጥ ከንድፍ ሃሳባዊ አንፃር ሲታ ጠቀሜታው ለመፃፍና ለማንበብ ማህበራዊ ሂደት ነው፡፡ ትብብራዊ የሆነ የአቻ ግብረ መልስ ተማሪዎች እኩል ተሳትፎ እንድኖራቸው በማድረግና በአንድነት ማህበራዊ የሆነ መስተጋበር በመፍጠር እድረዳዱና

እድማማሩ ያግዛል በማለት Hyland,k (2003) Mittan (1998) ዋቢ በማድረግ ያብራራል፡፡ ተማሪዎች በመማር ማስተማሩ ሂደት በንቃ ሁኔታ እንድሳተፉ ያደርጋል፡፡ እድሁም ከነባራዊ ሁኔታው ግብረ መልስ ስለሚያገኙ በዙ ተሳታፊዎች እና አንባቢዎች ያለምንምፍርሀት ለመሳተፍ ስለሚያስችላቸው በጣም ጠቃሚ ነው በማለት Hyland,k(2003) Medonca Jonhson (1994) ጠቅሶ ይገልፃል፡፡ ከዚህም የበለጠ ተማሪው ጥቅም የሚያገኘው ከሚያየው እና ከሚመለከተው ብቻ አደለም፡፡ ነገር ግን ጥቅል የሆኑ ነገሮችን ለመተንተን የሚያስችሉ ክህሎችን በማግኘት የራሳቸውን ፅሁፍ ለመከለስ የሚያስችላቸውን ችሎታ ያገኛሉ (Hyland,k 2003)፡፡

Hyland,k (2003) Leki (1990) ጠቅሶ እንደሚያብራራው በአሉታዊ ጎኑ ስንመለከተው ደግሞ ተማሪዎቹ ከልምድ ማነስ አንፃር የተነሳ በተፃፈው ፅሁፍ ሀሳብ አደረጃጀት ትኩረት ከማድረግ ይልቅ በአረፍተ ነገር ደረጃ ባሉት ስህተቶች ላይ ከፍተኛ ትኩረት ሊያደርጉ ይችላሉ፡፡ ከዚህም በላይ አቻዎቻቸው በግበረመልስ አሰጣጥ የሰለጠኑ ባለመሆናቸው የሚሰጡት ግብረ መልስ ሊያወዛግብ ይችላል፡፡ ተማሪዎችንም ሊረዳቸው ካልቻለና ውስብስብ የሆነ ግብረ መልስ የሚሰጣቸው ከሆነ ጉዳት ይኖረዋል ፡፡

2.1.14 የግብረመልስ ማለጫባህርያት

ግብረመልስ በቃልም ይሁን በፅሁፍ ሊሰጥ ይችላል፡፡ በመሆኑም መምህራን በቃልም ሆነ በፅሁፍ ደረጃ የሚሰጡ ግብረመልስ ተማሪዎች ለፃፉት የደርሰት ፅሁፍ አዎንታዊነትን በሚገልፅ መልኩ ምላሽ ሲሰጡ በቂና ጥሩ ካልሆነ ደግሞ አሉታዊ የሆነ ምላሽ ሊሰጡ ይችላሉ፡ ስለዚህ ግብረመልስ የሁለት ነገሮችን ባህሪ የያዘፅንስ ሀሳብ ነው፡ ይኸውም ተማሪዎች በጥሩ ስራቸው ላይ ጠንክረው እንደሰሩ ለማበረታታትና ስራቸውን በቂ ሳይሆን ሲቀር ደግሞ ለማሻሻት የሚያስችሉ አስተያየቶችን የያዘ ነው፡እነዚህንም አስተያየቶች አዎንታዊና አሉታዊ የግብረመልስ ባህርያት ብለን በሁለት እንከፍላቸዋለን (leki 1990)፡፡

2.1.14.1 አዎንታዊ ግብረመልስ

አዎንታዊ ግብረመልስ ተማሪዎች በፅሁፍ ስራ ውጤታማ እንደሆኑ የሚያደርግ ስለሆነ ከፍተኛ የሆነ ጠቀሜታ አለው፡ Ramies(1983:141) እንደገለፀው በተማሪዎች ግብረመልስ በማሰጡት ሂደት ላይ በጣም ጠቃሚ ነገር በተማሪዎች ፅሁፍ ላይ አዎንታዊ አመለካከት መኖር ነው፡አዎንታዊ ግብረመልስ የምለው የተማሪዎች የፅህፈት ስራ ተገቢናት ያለው ስለመሆኑ እና ትክክል ስለመሆኑ ለመጠቀም ሚዛን የሚሰጥበት ነው (call and chain 1994፤218)፡፡ አዎንታዊ ግብረመልስ የተማሪዎችን የመፃፍ ክሂል

እንዲዳብር በፅሁፍ ስራቸው ተስፋ እንዳይቆርጡ የሚደረግ ጠቀሜታ ስላለው መምህራን አወንታዊ ግብረመልስ መስጠት እንዳለባቸው፡ Gipps etal(2004:58) ያሳስባሉ፡ ምክንያቱም ተማሪዎች በትምህርቱም ሆነ በመምህሩ ላይ ጥላቻ እንዳያደርባቸው እና በጥሩ ስራቸው እንደቀጥሉ ስለሚያደርጋቸው ነው፡ ነገር ግን መምህራን የተማሪዎችን ጠንካራ ጎን ብቻ ማየት የሚያዘወትሩ ከሆነ የፅህፈት ክሂላቸው ማሻ በማሻ ሊዳብርስ ለማይችል ስህተቶቻቸውን ሊጠቁም የሚችል ግብረመልስ መስጠት እንዳለባቸው (Byren 1988) ይገልፃል፡፡

2.1.14.2 የአሉታዊ ግብረመልስ ባህርይ

አሉታዊ ግብረመልስ የሚባለው የተማሪዎችን ስህተት ለመጠቆም ስህተት መስራት እንደሌለባቸው ለማስሰብና ማስጠንቀቂያ ለመስጠት የሚያስችል ግብረመልስ ነው፡ አሉታዊ ግብረመልስ ተማሪዎችን ማሸማቀቅ የለበትም፡ ግብረመልሱ ተማሪዎች ከስህተታቸው እንደሚማሩ የሚያደርጋቸው እንጅ ትምህርቱን እደጠሉ የሚያደርጋቸው መሆን የለበትም፡ Call and chain(1994:225) ሀሳቡ እንደሚያስረዳን አግባብነት ያለው አሉታዊ ግብረመልስ ተማሪዎች ደካማጎናቸውን በሚገባ ከተረዱት የመፃፍ ችሎታቸውን እንደሚያዳብርላቸው ያስረዳናል፡፡

2.1.15 የግብረ መልስ አሰጣጥ የትኩረት አቅጣጫ

በተማሪዎች የፅሁፍ ስራ ላይ መምህራን የሚሰጡት ግብረ መልስ ቅርፅና ይዘት ላይ ትኩረት የሚያደርግ እንደሆነ እታለማሁ (2006) ትገልፃለች፡፡ Fathman እና Whalley (1990) አንዳንድ መምህራን የተመሪዎችን ጽሁፍ በሚያርሙበት ጊዜ ስለሰዋሰው አወቃቀር፣ ስለ ስርአተ ነጥብ አጠቃቀምና ስለሆሂያት አጻጻፍ ቅርጽ ትኩረት በማድረግ ግብረ መልስ ይሰጣሉ፡፡ አንዳዶቹ ደግሞ በፅሁፉ ይዘት ላይ ብቻ ትኩረት በመስጠት ግብረ መልስ እንደሚሰጡ ያስረዳሉ፡፡

2.1.15.1 ቅርፅን ትኩረት ያደረገ ግብረ መልስ

መምህራን ቅርፅ መሰረት አድርገው ግብረ መልስ የሚሰጡት በፊደላት ግድፈት፣ በአረፍተ ነገር አደረጃጀት፣ በስርአተ ነጥብ አጠቃቀም፣ በሰዋሰው አወቃቀር እና ከአንቀጾች አቀራረብ አንፃር ትኩረት በማድረግ የሚሰጥ እንደሆነ Keh (1990) ይገልፃል፡፡ በዚህ ላይ Zamel (1995) ቅርፅን መሰረት ያደረገ ግብረ መልስ ለፅህፈት ክሂል መዳበር አስተዋፅኦ እንዳለው ይገልፃል፡፡

2.1.15.2 ይዘትን ትኩረት ያደረገ ግበረ መልስ

Shih (1986) መምህራን ይዘትን መሰረት በማድረግ ግብረ መልስ ሲሰጡ በተማሪዎች ፅሁፍ ላይ ያለውን የሃሳብ ውህደት፣ የሀሳብ ቅደም ተከተል እና የሃሳብ ጥልቀት ትኩረት በማድረግ ግብረመልስ የሚሰጡበት ሂደት ነው፡፡ ይዘትን መሰረት ያደረገ ግብረ መልስ የፅሁፍ ችሎታን ለማዳበር ከፍተኛ የሆነ አስተዋፅኦ እንዳለው ይገልጻል፡፡ የግብረ መልስ አሰጣጥ ትኩረት ቅርፅን ወይም ይዘትን ብቻ መሰረት በማድረግ ከመስጠት ይልቅ ቅርፅንና ይዘትን ሁለቱንም በማጣመር ቢሰጥ የተሻለ እንደሚሆን (Taylor 1981) ይገልፃል፡፡

2.1.16 በግብረ መልስ አሰጣጥ ሂደት ላይ ተፅዕኖ የሚያስከትሉ ነገሮች

ግብረ መልስ አሰጣጥ ሂደት ላይ ተፅኖ የሚያስከትሉ በርካታ ጉዳዮች አሉ፡፡ እነሱም፡- የተማሪ ቁጥር መብዛት፣ የመምህራን አመለካከት፣ የግበረመልሱ አቀራረብ፣ የግብረ መልስ አሰጣጥ ግልጽነት፣ የግብረ መልሱ መጠን እና ግበረመልስ የሚሰጥበት ጊዜ ናቸው (እታለማሁ 2006)፡፡

ሀ.የተማሪዎች ቁጥር መብዛት :- በክፍል ውስጥ የተማሪዎች ቁጥር ከፍተኛ መሆን በግብረ መልስ አሰጣጥ ሂደቱ ላይ ተፅዕኖ ያሳድራል፡፡

በርካታ ቁጥር በሚገኝበት ክፍል ውስጥ በያንዳንዱ ተማሪ የፅሁፍ ስራ ላይ ግብረ መልስ መስጠት አስቸጋሪ ይሆናል፡፡ በዚህ ላይ እታለማሁ (2006) ብዙ ተማሪዎች በሚገኙበት ክፍል ውስጥ መምህሩ ለያንዳንዱ ተማሪ ግብረ መልስ ለመስጠት ተጨማሪ ጊዜና ጉልበት ይወስድበታል፡፡ እንድሁም መምህሩ የመሰላቸትና ያለመተግበር ባህሪ ሊታይበት እንደሚችል ገልፃለች፡፡

ለ.መምህራን ግበረመልስ ለመስጠት ያላቸው አመለካከት፡- መምህራን ግብረ መልስ ለመስጠት ያላቸው ፍላጉትና ተነሳሽነት እንድሁም ያላቸው አመለካከትና እውቀት አናሳ ከሆነ የግብረ መልስ አሰጣጥ ሂደቱ ውጤታማ እንዳይሆን ተፅኖ ሊያሳድር ይችላል፡፡

ሐ.የግብረ መልስ አቀራረብ፡- ግብረ መልስ በቃልም ሆነ በፅሁፍ ሲቀርብ በተማሪዎች የመረዳት ችሎታ ላይ መሰረት በማድረግ ይሰጣል፡፡ ለምን አይነት ተማሪ ምን አይነት ግብረ መልስ መሰጠት እንዳለበት በመለየት የግብረመልስ አቀባበል አቅማቸው ግምት

ውስጥ መግባት ይኖርበታል፡፡ እነዚህ ጉዳዮች ግምት ውስጥ ሳይገቡ የሚቀርብ ግብረ መልስ በተማሪዎች ላይ ተፅእኖ ሊያሳድር ይችላል፡፡

መ.የግብረ መልስ አሰጣጥ ግልፅነት፡- መምህራን የሚሰጡት ግብረመልስ በቃልም ሆነ በፅሁፍ ሲቀርብ ግልፅነቱ የጎላ መሆን ይኖርበታል፡፡ በዚህ ላይ Raimes (1983) በተማሪዎች የፅሁፍ ስራ ላይ ጠካራና ደካማ ጎንን ለማሳየት የሚሰጥ ግብረ መልስ ተማሪዎች በግልፅ የሚረዱት መሆን እንዳለበት ይገልፃል፡፡

ሠ.የግብረ መልስ መጠን፡- መምህሩ ለተማሪዎች የሚሰጠው ግብረ መልስ መጠን በጣም ማነስ ወይም መብዛት በተማሪዎች ፅሁፍ ስራ ላይ የራሱ የሆነ ተፅእኖ ይኖረዋል፡፡ በዚህ ላይ Brookhart (2008) ከመጠን በላይ ሰፊ የሆነ ግብረ መልስ መስጠት ተማሪዎችን ሊያሰለች ይችላል፡፡ ወይም በጣም ጥቂት የሆነ ግብረ መልስ መስጠት ተማሪዎች የሚፈጥሩትን ሁሉንም ስህተቶች ማስተካከል አይቻልም፡፡ ስለዚህ የተመጣጠነ በጣም ያልሰፋ ወይም ያልጠበበ ግብረ መልስ መሰጠት እዳለበት ይጠቁማል፡፡

ረ.ግብረ መልስ የሚሰጥበት ጊዜ፡- ግብረ መልስ መሰጠት ያለበት ተማሪዎች ዕፌው ለመምህሩ ካሳዩበት ጊዜ ጀምሮ እስከሚቀጥለው ክፍለ ጊዜ ድረስ ነው፡፡ ነገር ግን የሚሰጠው ግብረ መልስ በጣም ዘግይቶ የሚሰጥ ከሆነ ተማሪዎች ያለባቸውን ክፍተት ለማስተካከል አያስችልም፡፡ ስለዚህ በሌላ ጊዜም ተመሳሳይ ስህተት እንድፈጥሩ ስለሚያደርግ ግብረመልሱ ወዲያውኑ መሰጠት ይኖርበታል Brook hart (2008)::

2.2 የቀደምት ስራዎች ቅኝት

አጥኝዋ ከዚህ ጥናት ጋር በቀጥታ ግኑኙነት አላቸው ያለቻቸውዓና ከስራዋ ጋር ተቀራራቢ የሆኑትን የሃገር ዉስጥ የምርምር ስራዎችን ለመዳሰስ ሞክራለች፡፡ በመሆኑም የቀደም ጥናታዊ ፅሁፎች ከዚህ ጥናት ጋር ያላቸውዓ ተመሳሳይነትና ልዩነት ለማየት ሞክራለች፡፡ ከዚህ ጋር ተያይዞ የጥናቱ ርዕስ፣ አላማ የአጠናን ዘዴና የደረሰበት ማጠቃለያ እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

ሚቆስ (2010) “የፅህፈት ስህተት እርማትና ምጋቤ ምላሽ ትንተና” በሚል ርዕስ የተሰራ ነው፡ የጥናቱ ዋና አላማ የፅህፈት ስህተት እርማትና ምጋቤ ምላሽ መተንተን ነው፡ አጥኝው ይህንን ጥናት ለማካናወን የሰነድ ፍተሸን፣ የፅሁፍ ማጠይቅን ፣ቃለ ማጠይቅን በሚዛኝ ማብሰቢያነት ተጠቅሟል፡፡ የአጠናን ዘዴውም ቅይጥ የምርምር ዘዴ ነው፡ የደረሰበት ደምዳሜም መምህራን የተማሪዎቻቸውዓ ጽህፈት አያርሙም ስህተታቸውዓ ሚጦ የማየት ነገር የለም፡ በመሆኑም ምጋቤ ምላሽ አይሰጡም ወደሚለው ደምዳሜ ደርሷል፡፡

የአሁኑ ጥናት ከቀደመው ጥናት ጋር ያለው ዝምድና በጽህፈት ስህተት ግብረመልስ ላይ ማተኮሩ ፣ቅይጥ የምርምር ዘዴን መጠቀሙ እና የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎቹ መመሳሰላቸው ሲሆን የሚለያበት ደግሞ የቀደመው ጥናት በጽህፈት ስህተት ምጋቤምላሽ ላይ የሚያተኩር ሲሆን የአሁኑ ጥናት ግን በቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረመልስ ላይ ያተኩራል፡፡ምልከታንም እንደተጨማሪ የመረጃ መሰብሰቢያ ይጠቀማል፡፡ ከዚህ በተጨማሪም በጥናቱ ጊዜ፣ በተሳታፊዎች ብዛት እና በጥናቱ ውጤትም ይለያያሉ፡

እንዳለ (1992) "በተማሪዎች ድርሰት ላይ የመምህራን ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሚና" በሚል ርዕስ የቀረበ ጥናት ነው፡ የጥናቱ አላማ በተማሪዎች ድርሰት ላይ መምህራን የሚሰጡትን ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች ድርሰት የመፃፍ ችሎታ ላይ የሚያመጡዉ ለዉጥ መመርመር ነው፡ ጥናቱ የተካሄደው በአዲስ አበባ ከሚገኙ መሰናዶ ት/ቤቶች አንዱን በዓላማዊ የናሙና አመራረጥ ዘዴ በመጠቀም ሲሆን 11ኛ ክፍል በቀላል የናሙና አመራረጥ ዘዴ ተመርጧል፡፡ አጥኝው ጥናቱን ለማካሄድ የተጠቀማቸው የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች የድርሰት ፈተና፣ ምልከታና የፅሁፍ መጠይቅ ናቸው፡ በተገኘው መረጃ መሰረት አጥኝው የደረሰበት ድምዳሜ በድርሰት ትምህርት ዉስጥ በቡድንና በግል ከተከናወኑ ምጋቤምላሾች ይልቅ በመምህራን የሚሰጥ ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የተሻለ መሆኑን አረጋግጧል፡፡ በተጨማሪ በመምህራን የሚሰጡ ቃላዊ ምጋቤ ምላሾች የተማሪዎች የመፃፍ ችሎታ ለማዳበር የሚያስችል መሆኑን ተማሪዎች በፃፉት አንቀፅ አረጋግጧል፡፡

የአሁኑ ጥናት ከቀደመው ጥናት ጋር ያለው ዝምድና በመ/ራን የሚሰጥ ፅሁፋዊ ግብረመልስ /ምጋቤምላሽ/ ላይ መካሄዱ ነው፡ የቀደመው ጥናት ከዚህ ጥናት የሚለየው የመምህራን ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ በተማሪዎች ድርሰት ላይ ያለዉን ሚና ለማየት የተጠና ነው፡ በቁጥጥር ቡድን እና በሙከራ ቡድን መካከል የሰጡት ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ የትኛው የተሻለ እንደሆነ አሳይቷል፡፡

የአሁኑ ጥናት የሚያተኩረው የመ/ራን ቃላዊና ፅሁፋዊ ግብረመልስ በተማሪዎች ድርሰት ላይ የሚያመጡዉ ለውጥ በተጨባጭ ማየት ሳይሆን በአጠቃላይ ተማሪዎች በክፍል ደረጃቸው እንዲፅፉት የተፈለገው ድርሰት ፅሁፍ ላይ የመ/ራን ቃላዊና ፅሁፋዊ እርማት ምን እንደሚመስል መተንተን ነው፡ ስለዚህ የቀደመው ጥናት የመ/ራንን ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ሚናን ለሚረጋገጥ ሙከራዊ ጥናትን መሰረት ያደረገ ሲሆን ይህ ጥናት ቃላዊ ግብረመልስን ያካተተ መሆኑና ፅሁፋዊና ቃላዊ ግብረመልስ ትንተና ላይ ትኩረት ያደረገ ጥናት በመሆኑ ሰፊ ልዩነት አላቸው፡

ከዚህ በተጨማሪ ከጥናቱ ጊዜ፣ ቦታ፣ ጥናቱ የተካሄደበት የክፍል ደረጃ ከተተኳሪዎች አንፃር ይለያያሉ፣ ከመረጃ መሰብሰቢያዎች አኳያም የቀደሞው ጥናት የድርሰት ፈተና በመጠቀሙ ልዩነት አላቸው፡

እታለሙ (2006) "የ9ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎች የፅሁፍ ማለማመጃ ላይ የሚሰጡት ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ ፍተሻ፡፡" በሚል የቀረበ ነው፡ የዚህ ጥናት አላማ የአማርኛ ቋንቋ መ/ራን በተማሪዎች የፅሁፍ ልምምድ ላይ የሚሰጡትን ፅሁፋዊ ምጋቤ ምላሽ መፈተሽ ነው፡ ጥናቱ በየካቲት 23

2ኛ ደረጃ ት/ቤት የተካሄደ ሲሆን አጥኚዋ ጥናቱን ከግብ ለማድረስ የተጠቀመችበት የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች ሰነድ ፍተሻ፣ የፅሁፍ መጠይቅና ቃለ መጠይቅ ናቸው፡፡ የተደረሰበት ድምዳሜም የሚያሳየው መምህራን ገምጋሚ ምጋቤ ምላሽን አዘውትረው እንደሚጠቀሙ በዋናነት ስህተቶችን መርጦ የሚያርም ስልትን ተጠቅመው የተማሪዎችን ፅሁፍ እንደሚያርሙ የትንተና ውጤቱ ጠቁሟል፡፡ እንዲሁም መ/ራን በፅሁፍ ይዘትና ቅርፅ ላይ ትኩረት አድርገው ምጋቤ ምላሽ እንደሚሰጡና አሉታዊነት የተላበሰ ምጋቤ ምላሽ እንደሚያበዙ በጥናቷ አረጋግጣለች፡፡

ይህ ጥናት ከቀደመው ጥናት ጋር ያለው ዝምድና መ/ራን በሚሰጡት ምጋቤ ምላሽ ዙሪያ መከናወኑ ነው፡፡ ነገር ግን ይህ ጥናት ቃላዊ ግብረመልስን (ምጋቤ ምላሽን) የሚያካትት በመሆኑና በድርሰት ፅሁፍ ላይ የሚሰጥ ግብረመልሶች ላይ በማተኮሩ ልዩነት አላቸው፡፡ ከዚህም በተጨማሪ ከጥናቱ ጊዜ፣ ቦታ፣ የፅሁፍ መጠይቅና ሰነድ ፍተሻን በመጠናዊ የመረጃ መተንተኛ ዘዴ ከመጠቀም አንፃር ይለያያሉ፡፡ በአጠቃላይ ሶስቱም ሰዎች የመምህራንን ቃላዊ እርማት አላዩም፡፡ ይህ ጥናት ግን እነሱ ያላዩትን የቃላዊ ግብረመልስ አሰጣጥ ክፍተት በምልከታ አማካኝነት ለማየት ጥረት አድርጓል፡፡

ምዕራፍ ሶስት

የጥናቱ ዘዴ

የዚህ ጥናት ትኩረት የ9ኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ጽህፈት መልመጃ ላይ የሚሰጡትን ቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረመልስን ተንትኖ ማሳየት ሲሆን መረጃውን ለመተንተን ደግሞ አይነታዊ (qualitative) እና መጠናዊ (quantitative) ዘዴዎችን እንደ አስፈላጊነታቸው በማጣመር ተግባራዊ ተደርጓል፡፡

3.1 የጥናቱ አካባይ

የዚህ ጥናት አካላይ በሰሜን ሸዋ ዞን ውስጥ ከሚገኙ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በሞረት ውረሞ ወረዳ ስር ሞጃል ሰርቪስ እና ሬማ በመሀል ቤቱ ወረዳ ስር ደግሞ ፊጡራ እና ዘይታ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች አማርኛን የሚያስተምሩ መምህራን በጥናቱ ተተኳሪ ሆነዋል፡፡

3.2 የጥናቱ ተሳታፊዎች እና የናሙና አመራረጥ ዘዴ

የዚህ ጥናት ተሳታፊዎች በውሳኝ (non probable sampling) ናሙና እና በቀላል የዕጣ ናሙና ተመርጠዋል፡፡

3.2.1 የትምህርት ቤት የናሙና አመራረጥ

አጥኝዋ ጥናቱ የሚካሄደባቸውን አራት ትምህርት ቤቶች ለመምረጥ የተጠቀመችበት የናሙና አመራረጥ ዘዴ አመቺ (coveniece samplings) የናሙና አመራረጥ ዘዴ ነው፡ ምክንያቱም አጥኝዋ ት/ቤቶችን የመረጠችው መደበኛ ስራዋን እየሰራች ለጥናቱ የሚያስፈልጋትን በቂ መረጃዎች በቅርበት ለማሰባሰብ ያመቻኛል ብላ በማሰቧ ነው፡ በመሆኑም በአመቺ ናሙና የተመረጡት ት/ቤቶች ሞጃልሰርቢስ፣ሬማ ፊጡራ እና ዘይታ 2ኛ ደረጃ ት/ቤቶች ናቸው፡

3.2.2 የክፍል ደረጃ የናሙና አመራረጥ

በተጠኝነት በተመረጡት በሞጃል ሰርቪስ፣በሬማ በፊጡራ እና በዘይታ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በ2011 ዓ/ም የትምህርት ዘመን በ9ኛ ክፍል በመማር ላይ የሚገኙ ተማሪዎች ናቸው፡ ይህ የክፍል ደረጃ የተመረጠበት ዋና ምክንያት አጥኝዋ ካላት ልምድ በማሳት ችግሩ የገጠማት በዚሁ የክፍል ደረጃ በመሆኑ እና የ9ኛ ክፍል ተማሪዎች የት/ት አመቱ እስከሚያልቅ ድረስ በት/ቤቱ ውስጥ ስለሚገኙ በቂ መረጃ ለማግኘት አመቺ በመሆኑ ነው ፡፡ ስለዚህ የክፍል ደረጃው በአላማ ተኮር ናሙና (purposive sampling) ተመርጧል ፡፡

3.2.3 የመምህራን የናሙና አመራረጥ

በጥናቱ ተተኳሪ ከሆኑት አራት ት/ቤቶች በሞጁል ሰርቪስ ሁለት፣ በሬማ አንድ፣ በፊጥራ አንድ፣ በዘይታ ሁለት በአጠቃላይ በአራቱ ትምህርት ቤቶች ውስጥ ስደስት በ9ኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋን የሚያስተምሩ መምህራን ይገኛሉ፡፡ ከስደስቱ መምህራን አንዷ የዚሁ ጥናት አቅራቢ በመሆኗ ከተጠኝዎች ውስጥ አትካተትም፡ የቀሩት አምስት መምህራን ቁጥራቸው አነስተኛ በመሆኑ በጠቅላይ ናሙና ዘዴ (comprehensive sampling) መሰረት በጥናቱ ተተኳሪ ሆነዋል፡፡ ከአምስቱ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን መካከል ሶስት ወንዶች እና አንዲት ሴት የመጀመሪያ ዲግሪ ያላቸው ሲሆኑ አንዲት ሴት ብቻ የሁለተኛ ዲግሪ ያላት ነች፡፡

3.2.4 የተማሪዎች የናሙና አመራረጥ

ለዚህ ጥናት የተመረጡት አራት የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች 18 የመማሪያ ክፍሎች ሲኖራቸው በተናጠል ሞጁል ሰርቪስ 4፣ ሬማ 2፣ ፊጥራ 2፣ ዘይታ 10 መማሪያ ክፍሎች አሏቸው፡ በእነዚህ የመማሪያ ክፍሎች ከ42-50 ተማሪዎችን አካተው የያዙ ሲሆኑ በእያንዳንዱ ክፍል ውስጥ ያሉትን ሁሉንም ተማሪዎች ለመውሰድ እና የሁሉንም ተማሪዎች የጽሁፍ ምላሽ ለመተንተን አስቸጋሪ በመሆኑ በተማሪዎች ስም መዝገብ ላይ ባለው አቀማመጣቸው መሰረት በወረቀት ላይ ጽፎ እጣ በማውጣት ዘዴ (Lottery System) በየክፍሉ ስደስት ስደስት በአጠቃላይ 108 ተማሪዎች በጥናቱ የተመረጡ ሲሆን እጣ ከወጣላቸው 108 ተማሪዎች ውስጥ ሶስቱ አቋራጭ ተማሪዎች በመሆናቸው 105 ተማሪዎች ብቻ መጠይቁን እንዲሞሉ ተደርጓል፡፡

3.3 የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች

ይህ ጥናት በአማራ ክልል በሰሜን ሸዋ ዞን ውስጥ በሚገኙ አራት የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች የመጻፍ ክሂልን ለማሳለጥ በሚቀርቡ የደርሰት መልመጃዎች ላይ በመምህራን የሚሰጡ ቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረመልሶች የሚተነትን ነው፡ በመሆኑም የጥናቱን ዋና አላማ ከግብ ለማድረስ ይረዳሉ ተብለው የተመረጡት የመረጃ መሰብሰቢያ ዘዴዎች ምልከታ፣ የሰነድ ፍተሻ፡ የጽሁፍ መጠይቅ እና የመምህራን ቃለ መጠይቆች ተግባር ላይ ውለዋል፡፡

3.3.1 ምልከታ

ይህን ጥናት ለማካናወን ከተመረጡ የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች ውስጥ አንዱ ምልከታ ሲሆን ይህም በቀዳሚ መረጃ መሰብሰቢያነት የተመረጠ ነው፡ ምልከታው ተግባራዊ ከመደረጉ በፊት የመምህራን ፍቃደኝነት ተጠይቋል፤ በተጨማሪም ስለምልከታው ግንዛቤ እንዲኖራቸው ተደርጓል፡፡ ምልከታው የመምህራንን ቃላዊ ግብረመልስን ማህበራዊ ተራክቦ ወይም ክስተት ባለበት ቦታ በአካል በማግኘት ሁሉንም ሁኔታዎች ለመመልከት ወይም ለማጥናት ተመራጭ ስልት ነው፡ በዚህ ጥናት ውስጥም ትክክለኛውን የመምህራን እና

የተማሪዎች የክፍል ውስጥ ተራክቦ የሚጸሙ ተግባራትን አውዳዊ ምልከታ በማድረግ ተገቢን የቃላዊ ግብረ መልስ ሚዛን ሰብስቦ ትንተና ለማድረግ ያልታቀደ ምልከታ አገልግሎት ላይ ውሏል፡፡ በመሆኑም ምልከታው በእያንዳንዱ መምህር ላይ ለ4 ተከታታይ ጊዜ ተግባራዊ ተደርጓል፡፡ ከተደረጉት አራት ምልከታዎች ውስጥ ሁለቱን ለማመጣጠን በመውሰድ ከቀሪዎቹ ሁለት ምልከታዎች የተገኙት ሚዛኖዎች በትንተናው ውስጥ ተጠቃለው ቀርበዋል፡፡

3.3.2 የሰነድ ፍተሻ

በአይነታዊ ምርምር ውስጥ ከሚጠቀሱት የሚዛን ማሰብሰቢያ ዘዴዎች ውስጥ መዛግብት(ሰነድ) አንዱ ነው፡ ስነድ ፍተሻው ተግባራዊ ከመደረጉ በፊት የመምህራንን ፍቃደኝነት በመጠየቅ በ2ኛው ወሰነ ትምህርት ገላጭ ድርሰትን ሲያስተምሩ ሌሎችንም የድርሰት አይነቶች እንዲያስተምሩ እና ተማሪዎችን በሚጠቁ ርዕስ ድርሰት እንዲያጽፉ እና የጽህፈት ግብረ መልስ እንዲሰጡበት በማስማማት ነው፡ በመሆኑም በዚህ ጥናት ውስጥ በመምህራን ጽሁፋዊ እርማት ተሰጥቶባቸው ለተማሪዎች የተመለሱ የተማሪ ጽሁፎች የሰነድ ፍተሻ ተካሂዶባቸዋል፡፡ እነዚህ ጽሁፎች የተሰበሰበበት ማንገደም የጽሁፎቹ ባለቤት ከሆኑት ተማሪዎች እንዲሁም መምህራን ሜልካም ፍቃደኝነታቸውን በመጠየቅ ሲሆን ይሄውም መምህራን እርመው ለተማሪዎች ከመመለሳቸው በፊት ኮፒ አድርጎ በማስቀረት ከእያንዳንዱ መምህር የአንድ ክፍል ተማሪዎችን የድርሰት ጽሁፍ በመመልከት የመምህራንን አጠቃላይ ጽሁፋዊ እርማት አሰጣጥ ሂደት ለማየት ተችሏል፡፡

3.3.3 የጽሁፍ መጠይቅ

የጽሁፍ መጠይቅ በሚዛን ማሰብሰቢያነት የተመረጠው የመምህራን የጽሁፍ ግብረ መልስ አሰጣጥ ስኬታማ መሆኑን የተከተለ መሆኑን ለሚያጋግጥ በአጋዥነት(በሌሎች የሚዛን ማሰብሰቢያዎች ያልተገኘውን) ሚዛን ለማሰባሰብ እንዲረዳ በማሰብ ነው፡ መጠይቁም 105 በሚሆኑ የ9ኛ ክፍልተማሪዎች ተሞልቷል፡፡በተማሪዎች የተሞላው የጥያቄ ብዛት 16 ነው፡ ከነዚህ ጥያቄዎች መካከል አንዱ ተማሪዎች ሀሳባቸውን በነጻነት እንዲገልጹ እድል የሚሰጥ ክፍት ጥያቄ ሲሆን ቀሪዎቹ 15 ጥያቄዎች ግን አማራጭ መልሶች ያሏቸው ዝግ ጥያቄዎች ናቸው፡ እነዚህ አማራጭ መልሶች ያላቸው 15 ጥያቄዎች የተዘጋጁት የራቲንግ ስኬል (rating scale)ወይም ሊከርት ስኬል(likert scale) መሰረት በማድረግ ነው፡ ያለው(2001) አማራጭ መልስ ያላቸው ዝግ ጥያቄዎች ሲዘጋጁ ራቲንግ ስኬል (rating scale) ወይም ሊከርት ስኬልን (likert scale) መሰረት በማድረግ ተማሪዎች ያላቸውን አመለካከት ባህሪ እና እምነት ሊወክል ይችላል የሚሉትን ከተሰጣቸው አማራጮች መካከል አንዱን መምረጥ እንዲችሉ በማድረግ ነው፡

3.3.4 ቃለ መጠይቅ

ቃለ መጠይቅ አንድ ተመራማሪ መረጃ ከሚገኝባቸው መስሪያዎች ውስጥ ከባለጉዳዮች ጋር በግንባር በማግኘት በቃል የሚደረግ ጥያቄ ነው፡ (ያለው1998) ሶስት የቃለ መጠይቅ አይነቶች አሉ፡ እነሱም – ውስን ቃለ መጠይቅ(structure interview) ፣ከፊል ነጻ ቃለ መጠይቅ(semi structure interview) እና ነጻቃለ መጠይቅ(un structure interview) መኖራቸውን አስረድቷል፡፡ በዚህ ጥናት ለጠያቂውም ሆነ ለተጠያቂው በከፊል ነጻነት በመስጠት መረጃውን ለመሰብሰብ ስለሚያስችል የተመረጠው ከፊል ነጻቃለ መጠይቅ ነው፡ በመሆኑም የተዘጋጁት የቃለ መጠይቅ ጥያቄዎች በናሙናነት ለተመረጡ አምስት መምህራን ቀርበውላቸው ምላሽ ሰጥተውባቸዋል ፡፡

3.4 የመረጃ መተንተኛ ዘዴዎች

አጥኝዋ መረጃዎችን ከላይ በተገለጹት ሁኔታዎች ከሰበሰበች በኋላ የተገኙ መረጃዎችን መተንተን ቀጣዩ ተግባር ነው፡ ከምልከታ እና ከሰነድ ፍተሻ የተገኙትን መረጃዎች ከመተንተናቸው በፊት አደረጃጀታቸውን መግለጽ ተገቢ ነው፡

በመሆኑም (ያለው 2009) (ሚልስ እና ሁበርማን 1994) ዋቢ በማድረግ አይነታዊ የመረጃ ትንተና ክፍሎች ተራክቦአዊ ሞዴል እንዳላቸው ይገልጻሉ፡ እነሱም – መረጃ ስብሰባ፣ መረጃ ቅነሳ፣ መረጃ ማሳየት እና ማጠቃለያ መስጠት ናቸው፡ አጥኝዋም ይህን ሞዴል በመከተል ከምልከታ እና ከሰነድ ፍተሻ መረጃ ከሰበሰበች በኃላ የተሰበሰበው የቃላዊ እና የጽሁፋዊ እርማት መረጃ ሁሉም ለትንተና ስለማይቀርብ በትንተናው ሂደት የሚተኮርበት መረጃ ላይ ትኩረትን በማድረግ የመረጃዎን መጠን ለመቀነስ ሞክራለች፡፡ በመቀጠልም የቃል እና የጽሁፍ የግብረመልስ መረጃዎችን ከግብረመልስ አሰጣጥ አይነት፣ ስልት፣ ባህሪት፣ የትኩረት አቅጣጫ እና ግብረመልስ እንዳይሰጥ አሉታዊ ተጽእኖ ከሚያሳድሩ ነገሮች አንጻር በመልክ በመልካቸው በማደራጀት መረጃዎችን ለማሳየት እና እንዲሁም ለመተንተን ተሞክሯል፡፡ በመጨረሻም በጥናቱ ጥያቄዎች መሰረት ከቀረቡት ትንተናዎች የተገኘውን ውጤት ከጽንሰ ሀሳቦች ጋር በማጣመር ማጠቃለያ ተሰጥቷል፡፡

በተጨማሪም ለተማሪዎች የቀረበው የጽሁፍ መጠይቅም (Moxeley 1998) , (Anker 2000), እና (zamal 1995), የተጠቀሱት የግብረመልስ አሰጣጥ አይነቶች፣(Byrne 1988), እና (Laland 1982) የተጠቀሱት የግብረመልስ አሰጣጥ ስልቶችን፣(Call and Chain1994),(Byrne 1988) የተጠቀሱት የግብረመልስ ማለጫ ባህሪትን በተመለከተ፣(Zamel 1995), Ttaylor 1981), የተጠቀሱት የግብረመልስ አሰጣጥ ባህሪያትን በተመለከተ እና (Raime 1983),በግብረመልስ አሰጣጥ ሂደት ላይ አሉታዊ ተጽእኖ የሚፈጥሩ ነገሮችን በተመለከተ ሲሆን እነዚህን መሰረት በማድረግ የተዘጋጁ በመሆናቸው ከእነዚህ ንድፈ ሀሳቦች ጋር እየተመከሩ ተተንትነው ቀርበዋል፡፡ለተማሪዎች የቀረበት የጽሁፍ መጠይቆችም 105 በሚሆኑ ተማሪዎች ምላሽ የተሰጠባቸው ሲሆኑ ከእነዚህም ውስጥ አራት

ዉረቀቶች በማላሸታቸው ከትንተናው ውጭ ሆነዋል፡፡ የቀሩት 101 የጽሁፍ መጠይቆች ግን እያንዳንዱ በቁጥር እና በመቶኛ ተተንትነዋል፡፡ ለመምህራን የቀረቡት ቃለ መጠይቆችም አስፈላጊ በሆኑበት በታ ላይ ከሚመሳሰሉት ሚረጃ ጋር እየተገናዘቡ በአይነታዊ የማትንተኛ ዘዴ ተተንትነው ቀርበዋል፡፡ በተመሳሳይ ለተማሪዎች የቀረበውም ክፍት ጥያቄ በአይነታዊ የማትንተኛ ዘዴ ተተንትነዋል፡፡

ምዕራፍ አራት

የሚረጃ ትንተና እና የዉጤት ማብራሪያ

በምዕራፍ አንድ ስር እንደተገለፀው የዚህ ጥናት ዋና ዓላማ ተማሪዎች በፃፏቸው ድርሰቶች ላይ የመምህራን ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረመልስ ትንተና ነው፡ በመሆኑም በምልከታ፣ በሰነድ ፍተሻ፣ በጽሁፍ መጠይቅና በቃለ መጠይቅ የተሰበሰቡ ሚረጃዎች በጥናቱ ዉስጥ ከተነሱት መሰረታዊ ጥያቄዎች እና አላማዎች አንጻር ተተንትነው ቀርበዋል፡፡

የጥናቱን አላማ ለማሳካት ተማሪዎች በፃፏቸው ድርሰቶች ላይ መምህራን በሰጧቸው የቃል ግብረመልሶች ላይ ተከታታይ ምልከታ ተደርጓል፡፡ መምህራን የጽሁፍ ግብረመልስ የሰጡበት የተማሪ ድርሰቶች ተተንትነዋል፡፡ ለተማሪዎች የቀረቡ የጽሁፍ መጠይቆችና ለመምህራን የቀረቡ ቃለ መጠይቆች በደጋፊነት አገልግለዋል፡፡ ሚረጃዎቹም እንደሚከተለው ተተንትነው ቀርበዋል፡፡ በቅድሚያ ግን የመምህራን እና የተማሪዎች አጠቃላይ ሚረጃ በሰንጠረዥ ቀርበዋል፡፡

ሰንጠረዥ ሀ፡ - የመምህራን አጠቃላይ ሚረጃ

ተ/ቁ	የትምህርት ቤቶች ስም	የመምህራን ብዛት		የት/ት ደረጃ	
		ወንድ	ሴት	ድግሪ	ማስተርስ
1	ሞዴል ሰርቪስ	1	-		
2	ሬማ	1	-		
3	ፊጥራ	-	1		
4	ዘይታ	1	1		

	አጠቃላይ ድምር	3	2	4	1

ሰንጠረዥ ሀ የመምህራን አጠቃላይ መረጃ የሚያመለክተው ከተመረጡት አራት ትምህርት ቤቶች ውስጥ የናሙና ብዛት ሶስት ወንዶችና ሁለት ሴቶች ሲሆኑ የትምህርት ደረጃቸውም ሶስት ወንዶችና አንደት ሴት የመጀመሪያ ዲግሪ ያላቸው ሲሆኑ አንዷት ሴት ብቻ የሁለተኛ ድግሪ ያላት ነች፡፡

ሰንጠረዥ ለ፡ - የተማሪዎች አጠቃላይ መረጃ

የጽሁፍ መጠይቅ የተሰጣቸው ት/ቤቶች እና የተማሪዎች ብዛት				ተሞልተው የተመለሱ ዝግ የጽሁፍ መጠይቅ ብዛት	ያልተመለሱ ዝግ የጽሁፍ መጠይቆች ብዛት	ምርመራ
ት/ቤቶች	ወ	ሴ	ድ			
ሞደል ሰርቪስ	4	8	12	101	4	ግድለሽነት
ሬማ	7	5	12			
ፈጥራ	7	16	23			
ዘይታ	31	27	58			
አጠቃላይ ድምር	49	56	105			

መጠይቁን እንዲሞሉ በእጣ ናሙና (Lottry System) የተመረጡት 108 ተማሪዎች ሲሆኑ ከነዚህ ውስጥ 3 ተማሪዎች አቋራጭ በመሆናቸው ከሞዴል ሰርቪስ አንድ፣ ከፈጥራ ት/ቤት ሁለት ተማሪዎች ተቀንሰዋል፡፡ በመሆኑም በሰንጠረዥ "ለ" መጠይቁን የሞሉ ተማሪዎች ብዛት ወንዶች 49 ሴቶች 56 በጥቅሉ 105 ናቸው፡ ይሁን እንጅ 1 ወንድ እና 3 ሴቶች መጠይቁን በግድለሽነት በመሙላታቸው ምክንያት ከትንተናው ውጭ ሆነዋል፡፡ ስለዚህ የ48 ወንዶች እና የ53 ሴቶች በጥቅሉ የ101 ተማሪዎች ምላሽ ተተንትኖ ቀርቧል፡፡ መረጃዎቹም ከተደጋጋፊነታቸው አንፃር በመጀመሪያ ምልከታ ቀጥሎ የሰነድ ፍተሻ ከሰነድ ፍተሻው ቀጥሎ የጽሁፍ መጠይቆች ሲሆኑ የመምህራን ቃለ መጠይቅም ከእያንዳንዱ ጋር አብሮ በማፃፀር ተተንትነው ቀርበዋል፡፡

4. የቃልና የጽሁፍ ግብረመልሶችን በተመለከተ የተገኙ መረጃዎች

በናሙነት የተመረጡት አምስት መምህራን ተማሪዎች በፃፉት የድርሰት ጽሁፍ ላይ የሚሰጡትን የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ አይነት፣ ስልት፣ የትኩረት አቅጣጫ ባህሪ እና ግብረመልስ እንዳይሰጥ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚፈጥሩ ነገሮችን በተመለከተ ትንታኔ ተሰጥቷል፡፡

ትንተናውም የመምህራን የአራት ጊዜ ተከታታይ ምልከታ ባልታቀደ ምልከታ አማካኝነት ተግባራዊ የተደረገ ሲሆን ሁለቱ መለማመጃ ስለሆነ በትንተናው አልተካተተም፡ ሌላው ጽሁፋዊ ግብረመልስን በተመለከተ

ከእያንዳንዱ መምህር ሶስት ሶስት የጽሁፍ እርማት(ግብረ መልስ) የተሰጠባቸው ድርሰቶች በአጠቃላይ አስራ አምስት ድርሰቶች ከጽሁፍ መጠይቅ እና ከቃለ መጠይቅ ከተገኙ መረጃዎች ጋር እንደሚከተለው ተተንትኗል፡፡

4.1 የቃል ግብረመልስ አይነቶች

በምዕራፍ ሁለት በክለሳ ድርሳናት ስር የግብረመልስ አይነት አራት ሲሆኑ እነሱም አማቻች፣ ትዕዛዛዊ አስተካካይና ገምጋሚ እርማት ናቸው፡ ከዚህ አንፃር የመምህራን ቃላዊ ግብረመልስ አሰጣጥ ምን እንደሚመስል ለማጥናት በናሙነት ከተመረጡ መምህራን በምልከታና በቃለ መጠይቅ የተገኙ መረጃዎች እንደሚከተለው ተተንትነው ቀርበዋል፡፡

4.1.1 ከቃል ግብረመልስ አሰጣጥ አይነቶች አንፃር

ምልከታው የሚያሳየው ሁሉም መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ጽሁፍ ላይ ቃላዊ ግብረመልስ መስጠታቸውን እና የአሰጣጥ አይነቱ የተለያየ መሆኑን ማረጋገጥ ተችሏል፡፡ በመሆኑም የምልከታው ውጤት የሚያስረዳው ከማርት1 እና ከማርት 2 በስተቀር የቀሩት መምህራን በሙሉ በቃላዊ ግብረመልስ ጊዜ አዘውትረው ትዕዛዛዊ ግብረመልስ የሚጠቀሙ ሲሆን ማርት1 እና ማርት2 ግን እንደ አስፈላጊነቱ ትዕዛዛዊንና አማቻች ግብረመልስን ሲጠቀሙ መመልከት ተችሏል፡፡ ይህን ለማጠናከር ከአባሪ አንድ ላይ (ማርት1 አርብ 18/08/2011 ክ.2) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

ምልከታው እንደሚያስረዳው ማርት1 ለሁሉም ተማሪዎች የአንቀፃቸውን ቅርጽ አስተካክለው እንዲፅፉ፣ ሰዋሰዋዊ ስህተት ያለባቸውን ዐረፍተነገሮች እንዲያስተካክሉ፣ ስርዓተ ነጥቦችን በተገቢው ቦታ እንዲያስቀምጡ፣ የተደገፉሆሄያትን አስተካክለው እንዲጽፉ በትዕዛዝ መልክ ስህተታቸውን ራሳቸው እንዲያስተካክሉ መልዕክት ሲናገሩ ይስተዋላል፡፡

በሌላ በኩል ማርት1 እና ማርት2 ከትዕዛዛዊ ግብረመልስ በተጨማሪ በተወሰነ መልኩ የሰጡትን አማቻች ግብረመልስ ከአባሪ አንድ ላይ (ማርት2 ሰኞ 28/08/2011 ክ.1) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

ምልከታው ላይ እንደሚታየው ማርት2 ለሁሉም ተማሪዎች የሰጡት አማቻች ግብረመልስ በፃፍከት ድርሰት ውስጥ ያሉ ሀሳቦች ተያያዥ ናቸው ወይ? የሀሳብ ውህደት አላቸው ወይ? ሀሳቡ ቅደም ተከተሉን የጠበቀ ነው ወይ? አንቀጹ ብርታት አለው ወይ? አንቀጹ ማደርደሪያና ዝርዝር ሀሳቦችን ይዟል ወይ? የሚሉትን በጥያቄ መልክ በማንሳት አስተካክለው እንደጽፉ ለማበረታታት ከትዕዛዛዊ ግብረመልስ ጋር አቀናጅተው እንደሰጡ ምልከታው ያስረዳል ያም ሆኖ ግን አማቻች ግብረመልሱ የሚሰጡው እንደ አስፈላጊነቱ አልፎ አልፎ መሆኑ መረጃው ያመለክታል፡፡

በምልከታ የተገኘውን መረጃ ለማጠናከር ከቀረበው ቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር1 የተማሪዎች የደርሰት ጽሁፍ ለማስተካከል የሚጠቀሙበት የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ አይነት ምንድን ነው? ተብለው ለተጠየቁት ጥያቄ ቃላዊ ግብረመልስ በተመለከተ ነጥለው የሰጡት ምላሽ ይህን ይመስላል፡፡

መ/ርት 1. " ቃላዊ ግብረመልስ ስሰጥ አዘውትሬ የምጠቀመው ትዕዛዛዊ ግብረመልስን ነው፡"

መ/ርት 2. " የእያንዳንዱን ተማሪ ድርሰት በጥልቀት አማራጭ ግብረመልስ ለመስጠት

የጊዜ እጥረት ስላለብኝ ትዕዛዛዊን አዘውትሬ እጠቀማለሁ፡"

መ/ር3."ትእዛዛዊ ግብረመልስ መስጠት አዘውትራለሁ፡"

መ/ር4."የጊዜ እጥረት ስላለ ስህተታቸውን እራሳቸው እንዲያስተካክሉ

መልእክት አስተላልፋለሁ፡"

መ/ር5."አልፎ አልፎ ሌሎቹን የእርማት አይነቶች ብጠቀምም ትእዛዛዊ ግብረመልስ

ግን ሁልጊዜ እጠቀማለሁ፡"

በአጠቃላይ ቃለ መጠይቁ የሚያሳየው ሁሉም መምህራን አዘውትረው የሚጠቀሙት ትዕዛዛዊ ግብረመልስ መሆኑ ነው፡ ነገር ግን ይህ መረጃ በምልከታ ከተገኘው መረጃ ልዩነት አለው፡ ምክንያቱም መ/ርት1 እና መ/ርት2 በምልከታው ትዕዛዛዊና አማራጭ ግብረመልስን እንደ አስፈላጊነቱ እንደሚጠቀሙ ያሳይ ነበር ነገር ግን የእነሱ ምላሽ ደግሞ አዘውትረው ትዕዛዛዊ ግብረመልስ እንደሚጠቀሙ ከቃለ መጠይቁ መረዳት ተችሏል፡፡

እንደ አጠቃላይ የሚያሳየው መምህራን የቃል ግብረመልስ ሲሰጡ ዘውትር ትዕዛዛዊ እርማትን መስጠታቸውን ነው፡ ትዕዛዛዊ ግብረመልስ የመፃፍ ክሂልን ከማስተማር አኳያ ተማሪዎች ስህተታቸውን በራሳቸው እንድያስተካክሉ ያግዛል፡፡ በዚህ ላይ (Moxleye 1989) መምህራን ትዕዛዛዊ ግብረመልስን ሲሰጡ ትህትና በተላበሰ እና ተማሪውን ለስራ የሚያብዝ መሆን እንዳለበት ያስረዳሉ፡

በሌላ መልኩ Anker (2000) አብዛኛውን ጊዜ ተማሪዎች በሚጽፉት ጽሁፍ ውስጥ ቀጥተኛ ግብረ መልስ የሚሹ ስለሆነ ትዕዛዛዊ ግብረ መልስ (እርማት) መስጠት ያለው ተቀባይነት አናሳ እንደሆነ ያብራራል፡፡ ከዚህ አንፃር መምህራን የሚጠቀሙበት ትዕዛዛዊ ግብረመልስ በተማሪዎች ዘንድ ያለው ተቀባይነት አናሳ ስለሆነ ይህን አይነት ግብረ መልስ አዘውትሮ መጠቀሙ የተማሪዎች የጽሁፍ ችሎታ ለማሻሻል ውስንነት ሊኖርበት እንደሚችል መረዳት ይቻላል፡፡ የዚህ ጥናት ትንታኔ እንደሚያሳየው መምህራን ትዕዛዛዊ ግብረመልስ አዘውትረው መጠቀማቸውን ነው፡

4.2 የቃል ግብረመልስ ስልቶች

በምዕራፍ ሁለት ስር እንደተገለፀው ዋና ዋናዎቹ የግብረ መልስ አሰጣጥ ስልቶች ሁሉንም ስህተቶች የሚያም ስልት፣ ስህተቶችን መርጦ የሚያም ስልት እና ጠቋሚ የአስተራረም ስልት እንደሆኑ ተገልጿል፡፡ የእነዚህን ስልቶች አጠቃቀም ለማየት ከእያንዳንዱ መ/ር በምልከታና በቃለ መጠይቅ የተገኙ መረጃዎች እንደሚከተለው ተንትነዋል፡፡

4.2.1 ከቃል ግብረመልስ አሰጣጥ ስልቶች አንፃር

ከምልከታው የተገኘው መረጃ እንደሚያሳየው ሶስት መምህራን በተማሪዎች የድርሰት ጽህፈት ላይ በርካታ ስህተቶች እያሉ ከበርካታ ስህተቶች ውስጥ ጥቂቶችን ብቻ መርጦ የሚያም ስልትን ሲጠቀሙ ሁለት መምህራን ደግሞ እንደየአስፈላጊነቱ ሁሉንም ስህተት የሚያም እና መርጦ የሚያም ስልትን እንደሚጠቀሙ ከምልከታው ለማንዘብ ተችሏል፡፡ ይህን ለማጠናከር ከአባሪ አንድ ላይ (መ/ር3 ሀሙስ 17/08/2011/ ዓ/ም ክ.1) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

ከምልከታው እንደሚታየው መ/ር3 ከተማሪ አንድ እስከ ተማሪ አስራ አንድ የሰጡት ቃላዊ ግብረመልስ ተማሪዎች ከፃፉት ድርሰት ውስጥ የተወሰኑ ስህተቶችን በማየት "ስርዓተ ነጥቡ ትክክል አይደለም፣ የአንቀጽ ቅርጹ ማስተካከል አለበት፣ ዐረፍተነገሮች ተከታታይነት የላቸውም፣ አያያዦች በአግባቡ አልተቀመጡም፣

የቃላት ድግግሞሽ እና የፊደል ግድፈት ማስተካከል አለበት፡፡" በማለት ተማሪዎች ከፈጠሩት ስህተት ውስጥ ጎልቶ የታያቸውን ስህተት ትኩረት ሰጥቶ ለማስተካከል እንዲያመች መርጦ የሚያም ስልት እንደሚጠቀሙ ምልከታው ያሳያል፡፡

በምልከታ የተገኘውን መረጃ ለማጠናከር ሲባል ከቀረበው የመምህራን ቃለ መጠይቅ የቃል እርማት አሰጣጥ ስልትን በተመለከተ ጥያቄ ቁጥር ሶስት ተማሪዎች በሚፅፉት ድርሰት ላይ ምን አይነት የቃልና የጽሁፍ እርማት ስልትን ተግባራዊ ያደርጋሉ? ተብለው ለተጠየቁት ጥያቄ ቃላዊ እርማትን አስመልክተው ከመ/ር 4 እና ከመ/ር 5 በስተቀር ሌሎቹ በሙሉ መርጦ የሚያም ስልትን እንደሚጠቀሙ ተናግረዋል፡፡ ነገር ግን መ/ር 4 እና መ/ር 5 ሁሉንም ስህተቶች እንደሚያርሙ ገልጸዋል፡፡ ተከታዩን የቃለ መጠይቅ ምላሽ ይመልከቱ፡፡

መ/ርት1፡-"የተማሪዎችን የድርሰት ጽሁፍ ለሚያም የምጠቀምበት የቃል ግብረመልስ

አሰጣጥ ስልት ስህተቶችን መርጦ የሚያም ስልትን ነው፡

መ/ርት2፡-"እኔ የምጠቀመው መርጦ የሚያም ስልትን ነው፡"

መ/ር3፡-"በተደጋጋሚ ስህተት የታየበትን እየመረጥሁ አርማለሁ፡"

መ/ር4፡ - "ሁሉንም ስህተቶች የሚያም ስልትን እጠቀማለሁ፡፡" ምክንቱም

ተማሪዎች ስህቶቻቸዉን በማየት አዉቀዉ ማስተካከል ስላለባቸዉ ነዉ፡

መ/ር 5፡ - "በተማሪዎች የደርሰት ጽሁፍ ላይ ሁሉንም ስህተቶች የሚያም ስልትን

እጠቀማለሁ ምክንያቱም ትንሽም ይሁን ትልቅ ስህተት ከሆነ መታረም አለበት

ብዬ አምናለሁ፡፡"

በአጠቃላይ ከምልከታው እና ከቃለ መጠይቁ የተገኘው መረጃ እንደሚያሳየው አብዛኞቹ መምህራን መርጦ የሚያም ስልትን እንደሚጠቀሙ በቁጥር ሁለት የሚሆኑ መ/ራን ደግሞ ሁሉንም ስህተት እንደሚያርሙ ያሳያል፡፤ በመሆኑም ከምልከታዉና ከቃለ መጠይቁ የተገኙት መረጃዎች ተመሳሳይነት አላቸው

ስህተቶችን መርጦ የሚያም ስልትን በተመለከተ Byren(1988) እና laland (1982) ሲገልፅ የመምህራንን የስራ ጫና እና የተማሪዎን ተስፋ መቁረጥ ስሜት ለመቀረፍ የሚያስችል ስልት እንደሆነ ይገልፃሉ፡፡በሌላ በኩል laland (1982) በተማሪዎች ድርሰት ዉስጥ ስህተቶችን የሚያም ስልት ሲጠቀሙ ለተወሰኑ ስህተቶች ብቻ ትኩረት የሚሰጥ ስለሆነ ማስተካከያ ያልተሰጠባቸው እንደ ስህተት ስለማይቆጠሩ አስፈላጊዉን ጥንቃቄ ማድረግ እንዳለበት ያስዳሉ፡፡

ከምሁራኑ ሀሳብ አኳያ የጥናቱ ተሳታፊ የሆኑት መ/ራን ስህተቶችን መርጦ የሚያም ስልትን መጠቀማቸው የመምህራን የስራ ጫና እና የተማሪዎች ተስፋ መቁረጥ በመቀነስ የጽሁፍ ችሎታቸዉን ማጎልበት ይቻላል፡፡ ነገር ግን በጥናቱ ተሳታፊ የሆኑት መምህራን የተጠቀሙት መርጦ የሚያም ስልት ከምልከታ የተገኘው መረጃ እንደሚያሳየው ዉስን በሆኑ ስህተቶች ላይ ብቻ ያተኮረ ስለሆነ ሌሎች ስህተቶች ትክክል እንደሆኑ ተደርገዉ ሊቆጠሩ ይችላሉ፡፡ ስለዚህ የጥናቱ ተሳታፊ መ/ራን የተጠቀሙት ስልት ችግር እንዳለበት ማገንዘብ ተችሏል፡፡

4.3 የቃል ግብረመልስ አሰጣጥ የትኩረት አቅጣጫ

በምዕራፍ ሁለት ስር እንደተገለፀዉ መምህራን በተማሪዎች የጽሁፍ ስራ ላይ የሚሰጡት ግብረመልስ በቋንቋው ቅርጽና ይዘት ላይ ትኩረት የሚያደርግ ነዉ በመቀጠል እያንዳንዱመምህር በተማሪዎች ድርሰት ላይ ከይዘትና ከቅርጽ አንፃር በምን በምን ላይ ትኩረት ያደረገ የቃል ግብረመልስ እንደሚሰጥ ለማየት በምልከታ እና በቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ እንደሚከለው ተተንትኖ ቀርቧል፡፡

4.3.1 ከቃል ግብረመልስ አሰጣጥ የትኩረት አቅጣጫአንፃር

የቃል ግብረ መልስ አሰጣጥ የትኩረት አቅጣጫ በተመለከተ ከምልከታ የተገኘው መረጃ እንደሚያሳየው መ/ርት2፣ መ/ር3 እና መ/ር 5 በቋንቋው ቅርጽ ላይ ትኩረት በማድረግ የቃል ግብረ መልስ እንሚሰጡ የመረጃው ትንታኔ ያሳያል፡፡ መ/ርት1 እና መ/ር 4 ከቋንቋው ቅርጽ በተጨማሪ በቋንቋው ይዘት ላይ ትኩረት በማድረግ ግብረ መልስ እንደሰጡ መረዳት ተችሏል፡፡ ይህን ለማጠናከር ከአባሪ አንድ ላይ (መ/ር3 ሀሙስ 24/08/2011 ክ.2) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

ምልከታው እንደሚያሳየው መ/ር3 ከቡድን አንድ እስከ ቡድን ሰባት የሰጡት የቃል ግብረ መልስ የፊደል ግድፈት፣ የቃላት ድግግሞሽ፣ የአንቀጽ ቅርጽ፣ የአንቀጽ ሀይለ ቃል ያለመኖር፣ የስርዓተ ነጥቦች በቦታቸው ያለመገባት ችግር ይታያል በማለት በአሉታ በቋንቋው ቅርጽ ላይ ብቻ ትኩረት አድርገው የቃል ግብረ መልስ እንደሰጡ የመረጃ ትንተናው ያሳያል፡፡

በሌላ በኩል መ/ርት1 እና መ/ር 4 በተማሪዎቻቸው የድርሰትጽሁፍ ላይ የቃል ግብረ መልስ ሲሰጡ ከቋንቋው ቅርጽ በተጨማሪ በይዘት ላይ ትኩረት ያደረገ ግብረ መልስ እንደሚሰጡ ከአባሪ አንድ ላይ (መ/ር4 ሰኞ 5/09/2011 ዓ/ም ክ.1) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

ከምልከታው መረዳት የሚቻለው መ/ር4 ለተማሪ 5 የሰጡት የቃል ግብረ መልስ በቋንቋው ቅርፅ ላይ ስለ ስርዓተ ነጥብ አጠቃቀሙ ጥሩነት የገለፁ ቢሆንም የዐ.ነገሮቹ ተያያዥ የሌለው ሰለመሆኑ ከቅርጽበተጨማሪ በይዘት ላይ ትኩረት በማድረግ እርማት እንደሚሰጡ መረጃው ያሳያል፡፡

ከምልከታ የተገኘውን መረጃ ለማጠናከር ከቀረበው ቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር አራት በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፈት ላይ ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረ መልስ ሲሰጡ የትኩረት አቅጣጫዎች ምንድን ነው? ተብሎ ለቀረበላቸው ጥያቄ የሰጡት ምላሽ ይህን ይመስላል፡፡

ቃላዊ ግብረ መልስን በተመለከተ የትኩረት አቅጣጫውን ሲገልፁ አብዛኞቹ መ/ርት1፣ መ/ር3 እና መ/ር 4 በቋንቋው ቅርጽና ይዘት ላይ ትኩረት አድርገው ግብረ መልስ እንደሚሰጡ ሲናገሩ መ/ርት 2 በቋንቋው ይዘት ላይ ብቻ አተኩራለሁ ሲሉ መ/ር5 ደግሞ በቋንቋው ቅርጽ ላይ አተኩራለሁ በማለት ምላሽ ሰጥተዋል፡፡ ተከታዩን የቃለ መጠይቅ ምላሽ ይመልከቱ፡፡

መ/ርት1፡ - እኔ በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ የምሰጠው ቃላዊ ግብረ መልስ ቅርፅንም ይዘትንም ትኩረት ያደረገ ነው፡ ምክንያቱም ተማሪዎች ድርሰት በሚጽፉበት ጊዜ በርካታ የሆኑ የቅርጽና የይዘት ስህተቶች ስለሚታይባቸው ነው፡

መ/ርት2፡ -"እኔ የቃል ግብረ መልስ ስሰጥ በቋንቋው ይዘት ላይ አተኩራለሁ፡፡"

መ/ር3፡ -"ቃላዊ እርማት ስሰጥ በቋንቋው ቅርጽ እና ይዘት ላይ አተኩራለሁ፡፡"

መ/ር4፡ -"እንደአስፈላጊነታቸው ቅርጽእና ይዘትን እጠቀማለሁ፡፡"

መ/ር5፡ - እኔ በተማሪዎች ድርሰት ላይ ቃላዊ ግብረመልስ ስሰጥ አዘውትሬ ትኩረት የማደርገው በቅርፁ ላይ ነው፡ ምክንያቱም ተማሪዎች በቀላሉ የሚሰሩ ስህተቶችን ሳያውቁ ወደ ውስብስቡ መግባት የለባቸውም ብዬ ስለማስብ ነው፡

በአጠቃላይ ሲታይ ከምልከታ የተገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው አብዛኞቹ መምህራን ለአብነት መ/ርት2፣ መ/ር3 እና መ/ር5 በቅርጽ ላይ ትኩረት አድርገው የቃል ግብረመልስ ሲሰጡ ታይተዋል፡፡ መ/ርት1 እና መ/ር 4 ደግሞ ቅርጽና ይዘትን መሰረት አድርገው የቃል ግብረመልስ የሰጡ ቢሆንም ከቃለ መጠይቁ የተገኘው መረጃ ደግሞ መ/ርት1 መ/ር3 እና መ/ር 4 ቅርፅና ይዘት ላይ ትኩረት አድርገን የቃል ግብረመልስ እንሰጣለን ብለው ምላሽ ሰጥተዋል፡፡ መ/ርት2 ደግሞ አብዛኛውን ጊዜ በይዘት ላይ አተኩራለሁ ሲሉ መ/ር5 ቅርጽ ላይ መሰረት አድርጌ የቃል እርማት እሰጣለሁ በማለት ሀሳባቸውን ገልፀዋል፡፡

ምንም እንኳን ምልከታውና ከቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ ልዩነት ቢኖረውም በቃለ መጠይቁ አብዛኞቹ ማለትም መ/ርት1፣ መ/ር3 እና መ/ር 4 በቅርጽና ይዘት ላይ ያተኮረ ግብረመልስ እንደሚሰጡ መ/ርት2 በይዘት ላይ እንዲሁም መ/ር5 ቅርጽ ላይ እንደሚያተኩሩ የተገኙ መረጃዎች ይጠቁማሉ፡፡

የግብረመልስ ትኩረት አቅጣጫን በተመለከተ Taylor (1981) እና Gramic (2005) ቅርፅን ወይም ይዘትን ብቻ መሰረት በማድረግ ግብረመልስ ከመስጠት ይልቅ የቋንቋ ቅርጽና ይዘት በማጣመር ቢሰጥ የተሻለ እንደሚሆን ይገልፃሉ፡፡

በጥናቱ ተሳታፊ የሆኑት መምህራን ከምልከታው መ/ርት 2፣ መ/ር3 እና መ/ር 5 የግብረመልስ አሰጣጥ ትኩረታቸው ከላይ ካቀረበው ንድፈ ሀሳብ አንፃር ሲታይ በቅርጽ ላይ የሚያተኩሩ ስለሆነ የተማሪዎችን የመፃፍ ችሎታ ለማዳበር ያለው አስተዋፅኦ የተሟላ አይደለም፡፡

4.4 የቃል ግብረመልስ ባህርያት

አስቀድሞ በምዕራፍ ሁለት እንደተገለፀው በቃል የሚቀርብ ግብረመልስ አወንታዊና አሉታዊ ባህሪ እንዳለው ተገልጿል፡፡ የእነዚህን የግብረመልስ ባህሪያት ለማየት ከእያንዳንዱ መ/ር በተካታታይ ምልከታ እና በቃለ መጠይቅ የተገኙ መረጃዎች እንደሚከተለው ተተንትነው ቀርበዋል፡፡

4.4.1 ከቃል ግብረመልስ አሰጣጥ ባህርያት አንፃር

በጥናቱ ውስጥ ከተሳተፉት መምህራን አብዛኞቹ ወይም በቁጥር ሶስት ያህሉ አዘውትረው የሚጠቀሙት የቃላዊ ግብረመልስ አሰጣጥ አሉታዊ ባህሪ እንዳለው በቁጥር አነስተኛ የሆኑት ማለትም ሁለቱ መምህራን ደግሞ

አዎንታዊና አሉታዊ የግብረ መልስ ባህሪን እንደሚጠቀሙ ከምልከታው መረዳት ተችሏል፡፡ ይህን ለማረጋገጥ ከአባሪ አንድ ላይ (መ/ር5 ማክሰኞ 6/09/2011 ዓ/ም ክ.1) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

ከምልከታው እንደሚታየው መ/ር5 ለአስራ አንዱም ተማሪዎች የሰጡት የቃል ግብረ መልስ አሉታዊ በሆነ መልኩ በደካማ ጎናቸው ላይ ብቻ ትኩረት እንደሚያደርግ ያሳያል፡፡ አሉታዊ የቃል እርማታቸውም "አንቀፃችሁ ቅርጽ ችግር አለበት፣ ቃላትን ትደጋግማላችሁ፣ ፊደል ትገድፋላችሁ፣ ስርዓተ ነጥቦችን በአግባቡ አታስቀምጡም" በማለት በአሉታዊ ግብረ መልስ እንደሰጡ ያሳያል፡፡

በሌላ መልኩ አብዛኞቹ መ/ራን አሉታዊ የቃል ግብረ መልስ ቢሰጡም ሁለት መ/ራን አሉታዊና አዎንታዊ ግብረመልስን አጣምረው እንደሚጠቀሙ ከምልከታው መረዳት ተችሏል፡፡ ይህን ለማረጋገጥ ከአባሪ አንድ ላይ (መ/ር4 ሀሙስ 8/09/2011ዓ/ም ክ.2) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

ከምልከታው መረዳት እንደሚቻለው መ/ር4 ለሁሉም ተማሪዎች የሰጡት ግብረ መልስ በመጀመሪያ ከጠንካራ ጎናቸው በአዎንታዊ በመቀጠል ደካማ ጎናቸውን በአሉታዊ የእርማት አሰጣጥ ባህሪ እንደሆነ መረጃው ያሳያል፡፡

በምልከታው የተገኘውን መረጃ ለማጠናከር ሲባል ከቀረበው የመምህራን ቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር ሁለት ተማሪዎች በሚፅፉት ድርሰት ላይ የሚጠቀሙት የቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረ መልስ ባህሪ ምን ይመስላል? ተብለው ለቀረበላቸው ጥያቄ የሰጡት ምላሽ የሚከተለውን ይመስላል፡፡

የቃል ግብረ መልስ ባህሪን አስመልክተው ሁሉም መ/ራ በተማሪዎቻቸው የድርሰት ጽሁፍ ላይ የሚሰጡት ቃላዊ ግብረ መልስ አዎንታዊና አሉታዊ ባህሪ እንደሚታይበት ገልጸዋል፡፡

መ/ርት1፡- እኔ በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ የምጠቀመው ቃላዊ ግብረ መልስ አዎንታዊና አሉታዊ ባህሪ አለው፡

መ/ርት2፡- "እኔ ተማሪዎች ተስፋ እንዳይቆርጡብኝ በአዎንታዊ እንዲሁም ሁልጊዜ የሰሩት ስህተት ትክክል እንዳይመስላቸው በአሉታዊ ግብረ መልስ እሰጣለሁ፡፡"

መ/ር3፡-"እኔ ሁለቱንም እንደአስፈላጊነታቸው እጠቀማለሁ፡፡"

መ/ር4፡-"አዎንታዊም አሉታዊም በጣም ወሳኝ ናቸው፡፡"

መ/ር5፡-"አንደኛውን ብቻ ነጥሎ መጠቀም በተማሪዎች የጽህፈት ችሎታ ላይ ችግር ስለሚያስከትል ሁለቱንም እጠቀማለሁ፡፡"

በአጠቃላይ ከምልከታ የተገኘው የሚጃ ትንታኔ እንደሚያመለክተው አብዛኞቹ መምህራን አሉታዊ ግብረመልስን እንደሚጠቀሙ እና ከቃለ መጠይቁ የተገኘው ሚጃ ደግሞ ሁሉም መምህራን አዎንታዊና አሉታዊ ግብረመልስ እንደሚጠቀሙ ነው፡ ስለዚህ የሚጃ ትንታኔው አሉታዊ ግብረመልስን እንደሚጠቀሙ ያሳያል፡፡ ምክንያቱም መ/ራን ከተናገሩት ይልቅ በምልከታ የታየው እውነትነት ስላለው ነው፡

የቃል ግብረመልስ አሰጣጥ ባህሪን በተመለከተ (Ramies 1983) አዎንታዊ ግብረመልስ ተማሪዎች ምን ጥሩ ስራ እንደሰሩ የሚያውቁበት ስለሆነ የበለጠ ጠቃሚ ነው፡ ቢሆንም አንዳንድ ጊዜ አሉታዊ ግብረመልስ መስጠት ተማሪዎች የሚጥሩትን ስህተት የሚያስተካክል በመሆኑ መዘንጋት እንደሌለበት አስረድቷል፡፡

የጥናቱን ትንታኔ ምሁራን ከሚያቀርቡት ሀሳብ አንፃር ስንመለከተው መምህራን አሉታዊ እርማት መስጠት እንደሚያዘወትሩ ምልከታው ያሳያል፡፡ ነገር ግን አዎንታዊ እርማትም በጣም ጠቃሚ ቢሆንም አዎንታዊና አሉታዊ ግብረመልስ እንደአስፈላጊነታቸው አመጣጥኖ መጠቀም ተገቢ እንደሆነ ምሁራኑ ጠቁመዋል፡፡

4.5 በቃል ግብረመልስ አሰጣጥ ሂደት አሉታዊ ተፅዕኖ የሚጥሩ ነገሮች

የተማሪ ቁጥር ማነስ የመምህራ አመለካከት፣ የእርማቱ አቀራረብ ግልፅነት፣ የግብረመልሱ መጠን እና ግብረመልሱ የሚሰጥበት ጊዜ በግብረመልስ አሰጣጥ ሂደት ላይ ተፅዕኖ የሚያስከትሉ ነገሮች እንደሆኑ በምዕራፍ ሁለት ስር ማብራሪያ ተሰጥቷል፡፡ በዚህ መሰረት ለናሙና የተመረጡት መምህራን የቃል ግብረመልስ በመስጠት ሂደት ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያስከትሉባቸውን ጉዳዮች ለመግለጽ በተከታታይ ምልከታና በቃለ መጠይቅ የተገኙ ሚጃዎች እንደሚከተለው ተተንትነዋል፡፡

4.5.1 በቃል ግብረመልስ አሰጣጥ ሂደት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ከሚያስከትሉ ነገሮች አንፃር

በናሙነት በተመረጡት ሁሉም መምህራን በእያንዳንዱ ክፍል ውስጥ የሚያስተምሩት የተማሪ ቁጥር ከ42-50 እንደሚደርሱ በምልከታው ለማየት ተችሏል፡፡ ስለዚህ መምህራን ክፍል ውስጥ በተማሪዎች ድርሰት ላይ ቃላዊ ግብረመልስ ሲሰጡ ለሁሉም ተማሪዎች ማዳረስ እንደሚያችሉ የምልከታው ሚጃው ያሳያል፡፡ ይህን ለሚያጋገጥ ከአባሪ አንድ ላይ (መ/ርት2 ሀሙስ 1/09/2011 ዓ/ም ክ.2) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

በምልከታው እንደቀረበው መ/ርት2 በሁለተኛው ክፍል ጊዜ ተማሪዎች ፅፈው ባመጡት ስዕላዊ ድርሰት ላይ ቃላዊ ግብረመልስ ሲሰጡ ለሁሉም ተማሪዎች ማዳረስ ባለመቻላቸው ከተማሪ "1" እስከ "9" ደረስ ለ9 ተማሪዎች ብቻ ቃላዊ ግብረመልስ ሰጥተዋል፡፡ ለሌሎች ቀሪ ተማሪዎች ውስን የሆኑ አጠቃላይ አስተያየቶችን በመስጠት ግብረመልስ የመስጠት ሂደቱን እንዳጠናቀቁ እንመለከታለን፡፡ በመሆኑም በግብረመልስ አሰጣጥ ሂደቱ ላይ የተማሪዎች ቁጥር ማነስ አሉታዊ ተፅዕኖ እንዳሳደረ የምልከታው ሚጃ ያሳያል፡፡

ከተማሪዎች ብዙት በተጨማሪ መምህራን የሚሰጡት የቃል ግብረ መልስ የአቀራረብ ግልፅነት ችግር ይታይበታል፡፡ ምክንቱም መምህራን ለእያንዳንዱ ተማሪ የሚሰጡት ግብረ መልስ ያላቸውን የፅሁፍ ሁኔታ ያገናዘበ ሳይሆን ለሁሉም ተማሪዎች በጅምላ በተመሳሰይ ሁኔታ ለእውቀት ደረጃቸው ጋር የማይጣጣም እርማት ሲሰጡ ይስተዋላል፡፡ ይህን ለሚጋገጥ ከአባሪ አንድ ላይ (ማ/ር ት1 እሮብ 16/08/2011 ዓ/ም ክ.1) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

በምልከታው ላይ እንደሚሄየው ማ/ር ት1 ተማሪዎች በቡድን ፅፈው ባመጡት ድርሰት ላይ የሰጡ የቃል ግብረ መልስ ሲታይ ግብረ መልሱ የተሰጠው በቡድን ፅሁፍ ላይ በመሆኑ የእያንዳንዳቸውን ተማሪ የጽህፈት ችሎታ አያሳይም፡ ከዚህ በተጨማሪ ለሁላቱም ቡድኖች የተሰጠው ግብረ መልስ ተመሳሰይ ነው፡ እንደ ተማሪው የጽህፈት ችሎታ በተለያየ ሁኔታ አልቀረበም፡

በሌላ በኩል ደግሞ ሁሉም መምህራን የሚሰጡት የእርማት መጠን አነስተኛ ነው፡ ምክንያቱም በሁሉም ተማሪዎች ድርሰት ላይ የቀረበት አስተያየቶች የተወሰኑና ተመሳሳ ናቸው፡ ይህን ለሚጋገጥ ከአባሪ አንድ ላይ (ማ/ር5 አርብ 9/09/2011ዓ/ም ክ.2) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

ከምልከታው እንደምንገነዘበው ማ/ር5 ተማሪዎች በፃፉት ተራኪ ድርሰት ላይ የሰጡት የቃል ግብረ መልስ ውስን ስህተቶች ላይ ብቻ ትኩረት በማድረግ የአንቀጽ ቅርጽ ላይ ተመስርተው ከተማሪ አንድ እስከ ተማሪ አስራ ሁለት ደረስ አነስተኛ መጠን ያለው ግብረ መልስ እንደሰጡ ያሳያል፡፡

ሌላው ደርሰቱን ጽፈው ባቀረበት ጊዜ ወዲያውኑ ግብረ መልስ ያገኙ ተማሪዎች ውስን ናቸው፡ ምክንያቱም ከተማሪዎች ቁጥር መብዛትና ከጊዜ እጥረት የተነሳ ነው፡ ስለዚህ እያንዳንዱ ተማሪ ማግኘት ሚባውን ግብረ መልስ በወቅቱ እንዳላገኘ ከምልከታው የተገኘው መረጃ ያሳያል፡፡ ይህን ለሚጋገጥ ከአባሪ አንድ ላይ (ማ/ር4 ሀሙስ 8/09/2011 ዓ/ም ክ.2) የተደረገውን ምልከታ ይመልከቱ፡፡

ከምልከታው መረዳት እንደሚቻለው ማ/ር4 ተማሪዎች ፅፈው ባመጡት አመዛዛኝ ድርሰት ላይ የቃል እርማት በሚሰጡበት ጊዜ ከተማሪ አንድ እስከ ተማሪ ሰባት ደረስ ላሉ ተማሪዎች ወዲያውኑ እርማቱን መስጠት የቻሉ ሲሆን ሌሎች ተማሪዎች በወቅቱ ግብረ መልስ ማግኘት አለመቻላቸውን መረጃው ያሳያል፡፡

በምልከታ የተገኘውን መረጃ ለማጠናከር ከቀረበው የቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር አምስት በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረ መልስ ሲሰጡ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚጫጫሩብሆ ነገሮች ምን ምን ናቸው? ተብለው ለቀረበላቸው ጥያቄ ቃላዊ ግብረ መልስን አስመልክተው የሰጡት ምላሽ እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

ከቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ ሁሉም መምህራን የቃል እርማት ሲሰጡ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚጫጫሩባቸው ነገሮች መኖራቸውን ገልፀው በዋነኝነት ተፅዕኖ የሚጫጥርባቸው የተማሪ ቁጥር መብዛት መሆኑን ገልፀዋል፡፡

ከተማሪ ቁጥር መብዛት በተጨማሪ ደግሞ የሚሰጡው የግብረመልሱ መጠን አነስተኛ መሆን፣ ግብረመልስ ያለማግኘቱ፣ ግብረመልስ ለመስጠት ያላቸው ተነሳሽነት አናሳ መሆኑን ተናግረዋል፡፡

መ/ርት1፡ - ‶የቃል ግብረመልስ በምሰጥበት ጊዜ በአንድ ክፍል ውስጥ ከ42-50 ተማሪዎች ስላሉ ለእነዚህ ሁሉ የቃል ግብረመልስ ሰጥቶ ማዳረስ አይቻልም ጊዜውም አይበቃም፡″

መ/ርት2፡ -‶ለሁሉም ተማሪዎች የቃል ግብረመልስ ለመስጠት አልችልም፡ ምክንያቱም ከተማሪው ቁጥር መብዛት ባሻገር ሌሎች ተፅዕኖ የሚፈጥሩ ነገሮችም አሉ፡″

መ/ር3፡ -‶በእያንዳንዱ ተማሪ በአንድ ክፍለ ጊዜ ውስጥ የቃል ግብረመልስ ሰጥቶ መጨረስ በጣም አስቸጋሪና ከባድ ነው፡ በ40 ደቂቃ ውስጥ ለሁሉም ግብረመልስ መስጠት የሚታሰብ አይደለም፡ አሰራሩ አሰልቺ ነው፡ በመሆኑም ተማሪዎቹ አስፈላጊውን የቃል ግብረመልስ በወቅቱ እያገኙ አይደለም፡″

መ/ር4፡ - ‶ምንም እንኳ ተማሪዎች የታዘዙትን ጽፈው በማምጣት እያንዳንዱ ስህተታቸው ታይቶ ግብረመልስ እንዲሰጣቸው ቢፈልጉም ካለው ተጨባጭ ሁኔታ አንፃር ለተወሰኑት ተማሪዎች እያንዳንዱን በማየት እርማት ከሰጠሁ በኋላ ከነዚህ ተማሪዎች በመነሳት ለሁሉም ተማሪዎች የማጠቃለያ ግብረመልስ በመስጠት አጠናቅቃለሁ፡″

መ/ር5፡ -‶ለእያንዳንዱ ተማሪ እያንዳንዱን ስህተት በቃል ለመንገር በጣም አስቸጋሪ ነው፡″

ከዚህ በተጨማሪ በቃለ መጠይቁ ተራ ቁጥር 7 ላይ ተማሪዎች የሚፅፉትን የድርሰት ጽሁፍ እያንዳንዱን ነገር በመመርመር በአግባቡ እርማት ሰጥቻለሁ ብለው ያምናሉ? ተብለው ለተጠየቁት ጥያቄ ሁሉም መምህራን እያንዳንዱ ተማሪ የፃፈውን በሚገባ መርምረው እርማት እንደማይሰጡ ገልፀዋል፡፡ ምክንያታቸውም የተማሪው ቁጥር መብዛት መሆኑን ተናግረዋል፡፡

መ/ር5፡ -‶እውነት ለመናገር ለሁሉም ተማሪዎች ቃላዊ ግብረመልስ ሰጥቼ አላውቅም፡ ምክንያቱም የክፍለጊዜው እርዝመቱ እና የተማሪው ቁጥር አይጣጣምም፡″

መ/ርት2፡ - ‶የእያንዳንዱን ተማሪ ድርሰት አይቼ ለእያንዳንዱ ተማሪ ተገቢ የሆነ እርማት አልሰጠሁም፡″

መ/ር4፡ -‶በአንድ ክፍል ውስጥ በርካታ ተማሪዎች ስላሉ የእያንዳንዱን መርምሬ ሳይሆን የተወሰኑ ተማሪዎችን ስራቸውን በጥልቀት በማየት ተገቢ ግብረመልስ ከሰጠሁ በኋላ ለሌሎቹ አጠቃላይ የሆነ ማብራሪያ እሰጣለሁ፡″

ሌላው በቃለ መጠይቁ ጥያቄ ቁጥር ስምንት መምህራን የተማሪዎቻቸውን የድርሰት ጽሁፍ ሲያርሙ ተማሪዎችን ከማስተካከል አንፃር ምን ማድረግ ይጠበቅባቸዋል ብለው ያምናሉ? ተብለው ለተጠየቁት ጥያቄ ሁሉም

መምህራን ሰበባ ሰበብ ስናበዛ የአቅማችን ተጠቅመን የተማሪዎችን የጽህፈት ክሂል ለማሳደግ ካልጣርን በስተቀር ለውጥ ሊመጣ አይችልም በማለት ምላሽ ሰጥተዋል፡፡ ተከታዩን ምላሽ ይመልከቱ፡፡

መ/ርት1፡- እንደሚታወቀው ለሁሉም ተማሪ ተገቢውን እርማት እንዳንሰጥ ብዙ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚፈጥሩ ነገሮች አሉ፡፡ ያም ሆኖ እኔም ሆንኩ ሌሎች ጓደኞቼ ያለውን ተጽዕኖ ተቋቁመን የአቅማችን ሁሉ እየሰራን ነው፡፡

መ/ር 3፡- አሁን ባለው ሁኔታ የአቅማችንን ሁሉ እያደረግንላቸው ነው፡፡ ምናልባት ወደፊት የተማሪው ቁጥር ቢቀንስ ስራችን የበለጠ ውጤታማ ይሆናል ብዬ አምናለሁ፡፡

በአጠቃላይ ከምልከታውና ከቃለ መጠይቁ የተገኘው መረጃ በተማሪዎች ቁጥር መብዛት ምክንያት የሚሰጠው የግብረመልስ መጠን አናሳ መሆን፣ ማግኘት የሚገባቸውን እርማት በወቅቱ አለማግኘት፣ የእርማት አቀራረቡ ግልፅነት የጎደለው መሆን የተማሪዎችን ችሎታ ያገናዘበ አለመሆን ይታይበታል፡፡ ለምሳሌ፡- አንድ ድርሰት ሲፃፍ እንዴት መፃፍ እንዳለበት ምን ምን ነገሮች እንደሚያዝ ምንም አይነት የፅሁፍ ሞዴል ሳያሳዩ እርማት ሲሰጡ ይስተዋላሉ፡፡ እንደዚህ አይነት በጥቅሉ የሚሰጥ አስተያየት ተማሪዎቹ ላይረዱት ይችላሉ፡፡ ስለዚህ እነዚህ ከላይ የተዘረዘሩ ነገሮች በመምህራን የቃል ግብረመልስ አሰጣጥ ሂደት አሉታዊ ተፅዕኖ እንደሚያስከትሉ መገንዘብ ተችሏል፡፡

በግብረመልስ አሰጣጥ ሂደት ላይ ተፅዕኖ የሚፈጥሩ ጉዳዮችን በተመለከተ (እታለማሁ2006) ብዙ ተማሪዎች በሚገኙበት ክፍል ውስጥ መምህሩ ለእያንዳንዱ ተማሪ ግብረመልስ ለመስጠት ተጨማሪ አቅምና ጊዜ ስለሚጠይቅ መምህራን የመሰላቸትና ያለመተግበር ባህርይ ሊታይባቸው እንደሚችል ገልፃለች፡፡ የዚህ ጥናት ትንተናም ይህን ፅንሰ ሀሳብ ይጋራል፡፡

4.6 የጽሁፍ ግብረመልስ አይነቶች

በምዕራፍ ሁለት ስር እንደተገለፀው አመቻች ፣ ትዕዛዛዊ ፣ አስተካካይ እና ገምጋሚ ግብረመልስ የሚባሉ አራት አይነት የግብረመልስ አሰጣጥ አይነቶች አሉ፡፡ በዚህ መሰረት የመምህራን ፅሁፋዊ እርማት አሰጣጥ ምን እንደሚመስል ለማፈተሽ ከሰነድ ትንተናው እና ከቃለ መጠይቅ የተገኙ መረጃዎች እንደሚከተለው ተተንትነው ቀርበዋል፡፡

4.6.1 ከጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ አይነቶች አንፃር

የዚህ ጥናት ተሳታፊ የሆኑት ሁሉም መምህራን አርመው ከመለሷቸው የተማሪዎች ድርሰት ላይ የሰጡት የጽሁፍ ግብረመልስ አይነት ትዕዛዛዊ የግብረመልስ አይነትን ነው፡፡ መ/ር አንድ በትዕዛዛዊ ግብረመልስ በተጨማሪ አስተካካይ ግብረመልስን እንደሚጠቀሙ እና መ/ር ሁለት ደግሞ ከትዕዛዛዊ ግብረመልስ በተጨማሪ ገምጋሚ

ግብረ መልስ እንደሚጠቀሙ ትንተናው ያሳያል፡፡ ይህን ለሚያጋግጥ ከአባሪ ሁለት ስር የተማሪ ድርሰት አባሪ "ሀ"ን ይመልከቱ፡፡

ከላይ የተጠቀሰው አባሪ እንደሚያመለክተው ማር4 (አባሪ "ሀ" ላይ) የሰጡት የጽሁፍ ግብረ መልስ ትዕዛዛዊ ግብረ መልስ ነው፡ ምክንያቱም ተማሪው ስህተቱን በራሱ እንዲያስተካክል በትዕዛዝ መልክ የሰጡትን ግብረ መልስ እንመለከታለን፡፡ ከዚህ ውስጥም ፊደሎችን የመለቀቅ(የማየት) ችግር፣ የመፃፍ ችግር፣ የፊደል ግድፈት፣ ስርዓተ ነጥብ ያለመጠቀም ችግር፣ ቅደም ተከተል የመጠበቅ ችግር፣ የሚፈለግ ድርሰት አይነት ያለመለቀቅ ችግር፣ እንዳለና ለቀጣይ እነዚህን ችግሮች እንዳይደገሙ ትዕዛዛዊ የጽሁፍ ግብረ መልስ መስጠታቸውን የቀረበው ድርሰት ያመለክታል፡፡

በሌላ በኩል ማርት አንድ ከትዕዛዛዊ ግብረ መልስ በተጨማሪ አስተካካይ የጽሁፍ እርማት እንደሚጠቀሙ ትንተናው ያሳያል፡፡ ይህን ለሚያጋግጥ ከአባሪ ሁለት ስር የተማሪ ድርሰት አባሪ "ለ" ን ይመልከቱ፡፡

ከላይ ከተጠቀሰው አባሪ እንደምንረዳው ማርት አንድ(አባሪ "ለ" ላይ) ከትዕዛዛዊ እርማት በተጨማሪ አስተካካይ እርማትን እንደሚጠቀሙ ድርሰቱ ያሳያል፡፡ ምክንያቱም ተማሪው የፈፀመውን ስህተት ከጥሩው ለይቶ ማወቅ ስለሚፈልግ ማርቷ ስህተቱን እየሰረዙ እየተኩ፣ እንደሁም እየከበቡ፣ ስርዓተ ነጥቡን እያስገቡ እርማት መስጠታቸውን ድርሰቱ ያሳያል፡፡ከማርት አንድ በተጨማሪ ማርት ሁለት ከትዕዛዛዊ እርማት በተጨማሪ ገምጋሚ እርማትን እንደሚጠቀሙ ለሚያጋግጥ ከአባሪ ሁለት ስር የተማሪ ድርሰት አባሪ "ሐ"ን ይመልከቱ፡፡

ከላይ ከተጠቀሰው አባሪ ሚደሳት የሚቻለው ማርት ሁለት (አባሪ "ሐ" ላይ) ከትዕዛዛዊ ግብረ መልስ በተጨማሪ ገምጋሚ ግብረ መልስን እንደሚጠቀሙ ድርሰቱ ያሳያል፡፡ መምህርቷ ለተማሪዎቻቸው ርዕሱና የተፃፈው ድርሰት ያለመጣጣሙ፣ የአንቀጽ ግንባታው ትክክል ያለመሆኑ፣ አጠቃላይ የተፃፈው ፅሁፍ ለክፍል ደረጃው የማይመጥን መሆኑን ከመግለጽ ባሻገር ተማሪዎች ለማሻሻል ድርሰት ትኩረት እንዲሰጡት ወቀሳ መስጠታቸውን ድርሰቱ ያመለክታል፡፡

ከሰነድ ትንተናው የተገኘውን ሚደ ለማጠናከር ከቀረበው የቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር አንድ የተማሪዎችን የድርሰት ጽሁፍ ለማስተካከል የሚጠቀሙት የቃልና የጽሁፍ ግብረ መልስ አይነት ምንድን ነው? ተብለው ለተጠየቁት ጥያቄ የጽሁፍ ግብረ መልስን አስመልክተው የሰጡት ምላሽ የሚከተለውን ይመስላል፡፡

ሁሉም መምህራን ትዕዛዛዊ ግብረ መልስ አዘውትረው እንደሚጠቀሙ ገልፀዋል፡፡ ነገር ግን ማርት አንድ ከትዕዛዛዊ ግብረ መልስ በተጨማሪ አስተካካይ ግብረ መልስን እንዲሁም ማርት ሁለት ከትዕዛዛዊ ግብረ መልስ ሌላ ገምጋሚ ግብረ መልስን እንደሚጠቀሙ ምላሻቸውን ሰጥተዋል፡፡ ተከታዩን የመምህራን ምላሽ ይመልከቱ፡፡

ማ/ር3፡ - "እኔ በተማሪዎች የደርሰት ፅሁፍ ላይ የምሰጠው የጽሁፍ ግብረ መልስ አይነት ትዕዛዛዊ ግብረመልስን ነው፡"

ማ/ር4፡ -"ትዕዛዛዊ ግብረመልስን በመጠቀም የፃፉትን ድርሰት አርምላቸዋለሁ፡"

ማ/ርት1፡ - "እኔ ጽሁፋዊ ግብረመልስ በምሰጥበት ጊዜ ከትዕዛዛዊ እርማት በተጨማሪ አስተካካይ እርማትን እጠቀማለሁ፡"

ማ/ርት2፡ -" ከትዕዛዛዊ እርማት በተጨማሪ ገምጋሚ ግብረመልስን እጠቀማለሁ፡"

ማ/ር5 ፡-"ትእዛዛዊ ግብረመልስን መስጠት አዘውትራለሁ፡

በአጠቃላይ ከሰነድ ምርመራው የተገኘው መረጃ ከቃለ መጠይቅ ከተገኘወው መረጃ ጋር ተመሳሳይ ነው፡ ይህም ሁሉም ማ/ራን ትዕዛዛዊ ግብረመልሰን አዘውትረው እንደሚጠቀሙ ያሳየ ሲሆን ማ/ርት አንድ ከትዕዛዛዊ ግብረመልስ በተጨማሪ አስተካካይ ግብረመልስን እንዲሁም ማ/ርት ሶስት ከትዕዛዛዊ ግብረመልስ በተጨማሪ ገምጋሚ እርማትን እንደሚጠቀሙ መረዳት ተችሏል፡፡

ይሁን እንጅ Anker(2000) አብዛኛውን ጊዜ ተማሪዎች በሚፅፉት ፅሁፍ ውስጥ ቀጥተኛ ግብረ መልስ የሚሹ ስለሆነ ትዕዛዛዊ ግብረመልስ መስጠት ያለው ተቀባይነት አናሳ እንደሆነ ያብራራል፡፡ እንዲሁም ገምጋሚ ግብረመልስ የጽሁፍ ችሎታን ለማዳበር ያለው አስተዋጽኦ ዝቅተኛ በመሆኑ በሚፈለገው ደረጃ በአማራጭነት መስጠት እንዳለበት (Britten እና ሌሎች1975) አስረድተዋል፡፡ (zamel1995) አስተካካይ ግብረመልስ በማሳረዝ፣ በማስፋፋትና በቅደም ተከተል በማደራጀት የሚሰጥ የግብረመልስ አይነት እንደሆነ ገልፀዋል፡፡

ከላይ በትንተናው እንደተመለከትነው መምህራን በተማሪዎች የደርሰት ጽሁፍ ላይ ትዕዛዛዊ ግብረመልስን አዘውትረው ይጠቀማሉ፡፡ በመሆኑም መምህራን እየተገለገሉበት ያለው የግብረመልስ አይነት የተማሪዎችን የጽሁፍ ችሎታን ለማዳበር ያለው አስተዋጽኦ አነስተኛ ነው፡

4.7 የፅሁፋዊ ግብረመልስ አሰጣጥ ስልቶች

በምዕራፍ ሁለት ስር እንደተገለፀው የግብረመልስ አሰጣጥ ስልቶች የሚባሉት ሁሉንም ስህተቶች የሚያም ስልት፣ መርጦ የሚያም ስልት እና ጠቋሚ የአስተራረም ስልት ናቸው፡ የእነዚህን ስልቶች አጠቃቀም ለማየት ከእያንዳንዱ ማ/ር በሰነድ ትንተና እና ከቃለ መጠይቅ የተገኙ መረጃዎች እንደሚከተለው ተተንትነው ቀርበዋል፡፡

4.7.1. ከጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ስልቶች አንጻር

የዚህ ጥናት ተሳታፊ የሆኑት ሁሉም መምህራን በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ የተጠቀሙት የጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ስልት ስህተቶችን ሞጥ የሚያም ስልት እንደሆነ ከሰነድ ምርመራው የተገኘው መረጃ ያሳያል፡፡ይህን ለማረጋገጥ ከአባሪ ሀለት ስር የተማሪ ደርሰት አባሪ "መ" ን ይመልከቱ፡፡

ከላይ በተገለጸው አባሪ እንደሚያየው ማ/ርት ሀለት(አባሪ "መ" ላይ) ዋና ዋና ስህተቶችን ሞጥ በመውጣት ሞጥ የሚያም ስልትን ተጠቅመዋል፡፡ ከዚህ መካከልሥርዓተ ነጥቦች መግባት ባለባቸው ቦታ አልገቡም፣ የሆሄያት ግድፈት ይታያልበማለት ውስን ማተካከያዎችን እንደሰጡ ድርሰቱ ያሳያል፡፡

ከሰነድ ትንተናው የተገኘውን መረጃ ለማጠናከር ሲባል ከቀረበው የመምህራን ቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር 3 ተማሪዎች በሚጽፉት ድርሰት ላይ ምን አይነት የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ ስልትን ተግባራዊ ያደርጋሉ? ተብለው ለተጠየቁት ጥያቄ ጽሁፋዊ ግብረመልስን በተመለከተ ምላሻቸውን እንደሚከተለው ሰጥተዋል፡፡

ከቃለ መጠይቁ የተገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው ተሳታፊ የሆኑት መምህራን በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ ስህተቶችን ሞጥ የሚያም ስልትን እንደሚጠቀሙ ገልፀዋል፡፡ ተከታዩን የመምህራን ምላሽ ይመልከቱ፡፡

ማ/ርት1፡- "የተማሪዎችን ድርሰት ሳርም የምጠቀምው ሞጥ የሚያም ስልትን ነው፡አልፎ አልፎ ሌሎች ስልቶችንም እጠቀማለሁ፡"

ማ/ርት2፡-"ለተማሪዎች ጥቅም ሲባል ሁሉም ስህተቶች ቢታረሙ ጥሩ ነው፡ ነገር ግን ካለው የጊዜ እጥረትና የተማሪ ብዛት የተነሳ እየተጠቀኩ የምገኘው ሞጥ የሚያም ስልትን ነው፡"

ማ/ር3፡-"እኔ ሞጥ የሚያም ስልትን እጠቀማለሁ፡"

ማ/ር4፡- "ተማሪዎች የሚጽፉትን ድርሰት በማየት ጎልተው የታዩትን ስህተቶች ሞጬ እርማት እሰጣለሁ፡"

ማ/ር5፡-"በመጀመሪያ ደረጃ የተማሪው ጽሁፍ በራሱ አይነበብም፡ ስለዚህ ተደጋጋሚ ችግር ያለበትን ሞጬአርማለሁ፡"

በአጠቃላይ ከሰነድ ምርመራውና ከቃለ መጠይቁ የተገኘው መረጃ እንደሚያሳየው የጥናቱ ተሳታፊ የሆኑት ሁሉም መምህራን ሞጥ የሚያም ስልትን እንደሚጠቀሙያሳያል፡፡

ስህተቶችን ሞጥ የሚያም ስልትን በተመለከተ (Byren 1998) እና(Laland 1982) የመምህራንን የስራ ጫና የተማሪዎችን ተስፋ የሚቆረጥ ስሜት ለመቀነስ የሚያስችል ስልት እንደሆነ ይገልፃሉ፡ ሆኖም ግን(Laland 1982) በተማሪዎች ድርሰት ውስጥ ስህተቶችን ሞጥ የሚያም ስልት ሲጠቀሙ ለተወሰኑ

ስህተቶች ብቻ ትኩረት የሚሰጥ ስለሆነ ማስተካከያ ያልተሰጠባቸው ስህተቶች እንደ ስህተት ስለሚቆጠሩ አስፈላጊውን ጥንቃቄ ሚደረግ እንዳለበት ያስረዳሉ፡፡

ከምህራኑ አተያይ አንፃር የዚህ ጥናት ተሳታፊ የሆኑት መምህራን ሞጦ የሚሆም ስልትን መጠቀማቸው የመምህራን የስራ ጫና እና ተስፋ የመቁረጥ ችግር መቅረፍ የጽሁፍ ችሎታ ማጎልበት የሚያስችል ነው፡ ነገር ግን መምህራኑ የተጠቀሙበት ስህተቶችን ሞጦ የሚሆም ስልት ሰነድ ትንተናው እንደሚያሳየው ውስን በሆኑ ስህተቶች ላይ ብቻ የሚያተኩር ስለሆነ እርማት ያልተሰጠባቸው ስህተቶች ትክክል እንደሆኑ ስለሚቆጠር የጽሁፍእርማት አሰጣጥ ስልቶቻቸው ከዚህ አንፃር ሲታይ ክፍተት አለበት፡፡

4.8 የፅሁፋዊ ግብረመልስ የትኩረት አቅጣጫዎች

በምዕራፍ ሁለት ስር እንደተገለፀው መምህራን በጽሁፍ ስራ ላይ የሚሰጡት ግብረመልስ የትኩረት አቅጣጫውመደረግ ያለበት በቋንቋው ቅርጽና ይዘት ላይ ነው፡

ከዚህ ቀጥሎ እያንዳንዱ መምህር በተማሪዎች ድርሰት ላይ ከይዘትና ከቅርጽ አንፃር ምን ላይ ትኩረት ያደረገ የጽሁፍ ግብረመልስ እንደሚሰጡ በሰነድ ትንተናው እና በቃለ መጠይቁ የተገኘው መረጃ እንደሚከተለው ተተንትኖ ቀርቧል፡፡

4.8.1 ከጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ የትኩረት አቅጣጫአንፃር

የጽሁፍ ግብረመልስ የትኩረት አቅጣጫ በተመለከተ ከሰነድ ትንተናው የተገኘው መረጃ እንደሚያሳየው ሁሉም መምህራን በቅርጽ ላይ ትኩረት እንደሚያደርጉ ያሳያል፡፡

ይሁን እንጅ ማ/ርት አንድ እና ማ/ርት ሁለት ከቅርጽ በተጨማሪ ይዘት ላይ ትኩረት እንደሚያደርጉ የሰነድ ትንተናው ያሳያል፡፡ ይህን ለማረጋገጥ ከአባሪ ሁለት ስር የተማሪ ድርሰት አባሪ "ሠ "ን ይመልከቱ፡፡

ከላይ ከተጠቀሰው አባሪ ማ/ር3 (አባሪ "ሠ" ላይ) ተማሪው በፃፈው ድርሰት ላይ የሰጡት የጽሁፍ ግብረመልስ ቅርፁ ላይ ብቻ ትኩረት ያደረገ ነው፡ ይህም ሲባል የሆሄያት ግድፈት ችግር፣ የስርዓተ ነጥቦች በአግባቡ አለመጠቀም፣ የአንቀጽ ቅርጽ ያለማስተካከል በማለት ቅርጽ ላይ ትኩረት አድርገው ግብረመልስ እንደሰጡ የመረጃ ትንተናው ያሳያል፡፡ በዚሁ ሀሳብ ሳንወጣ አባሪ ሁለት ስር የተማሪ ድርሰት አባሪ "ረ" ን እንመልከት፡፡

ከላይ የተጠቀሰው አባሪ ማ/ር5 (አባሪ "ረ" ላይ) ተማሪዎች በቡድን በፃፉት ስዕላዊ ድርሰት ላይ የሰጡት የጽሁፍ ግብረመልስ ተነባቢ ጽሁፍ የላችሁም፣ የጻፋችሁት ድርሰት ለክፍል ደረጃው አይመጥንም፣

የሆሄያት አጠቃቀም ችግር አለባችሁ፣ ስርዓተ ነጥቦች በተገቢው ቦታ አላስገባችሁም በማለት ቅርጹን ብቻ ትኩረት አድርገው ግብረመልስ እንደሰጡ ያሳያል፡፡

ከዚህ በተጨማሪ መምህራን በተማሪዎች የደርሰት ጽሁፍ ላይ የጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡ ከቋንቋው ቅርጽ በተጨማሪ ይዘት ላይ ትኩረት ያደረገ ግብረመልስ እንደሚሰጡ ከአባሪ ሁለት ስር አባሪ "ሰ"ን የሚለከቱ፡፡

ከላይ ከተጠቀሰው አባሪ ሚረዳት የሚቻለው መ/ርት አንድ(አባሪ "ሰ" ላይ) የሰጡት የጽሁፍ እርማት በቋንቋው ቅርጽና ይዘት ላይ ትኩረት ያደረገ ነው፡ ከይዘት አንፃር የሀሳብ ፍሰቱን ጥሩነት መግለፃቸው እና ከቅርጽ አንጻር ደግሞ የስርዓተ ነጥብ አጠቃቀሙ፣ ማጥቃለያ ለማስጠት ማጣሩን፣ እንዲሁም የአንቀፁን ቅርጽ በተማለከተ እርማት ማስጠታቸውን ያሳያል፡፡ ከዚሁ ሀሳብ ስንወጣ ከአባሪ ሁለት ስር አባሪ "ሸ "ን ይሚለከቱ፡፡

ከላይ ከተጠቀሰው አባሪ ሚረዳት የሚቻለው መ/ርት ሁለት(አባሪ "ሸ" ላይ) የሰጡት የጽሁፍ እርማት ከቅርጽ በተጨማሪ ይዘት ላይም ትኩረት እንደሚያደርግ ያሳያል፡፡ ከይዘት አንፃር የዐ.ነገሮች የሀሳብ ተያያዥነት፣ እና የአንቀጽ አገነባቡን የገለፁ ሲሆን ከቅርጽ አንፃርም ስርዝ ድልዝ መኖሩ የጽሁፉን ተነባቢነት እንደቀነሰው በመግለጽ እርማታቸውን ሰጥተዋል፡፡

በአጠቃላይ የእያንዳንዱ መ/ር የጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ የትኩረት አቅጣጫ አብዛኛውን ጊዜ በቋንቋው ቅርጽ ላይ እንደሚያተኩሩ የጽሁፍ እርማት የተሰጠባቸው ድርሰቶች ያማለክታሉ፡፡ በቋንቋው ይዘት ላይ የጽሁፍ እርማት የሚሰጡት ወስን መ/ራን እንደሆኑ ከቀረበው ሰነድ ሚረዳት ተችሏል፡፡

ከሰነድትንተናው የተገኘውን ሚረጃ ለማጠናከር ከቀረበው ቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር 4 በተማሪዎች የደርሰት ጽሁፍ ላይ ቃላዊና ጽሁፋዊ እርማት ሲሰጡ የትኩረት አቅጣጫዎ ምንድን ነው? ተብለው ለተጠየቁት ጥያቄ ጽሁፋዊ እርማትን በተማለከተ ምላሻቸውን እንደሚከተለው ሰጥተዋል፡፡

የጥናቱ ተሳታፊ ሁሉም መምህራን በተማሪዎች የደርሰት ጽሁፍ ላይ በቅርጽ ና በይዘት ላይ ትኩረት አድርገው የጽሁፍ ግብረመልስ እንደሚሰጡ ገልፀዋል፡፡ ተከታዩን የመምህራን ምላሽ ይሚለከቱ፡

መ/ርት1፡ - "እኔ በተማሪዎች ድርሰት ላይ የምሰጠው የጽሁፍ ግብረመልስ ትኩረት

የሚያደርገው በቋንቋው ቅርጽና ይዘት ላይ ነው፡"

መ/ርት2፡ - "ፅህፈትን ከማስተማር አንፃር የቋንቋ ቅርፅም ሆነ ይዘት ወሳኝ ስለሆኑ

በሁለቱም ላይ ትኩረት አደርጋለሁ፡"

ማ/ር3፡ -"በቅርፁና በይዘቱ ላይ ትኩረት አደርጌ እርማት እሰጣለሁ"

ማ/ር4፡ - "ከቅርፁም ከይዘቱም አንፃር የታዩ ስህተቶችን አርማለሁ፡"

ማ/ር5፡ - "ቅርፁንና ይዘቱን ትኩረት አደርጌ እሰጣለሁ፡ ይህም ሲባል የታየው ስህተት ይዘት ከሆነ ይዘቱን ቅርጽ ከሆነ ደግሞ ቅርፁን የሚያከት እርማት እሰጣለሁ፡"

በአጠቃላይ ከሰነድ ትንተናው የተገኘው መረጃ የሚያሳየው ሁሉም መምህራን ቅርጽ ላይ እንደሚተኩሩ፡፡ ነገር ግን ማ/ርት አንድ እና ማ/ርት ሁለት ከቅርጽ በተጨማሪ ይዘት ላይ እንደሚተኩሩ መረዳት ችለናል፡፡ ከቃለ መጠይቁ የተገኘው ምላሽ ግን ሁሉም የጥናቱ ተሳታፊ መምህራን የጽሁፍ እርማት ስንሰጥ በቅርጽና በይዘት ላይ እናተኩራለን በማለት ሀሳባቸውን ገልፀዋል፡፡ ይሁን እንጅ ከሰነድ ትንተናው የተገኘው መረጃ እና ከቃለ መጠይቁ የተገኘው መረጃ ፍፁም ተመሳሳይ አልሆኑም፡

ቃለ መጠይቁ የሚያሳክተው ሁሉም መምህራን ቅርጽና ይዘት ላይ ትኩረት አደርገው የጽሁፍ ግብረመልስ እንደሚሰጡ ሲሆን ሰነድ ትንተናው ግን ከማ/ርት አንደና ማ/ርት ሁለት በስተቀር ሌሎቹ በቅርጽ ላይ ብቻ እንደሚተኩሩ አይተናል፡፡ ስለዚህ ሁለቱን ሀሳብ ለማስታረቅ መምህራን ከሚናገሩት ይልቅ የሚተገብሩት (በተግባር የታየው) ተአማኒነት አለው፡

የግብረመልስ አሰጣጥን በተመለከተ ቅርጽን ወይም ይዘትን ብቻ መሰረት በማድረግ ከመስጠት ይልቅ ቅርጽንና ይዘትን ሁለቱንም በማጣመር መስጠት የተሻለ መሆኑን Taylor(1981) ይገልፃሉ፡

የዚህ ጥናት ተሳታፊ የሆኑት ሁሉም መምህራን ከይዘት ይልቅ ቅርጽ ላይ እንደሚተኩር ከሰነዱ ለማየት ተችሏል፡፡ በመሆኑም የጥናቱ ተሳታፊ መምህራን እየተጠቀሙት ያለው የግብረመልስ አሰጣጥ የተማሪዎችን የጽህፈት ችሎታ ከማዳበር አንፃር አነስተኛ አስተዋፅኦ እንዳለው ትንተናው ያሳክታል፡፡

4.9 የጽሁፍ ግብረመልስ ባህርያት

ቀደም ብሎ በምዕራፍ ሁለት ስር በጽሁፍ የሚቀርብ እርማት አዎንታዊና አሉታዊ ባህሪ እንዳለው ተገልጿል፡፡ የነዚህን የግብረመልስ አሰጣጥ ባህሪያት ለማየት ከእያንዳንዱ መምህር በሰነድ ትንተና እና በቃለ መጠይቅ የተገኙ መረጃዎች እንደሚከተለው ተተንትነው ቀርበዋል፡፡

4.9.1. ከጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ባህርያት አንፃር

የዚህ ጥናት ተሳታፊ የሆኑት ሁሉም መምህራን አዘውትረው የሚጠቀሙት የጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ አዎንታዊና አሉታዊ ባህሪ እንዳለው የሰነድ ትንተናው ያሳያል፡፡ ነገር ግን ማ/ር አራት አዘውትረው

አሉታዊ የግብረ መልስ አሰጣጥ ባህሪን እንደሚጠቀሙ ደርሰቱ ያሳያል፡፡ ከአባሪ ሁለት ስር አባሪ "ቀ"ን ይመልከቱ

ከላይ ከተገለጸው አባሪ እንደሚታየው መ/ርት አንድ(አባሪ "ቀ" ላይ) የሰጡት ፅሁፋዊ እርማት በጠንካራ ጎኗ የሀሳብ ፍሰቱ ጥሩ ነው፡፡ የአንቀጽ ቅርጹም ጥሩ ነው፡፡ በደካማ ጎኗ ደግሞ ስርዓተ ነጥብ ተጠቃሚ የቃላት ግድፈት ይስተካከል፣ የሀሳብ ቅደም ተከተል ችግር ይስተካከል በማለት በአዎንታዊና በአሉታዊ የጽሁፍ እርማታቸው ማስጠታቸውን የሰነድ ትንተናው ያሳያል፡፡ ከዚሁ ሀሳብ ሳንወጣ ከአባሪ ሁለት ስር የተማሪ ደርሰት አባሪ "በ"ን የመልከቱ፡፡

ከላይ የተጠቀሰው አባሪ እንደሚያሳየው መ/ር ሶስት(አባሪ "በ" ላይ) ከተማሪዎች ጠንካራ ጎን በማንሳት ጥሩ ነው ከዚህ የበለጠ ለማፍ ልምምድ ማድረግ ይጠበቃል፣ ጽሁፉ ተነባቢ ነው፡ በደካማ ጎን ደግሞ የስርዓተ ነጥብ ችግር አለበት፣ ስርዝ ድልዝ አይብዛ በማለት በአዎንታዎና በአሉታዊ ግብረ መልስ እንዲሰጡ የሰነድ ትንተናው ያሳያል፡፡

በሌላ በኩል መ/ር4 አዘውትረው አሉታዊ እርማትን እንደሚጠቀሙ ከአባሪ ሁለት ስር አባሪ "ተ"ን ይመልከቱ፡፡

ከላይ ከተጠቀሰው አባሪ እንደሚታየው መ/ር4 (አባሪ "ተ" ላይ) የሰጡት ፅሁፋዊ እርማት ከተማሪዋ ደካማ ጎን በማንሳት "በደርሰቱ አናት ላይ ስምና ቁጥር፣ አሳይመማት በማለት የተፃፈው ቅርፁን አጥፍቷል፣ ቀበሌውየት/ት ቦታ፣ አመቱ ምህረት አልተፃፈም፣ ደርሰቱ ወጥነነት ይታይበታል፣ በአጠቃላይ ደርሰት አይደለም፡ በማለት አሉታዊ ግብረ መልሶችን እንደሰጡ ትንተናው ያሳያል፡፡

በሰነድ ትንተናው የተገኘውን መረጃ ለማጠናከር ከቀረበው ቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር 2 ተማሪዎች በሚጽፉት ደርሰት ላይ የሚጠቀሙት የቃልና የጽሁፍ ግብረ መልስ ባህሪ ምን መስላል? ተብሎ ለቀረበላቸው ጥያቄ ፅሁፋዊ የእርማት ባህሪን በተመለከተ ምላሻቸው የሚከተለውን ይመስላል፡፡ በጥናቱ ተሳታፊ የሆኑት ሁሉም መምህራን አዎንታዊና አሉታዊ የግብረ መልስ ባህሪን እንደአስፈላጊነቱ እያጣመሩ እንደሚጠቀሙ ገልጸዋል፡፡ ተከታዩን የመምህራን ምላሽ ይመልከቱ፡፡

መ/ርት1፡ -"እንደአስፈላጊነቱ ሁለቱንም የግበረ መልስ ባህሪያት እጠቀማለሁ፡"

መ/ርት2፡ - "በተማሪዎች የደርሰት ጽሁፍ ላይ ጠንካራ ጎናቸውን በአዎንታ ደካማ ጎናቸውን ደግሞ በአሉታዊ በማድረግ አርማቸዋለሁ፡"

መ/ር3፡ - "ተማሪዎችን ለማበረታታትም ሆነ ስህተታቸውን እንዲያውቁ ለማድረግ አዎንታዊና አሉታዊ የግብረ መልስ ባህሪያት አስፈላጊ በመሆናቸው ሁለቱንም እጠቀማለሁ፡"

መ/ር4፡ – "አዎንታዊንም አሉታዊንም አስፈላጊ በሚሆኑበት ቦታ ሁሉ እጠቀማለሁ ፡"

መ/ር5፡ –"ሁለቱንም አስፈላጊ በሆኑበት ቦታ ሁሉ እጠቀማለሁ ፡"

በአጠቃላይ ከሰነድ ትንተናው የተገኘው መረጃ ሁሉም መምህራን ከመ/ር አራት በስተቀር አዎንታዊነ አሉታዊ ግብረመልስ ባህሪያት እንደሚጠቀሙ ትንተናው ያሳያል፡፡ ከቃለ መጠይቁ የተገኘው መረጃም ሁሉም መምህራን አዎንታዊና አሉታዊ የእርማት አሰጣጥ ባህርያትን አጣምረው እንደሚጠቀሙ ገልፀዋል፡፡ ሆኖም ግን መ/ር4 ላይ ከሰነድ ትንተናው የተገኘው መረጃና ከቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ የተወሰነ ልዩነት ቢኖረውም የብዙሃኑን መምህራን የሰነድ ትንተና እና የቃለ መጠይቅ መረጃ ስናስተያየው ተመሳሳይ ነው፡ ይሄውም አብዛኞቹ መምህራን የሚጠቀሙት የግብረመልስ አሰጣጥ አዎንታዊ እና አሉታዊ ባህሪያት እንዳለው መረዳት ተችሏል፡፡

የጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ባህሪን በተመለከተ (Ramies 1983) አዎንታዊ እርማት ተማሪዎች ምን ጥሩ ስራ እንደሰሩ የሚያውቁበት ስለሆነ የበለጠ ጠቃሚ ነው፡ ቢሆንም አንዳንድ ጊዜ አሉታዊ እርማት መስጠት ተማሪዎች የሚሰሩትን ስህተት የሚያስተካክል በሚሆኑ መዘንጋት እንደሌለበት አስረድቷል፡፡

የዚህ ጥናት ትንታኔም ከምሁሩ ሀሳብ አንፃር ሁለቱንም የግብረመልስ አሰጣጥ ባህሪያትን የተከተለ መሆኑን ከሰነድ ትንተናው እና ከቃለ መጠይቁ መረዳት ተችሏል፡፡

4.10 ጽሁፋዊ ግብረመልስ እንዳይሰጥ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያሳድሩ ነገሮች

በምዕራፍ ሁለት ስር ለማብራራት እንደተሞከረው የተማሪ ቁጥር መብዛት፣ የመምህራን አመለካከት፣ የእርማቱ አቀራረብ ግልፅነት፣ የእርማቱ መጠን እና እርማት የሚሰጥበት ጊዜ በእርማት አሰጣጥ ሂደቱ ላይ ተፅዕኖ የሚያስከትሉ ነገሮች እንደሆኑ ተገልጿል፡፡ በዚህ መሰረት የጥናቱ ተሳታፊ መምህራን የጽሁፍ ግብረመልስ በመስጠት ሂደት ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ ያስከተሉባቸውን ነገሮች ለመግለጽ በሰነድ ትንተና እና በቃለ መጠይቅ የተገኙ መረጃዎች እንደሚከተለው ተተንትነው ቀርበዋል፡፡

4.10.1 በጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ሂደት ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ ከሚያስከትሉ ነገሮች አንፃር

የዚህ ጥናት ተሳታፊ የሆኑት የሁሉም መምህራን የጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ሂደታቸው ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ ከፈጠሩባቸው ነገሮች ዋነኛው የተማሪዎች ቁጥር መብዛት ሲሆን በዚህ የተነሳ የእርማቱ አቀራረብ ግልጽ ያለመሆን እና የግብረመልሱ መጠን ማነስ እንደሆኑ ሰነድ ትንተናው ያሳያል፡፡ የህን ለሚያጋግጥ ከአባሪ ሁለት ስር አባሪ "ቸ"ን ይመለከቱ፡

ከላይ ከተጠቀሰው አባሪ እንደሚታየው ማር አምስት (አባሪ "ቸ" ላይ) የሰጡት የጽሁፍ እርማት " ተስተካክሎ ይፃፍ" የሚል ሲሆን ግብረ መልሱ ጥቅል እና ምንም አይነት ግልፅነት የሌለው ነው፡ ምክንያቱም የተፃፈው ድርሰት ሲታይ በርካታ የሆኑ ስህተቶችን በውስጡ ይዟል፡፡ በመሆኑም የትኛው ስህተት ተስተካክሎ እንደሚፃፍ የተገለፀ ነገር የለውም፡ ከዚሁ ሀሳብ ስንወጣ ከአባሪ ሁለት ስር አባሪ "ነ"ን ይመልከቱ፡

ከላይ የተጠቀሰው አባሪ እንደሚያሳየው ማር ሶስት(አባሪ "ነ" ላይ) የሰጡት የጽሁፍ ግብረ መልስ ከተማሪዎቹ የጽህፈት ጥራት ያነሰ እና የማባበብ ችግር ያለበት በመሆኑ ለተማሪዎቻቸው የሰጡት ግብረ መልስ ግልጽ አይደለም፡

በሌላ በኩል በተማሪ ብዛት ሰበብ መምህራን የሚሰጡት የእርማት መጠን አነስተኛ ነው፡ መምህራን ብዙ ጊዜ የተለመዱ ቀለል ያሉ ስህተቶች ላይ ብቻ ትኩረት በማድረግ ግብረ መልስ እንደሚሰጡ ከአባሪ ሁለት ስር አባሪ "ኘ"ን ይመልከቱ፡

ከላይ የተጠቀሰው አባሪ እንደሚያሳየው ማር አምስት(አባሪ "ኘ" ላይ) የሰጡት የጽሁፍ እርማት መጠኑ አነስተኛ መሆኑን ያሳያል፡፡ ተማሪዎቹ የፃፉት ድርሰት ሲታይ ግን ማሩ ከሰጡት እርማት የበለጠ ብዙ ሊታረሙ የሚገባቸው ስህተት ይታይበታል፡፡ በዚሁ ሀሳብ ሳንወጣ ከአባሪ ሁለት ስር አባሪ"አ"ን ይመልከቱ፡

ከተጠቀሰው አባሪ እንደምንመለከተው ማር አራት (አባሪ "አ" ላይ) በተማሪው የድርሰት ወረቀት ላይ በጣም አነስተኛ መጠን ያለው እርማት ሰጥተዋል፡፡ ይህ ድርሰት የራስሽ ከሆነ ጥሩ ነው ጽሁፉን ተነባቢ መሆን ይቀረዋል በማለት አርመውታል፡፡

ከሰነድ ትንተናው የተገኘውን መረጃ ለማጠናከር ከቀረበው ቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር 5 በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ የቃልና የጽሁፍ ግብረ መልስ ሲሰጡ ተፅእኖ የሚፈጥርብህ ነገሮች ምን ምን ናቸው? ተብለው ለቀረበላቸው ጥያቄ የጽሁፍ እርማትን በተመለከተ ምላሻቸውን እንደሚከተለው ተናግረዋል፡፡

ከቃለ መጠይቁ የተገኘው መረጃ የሚያሳየው መምህራን የጽሁፍ ግብረ መልስ በመስጠት ሂደት ውስጥ አሉታዊ ተፅዕኖ ካስከተሉባቸው ነገሮች ውስጥ ዋናው የተማሪ ቁጥር መብዛት ሲሆን በዚህ ምክንያትም የግብረ መልሱ መጠን አነስተኛ መሆን፣ የእርማቱ አቀራረብ ግልፅነት የጎደለው መሆን፣ የተማሪዎችን የእውቀት ደረጃ ያገናዘበ አለመሆን፣ መስጠት ያለበት እርማት በወቅቱ ያለመስጠቱ እንደሆነ ገልፀዋል፡፡ ተከታዩን የመምህራን ምላሽ ይመልከቱ፡

ማር ት1፡-"የጽሁፍ ግብረ መልስ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚፈጥሩብኝ ነገሮች የተማሪ ቁጥር መብዛት፣ የጊዜ እጥረት ማጣር፣ ተማሪዎች የሚሰጡትን ግብረ መልስ ያለማየት ናቸው፡"

ማ/ርት2፡ - "የተማሪው ቁጥርና የክፍለ ጊዜው እርዝመቴ ባለመጣጣሙምክንያት ተማሪዎች ማግኘት ያባቸውን እርማት እያገኙ አይደለም፡፡"

ማ/ር3፡ - "ብዙ ተፅዕኖዎች ቢኖሩም ለነዚህ ተፅዕኖዎች መንሻ የሚሆነው ግን የተማሪዎች ቁጥር መብዛት ነው፡፡"

ማ/ር4፡ -"የተማሪው ብዛትና የጊዜ ማነስ ተስፋ ስለሚያስቆርጠኝ ትክክለኛውን ግብረመልስ በተገቢው ጊዜ ላልሰጥ እችላለሁ፡፡"

ማ/ር5፡ - "የጽሁፍ እርማት በማስጠት ሂደት ተፅዕኖ የሚያሳድሩብኝ ነገሮች በርካታ ቢሆኑም ዋናው ግን የተማሪዎች ቁጥር መብዛት ነው፡ በዚህ ምክንያት ተማሪዎችን በትክክል እያረምኳቸው እንዳልሆነ አውቃለሁ፡፡"

5. የጽሁፍ መጠይቅ ትንተና

በዚህ ጥናት በሚረጃ መሰብሰቢያነት ካገለገሉት መሳሪያዎች መካከል የጽሁፍ መጠይቅ አንዱ ነው፡ አላማውም የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ የሚሰጡትን ቃላዊና ጽሁፋዊ የግብረመልስ ሂደትን በደጋፊነት ለማተንተን ነው፡ በመሆኑም ለትንተናው አመቺነት እንዲኖረው የጽሁፍ መጠይቆች በአይነት በአይነታቸው ቀጥሎ ባለው ሰንጠረዥ ቀርበዋል፡፡

6. የቃል እና የጽሁፍ ግብረመልስ አይነቶች

በምዕራፍ ሁለት በክለሳ ድርሳናት ስር ለመግለጽ እንደተሞከረው አራት የግብረመልስ አይነቶች አሉ፡ እነሱም ትዕዛዛዊ፣ አመቻች፣ አስተካካይና ገምጋሚ ናቸው፡ ከዚህ አንፃር የመምህራን የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ምን እንደሚመስል በአጋዥነት ለተማሪዎች የቀረበውን የጽሁፍ መጠይቅ እንደሚከተለው ተተንትኗል፡፡

6.1 ከቃል እና ከጽሁፍ ግብረ መልስ አሰጣጥ አይነቶች አንፃር

ሰንጠረዥ ሐ

ተ/ቁ	መጠይቆች	በጣም እስማማለሁ		እስማማለሁ		ለመወሰን እቸገራለሁ		አልስማማም		ፈፅሞ አልስማማም		ድምር	
		በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት
1	መምህሬ ለምፅፈው ድርሰት ጽሁፍ በቃልም ሆነ በፅሁፍ ግብረ መልስ ሲሰጡኝ በውጤቱ ላይ ትኩረት ያደርጋሉ	32	31.68	28	27.72	13	12.87	12	11.88	16	15.8	101	100
2	መምህሬ ለምፅፈው የድርሰት ጽሁፍ በቃልም ሆነ በጽሁፍ ግብረ መልስ ሲሰጡኝ ስህተቴን በራሴ እንዳስተካክል ድጋፍ ያደርጉልኛል	48	47.52	31	30.69	7	6.9	6	5.94	9	8.9	101	100
3	መምህሬ ለምጽሀፈው የድርሰት ጽሁፍ ሰዋሰዋዊ ስህተቶችን በመጠቆምና ቀጥተኛ ምላሽ በመስጠት ስህተቴን እንዳርም ዳጋፍ ያደርጉልኛል	34	33.66	41	40.59	10	9.9	9	8.91	7	6.9	101	100
4	መምህሬ ድርሰት በምፅፍበት ጊዜ በቋንቋው ይዘት ላይ ብቻ ትኩረት እንዳደርግ ያሳስቡኛል፡፡	18	17.82	22	21.78	18	17.82	21	20.79	22	21.8	101	100

ከላይ በሰንጠረዥ ሐ እንደሚታየው የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረ መልስ ሲሰጡ የሚያተኩሩበትን የግብረ መልስ አይነት ለማወቅ የተጠየቁ ጥያቄዎች ናቸው፡ በዚሁም ተ.ቁ1 ገምጋሚ፣ ተ/ቁ2 ትዕዛዛዊ ፣ ተ/ቁ 3 አስተካካይ ፣ ተ/ቁ 4 አማራጭ ግብረ መልስን የሚወክሉ ናቸው፡ ለመጠይቅ 1፣2፣3ና 4 እስማማለሁ እና በጣም እስማማለሁ የሚሉ ነጥቦች ከፍተኛውን ዋጋ ይዘዋል፡፡ ይሄውም ለተራ ቁጥር 1 የተሰጠው 31.68% "በጣም እስስማማለሁ" 27.72% እስማማለሁ" በድምሩ 59.40% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡

በተራ ቁጥር 2 የተሰጠው 47.52% "በጣም እስማማለሁ 30.69% እስማማለሁ በድምሩ 78.21% ምላሽ ተገኝቷል፡፡ በተራ ቁጥር 3 የተሰጠው 33.66% "በጣም እስማማለሁ" 40.59% "እስማማለሁ" በድምሩ 74.25% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡ በመጨረሻም ለተራ ቁጥር 4 የተሰጠው 17.82% "በጣም እስማማለሁ 21.78% "እስማማለሁ" በድምሩ 39.60% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡

እንደ አጠቃላይ ሲታይ ትዕዛዛዊ ግብረመልስ 78.21% ፣ አስተካካይ 74.25% ፣ ገምጋሚ 59.40% እና አማራጭ 39.60% ምላሽ የተሰጠ ሲሆን ከፍተኛውን መጠን የያዘው ትዕዛዛዊ ግብረመልስ ነው፡ ስለዚህ መምህራን አዘውትረው የሚጠቀሙት የግብረመልስ አይነት ትዕዛዛዊ መሆኑን ከፅሁፍ መጠይቅ መረዳት ተችሏል፡፡ ይህ መረጃ ከምልከታና ከሰነድ ምርመራው ከተገኘው መረጃ ጋር ተመሳሳይ ነው፡ ይህም የምልከታውና የሰነድ ምርመራው ትንተና የሚያመለክተው መምህራን አዘውትረው የሚጠቀሙት የግብረመልስ አይነት ትዕዛዛዊ መሆኑን ለማወቅ ተችሏል፡፡

በተጨማሪም ከጽሁፍ መጠይቁ የተገኘውን ለማጠናከር ያህል ለመምህራን ከቀረበው የቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር አንድ የተማሪዎችን የድርሰት ጽሁፍ ለማስተካከል የሚጠቀሙት የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ አይነት ምንድን ነው? ተብለው ለተጠየቁት ጥያቄ የሰጡት ምላሽ የሚከተለውን ይመስላል፡፡

መ/ርት1፡- "እኔ ቃላዊም ሆነ ፅሁፋዊ ግብረመልስ በምሰጥበት ጊዜ በብዛት ትዕዛዛዊና አስተካካይ እርማትን እጠቀማለሁ፡"

መ/ርት2፡- "ከትዕዛዛዊ ግብረመልስ በተጨማሪ ገምጋሚ ግብረመልስን እጠቀማለሁ፡"

መ/ር3፡- "እኔ በተማሪዎቼ የድርሰት ጽሁፍ ላይ አዘውትሬ ትዕዛዛዊ ግብረመልስን ብጠቀምም ሌሎቹንም እንደአስፈላጊነቱ እጠቀማለሁ፡"

መ/ር4፡- "ተመሳሳይ የግብረመልስ አይነትን መጠቀም ጥሩ አለመሆኑን አውቃለሁ፡ ነገር ግን ሁኔታዎች ወደ ትዕዛዛዊ እንዳመዝን አድርገውኛል፡፡"

መ/ር5፡- "ሁሉንም የግብረመልስ አይነቶች እንደአስፈላጊነታቸው ለመጠቀም ጥረት አደርጋለሁ፡ ነገር ግን የተማሪ ብዛትና የጊዜ እጥረት ስላለብኝ ወደ ትዕዛዛዊ አዘውትራለሁ፡"

መምህራን የትዕዛዛዊ ግብረመልስን አዘውትረው እንደሚጠቀሙ ሌሎችንም የግብረመልስ አይነቶች አልፎ አልፎ እንደአስፈላጊነታቸው እንደሚጠቀሙ ከቃለ መጠይቁ መረዳት ተችሏል፡፡ በመሆኑም በጽሁፍ መጠይቁ ደጋፊ ሆኖ ከቀረበው ቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ መምህራን ትዕዛዛዊ ግብረመልስን አዘውትረው እንደሚጠቀሙ በሚያጋገጥ ተመሳሳይ ምላሽ ማግኘቱን ማንዘብ ተችላል፡፡

በአጠቃላይ ከምልከታ፣ ከሰነድትንተና፣ ከጽሁፍ መጠይቅና ከቃለ መጠይቁ የተገኘው መምህራን ትዕዛዛዊ የግብረመልስ አይነትን አዘውትረው የሚጠቀሙ ሲሆን ሌሎች የግብረመልስ አይነቶችን ማለትም አማራጭ፣ አስተካካይና ገምጋሚ ግብረመልስን እንደአስፈላጊነታቸው አልፎ አልፎ መጠቀማቸውንሚያጋገጥ ተችሏል፡፡ ይህ ትዕዛዛዊ የግብረመልስ አይነት ተማሪዎች ስህተታቸውን በራሳቸው እንዲያስተካክሉ መምህሩ

በትዕዛዝ መልክ ግብረመልስ የሚሰጥበት መንገድ ነው፡ (Moxeley 1998) እና (Anker 2000) ትዕዛዛዊ የግብረመልስ አሰጣጥ አይነት ያለው ተቀባይነት እና ተመራጭነት አናሳ እንደሆነ ይገልፃሉ፡ ምክንያቱም ተማሪዎች ብዙ ጥረት ሳያደርጉ ስለሚያጠበቅባቸው የጽህፈት ችሎታቸውን ለማሻሻል ውጤትነት እንዳለበት ሚያጋጥ ተችሏል፡፡

7 የቃል እና የፅሁፍ ግብረመልስ ስልቶች

በምዕራፍ ሁለት በክለሳ ድርሳናት ስር ለማለጽ እንደተሞከረው ሶስት ዋና ዋና የግብረመልስ ስልቶች አሉ፡ እነሱም – ስህተቶችን መርጦ የሚያም ስልት፣ ሁሉንም ስህተቶች የሚያም ስልትና ጠቋሚ የአስተራረም ስልት ናቸው፡ ከዚህ አንፃር የመምህራን የጽሁፍና የቃል ግብረመልስ አሰጣጥ ስልት ምን እንደሚመስል በአጋጣሚ ለተማሪዎች የቀረበው የጽሁፍ መጠይቅ እንደሚከተለው ተተንትኗል፡፡

7.1. ከቃልና ከጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ስልቶች አንፃር

ሰንጠረዥ መ

ተ/ቁ	መጠይቆች	በጣም እስማማለሁ		እስማማለሁ		ለመወሰን እቸገራለሁ		አልስማማም		ፈፅሞ አልስማማም		ድምር	
		በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት

5	መምህሬ ድርሰት በምፅፍበት ጊዜ በተደጋጋሚ ስህተት የምፈጥርበትን ሚጠው ግብረ መልስ ይሰጡኛል፡፡	26	25.74	26	25.74	14	13.86	18	17.82	17	16.83	101	100
6	መምህሬ ድርሰት በምጽፍበት ወቅት ለምፈፅማቸው ለሁሉም ስህተቶች በአጥጋቢ ሁኔታ ግብረ መልስ ይሰጡኛል፡፡	19	18.88	20	19.80	18	17.82	20	19.8	24	23.76	101	100
7	መምህሬ ድርሰት በምፅፍበት ጊዜ ለምፈፅማቸው ስህተቶች የተለያዩ ወካይ ምልክቶችን በመጠቀም ግብረ መልስ ይሰጡኛል፡፡	28	27.72	31	30.69	12	11.88	12	11.88	18	17.82	101	100

ከላይ በሰንጠረዥ መ እንደሚታየው የአሚኛ ቋንቋ መምህራን ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረ መልስ ሲሰጡ የሚተከሩበትን የግብረ መልስ አሰጣጥ ስልት ለማወቅ ለተማሪዎች የቀረቡ ጥያቄዎች ናቸው፡ ይኸውም ተ.ቁ 5 ስህተቶችን ሚጦ የሚም ስልት፣ ተ.ቁ 6 ሁሉንም ስህተቶች የሚም ስልት እና ተ.ቁ 7 ወካይ ምልክቶችን በመጠቀም የሚምእልት የሚወክሉ ናቸው፡ በመሆኑም ለተራ ቁጥር 5 የተሰጠው 26% "በጣም እስማማለሁ" 26% እስማማለሁ በድምሩ 52% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡ በተራ ቁጥር 6 18.88 "በጣም እስማማለሁ" 19.80% "እስማማለሁ" በድምሩ 38.68% እና "አልስማማም" 19.8% ሲሆን ፈጽሞ "አልስማማም" ደግሞ 23.76% በድምሩ 43.56% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡ ከዚህ ሚዳት የሚቻለው መምህራን ተማሪዎቸው ድርሰት ሲጽፉ የሚፈፅሙትን ሁሉንም ስህተቶች አይተው ለእያንዳንዱ ስህተት ተገቢና አጥጋቢ ምላሽ እንደሚሰጡ ማንዘብ ተችሏል፡፡

በጽሁፍ መጠይቅ ተራ ቁጥር 7 ላይ 27.72% "በጣም እስማማለሁ" 30.69% "እስማማለሁ" በድምሩ 58.41% ከዚህ ሚደት የሚቻለው መምህራን ወካይ ምልክቶችን በመጠቀም ለተማሪዎቻቸው እርማት መስጠታቸውዓ ነው፡

እንደአጠቃላይ ሲታይ ሚጦ የሚም ስልት 52% ሁሉንም ስህተቶች ሚም 43.56% እና ወካይ ምልክቶችን የመጠቀም ስልት ደግሞ 58.41% ምላሽ የተሰጠ ሲሆን እንደ ተማሪዎች ምላሽ ከፍተኛውዓ ቁጥር የያዘው መምህራን የሚጠቀሙት የአስተራረም ስልት ወካይ ምልክቶችን መጠቀም እንደሚዘወትሩና በቀጣይነትም ሚጦ የሚም ስልትን እንደሚከተሉ ለማንዘብ ተችሏል፡፡

በተጨማሪ ደጋፊ ሆኖ ከቀረበው የመምህራን ቃለ መጠይቅጥያቄ ቁጥር 3 ተማሪዎች በሚፅፉት ድርሰት ላይ ምን አይነት የቃልና የጽሁፍ ግብረ መልስ ስልትን ተግባራዊ ያደርጋሉ? ተብለው ለተጠየቁት ጥያቄ የሰጡት ምላሽ

ማ/ርት1፡ - "የቃልና የጽሁፍ ግብረ-መልስን ጠቅለል አድርጌ ሳየው ብዙ ጊዜ ሞሮጦ የሚያም ስልትን ልጠቀም እንጅ አልፎ አልፎ ሌሎች ስልቶችን መጠቀሜ አይቀርም፡"

ማ/ርት2፡ - "ሁሉም ስህተቶች ቢታረሙ ጥሩ ነው ነገር ግን ካለው የጊዜ እጥረትና የተሜሪ ብዛት የተነሳ አዘውትሬ የምጠቀመው ሞሮጦ የሚያም ስልትን ነው፡"

ማ/ር3፡ - "በቃልም ሆነ በጽሑፍ ግብረ-መልስ ጊዜ ሞሮጦ የሚያም ስልትን እጠቀማለሁ፡"

ማ/ር4፡ - "ቃላዊ ግብረ-መልስ ላይ ሁሉንም ለሚያም እሞክራለሁ፡ ግን ጊዜው ስለሚያበቃኝ በፅሁፋዊ ግብረ-መልስ ላይ እንደምጠቀመው ሞሮጦ የሚያም ስልትን ወደ መጠቀሙ እመጣናለሁ፡"

ማ/ር5፡ - "ሞሮጦ የሚያም ስልትን ባዘውትርም እንደአስፈላጊነታቸው ሌሎቹንም ሰልቶች እጠቀማለሁ፡"

በደጋፊነት ከቀረበት ከጽሁፍ መጠይቅና ከቃለ መጠይቅ የተገኙ መረጃዎች ሲታዩ የጽሁፍ መጠይቅ መምህራን በአብዛኛው የሚጠቀሙት ወካይ ምልክትን የመቅጠጥ ስልትን ሲሆን ከመምህራን ቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ ደግሞ መምህራን አዘውትረው የሚጠቀሙት የአስተራረም ስልት ሞሮጦ የሚያም ስልትን እንደሆነ መረዳት ተችሏል፡፡ ይሁን እንጅ የጽሁፍ የመጠይቁና የቃለ መጠይቁ ምላሽ ተመሳሳይ አይደለም፡

በአጠቃላይ ከምልከታ፣ ከሰነድ ትንተና እና ከመምህራን ቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ የሚያመላክተው መምህራን አዘውትረው የሚጠቀሙት የአስተራረም ስልት ሞሮጦ የሚያም ስልትን እንደሆነ መረዳት ተችሏል፡፡ ይህ ስህተቶችን ሞሮጦ የሚያም ስልት የተወሰኑና ዋና ዋና የሚሉ ስህተቶችን ለይቶ የሚያም ስልት ስለሆነ የመምህራንን የስራ ጫና እና የተሜሪዎችን ተስፋ መቁረጥ ስለሚቀንስ ከፍተኛ አስተዋፅኦ እንዳለው (Byren 1998) እና (Laland 1982) ስህተቶችን ሞሮጦ የሚያም ስልት ለተወሰኑ ስህተቶች ብቻ ትኩረት የሚሰጥ በመሆኑ መስተካከያ ያልተሰጠባቸው ስህተቶች እንደ ስህተት ስለሚቆጠሩ መምህራን አስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ ይጠበቅባቸዋል፡፡

8 የቃል እና የጽሁፍ ግብረ-መልስ የትኩረት አቅጣጫ

በምዕራፍ ሁለት ስር ለመግለጽ እንደተሞከረው የእርማት የትኩረት አቅጣጫ የሚባሉት የቋንቋ ቅርጽና ይዘት ናቸው፡ ከነዚህ አንፃር የመምህራን ቃላዊና ጽሁፋዊ የግብረ-መልስ አቅጣጫ ምን እንደሚመስል በደጋፊነት ለተሜሪዎች በቀረበው የጽሁፍ መጠይቅ እንደሚከተለው ተተንትኗል፡፡

8.1 ከቃልና ከጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ የትኩረት አቅጣጫአንፃር

ሰንጠረዥ "ሠ"

ተ/ቁ	መጠይቆች	በጣም እስማማለሁ		እስማማለሁ		ለመወሰን እቸገራለሁ		አልስማማም		ፈፅሞ አልስማማም		ድምር	
		በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት
10	መምህሬ ለምፅፈው የድርሰት ጽሁፍ ውስጥ ለምሳሳተው ስህተት የቋንቋውን ቅርጽ ብቻ ትኩረት አድርገው ግብረመልስ ይሰጡኛል፡፡	24	23.76	23	22.77	15	14.85	19	18.8	20	19.8	101	100
11	መምህሬ በምፅፈው የድርሰት ጽሁፍ ውስጥ ለሚፈፅመው ስህተት ቅርጽና ይዘትን በማመጣጠን ግብረመልስ ይሰጡኛል፡፡	42	41.8	21	20.79	13	12.87	17	16.8	8	7.9	101	100

ከላይ በሰንጠረዥ ሠ እንደሚታየው የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረመልስ ሲሰጡ የትኩረት አቅጣጫቸው ምን እንደሆነ ለማወቅ የተጠየቁ ጥያቄዎች ናቸው፡ ይኸውም ጥያቄ ቁጥር 10 የቋንቋውን ቅርጽ ትኩረት ያደረገ እና ጥያቄ ቁጥር 11 ቅርፅና ይዘትን የሚያካትቱ ናቸው፡ በመጠይቅ 10 ላይ 23.76% "በጣም እስማማለሁ" እና 22.77% "እስማማለሁ" በድምሩ 46.53% እንደሁም 18.8% "አልስማማም" 19.8% "ፈፅሞ አልስማማም" በድምሩ 38.6% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡

በመጠይቅ 11 ላይ 41.58% "በጣም እስማማለሁ" እና 20.79% " እስማማለሁ" በድምሩ 62.37% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡

በጥቅሉ ሲታይ ቅርጽን ብቻ ትኩረት ያደረገ ግብረመልስ 46.53% እና ቅርጽና ይዘትን ትኩረት ያደረገ እርማት ደግሞ 62.37% ምላሽ የተሰጠ ሲሆን ከፍተኛውን ነጥብ የያዘው መምህራን እርማት ሲሰጡ ቅርጽና ይዘትን ትኩረት ማድረጋቸውን መረዳት ተችሏል፡፡

ሌላው ለዚሁ ደጋፊ ሆኖ የቀረበው የመምህራን ቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር 4 በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ ቃላዊና ፅሁፋዊ ግብረመልስ ሲሰጡ የትኩረት አቅጣጫዎ ምንድን ነው? ተብለው ለተጠየቁት ጥያቄ የሚከተለውን ምላሽ ሰጥተዋል፡፡

መ/ር1፡- "እኔ የተማሪዎቼን ድርሰት በቃልም ሆነ በጽሁፍ ግብረመልስ ስሰጥ በቋንቋው ቅርጽና ይዘት ላይ ትኩረት አደርጋለሁ፡"

መ/ር2፡- "በቃላዊ ግብረመልስ በይዘቱ ላይ ትኩረት አደርጋለሁ፡ በጽሁፋዊ ጊዜ ደግሞ ሁለቱንም በአስፈላጊ ቦታዎች ላይ እጠቀማለሁ፡"

መ/ር3፡- "በቅርጽና በይዘት ላይ ትኩረት አድርጌ እርማት እሰጣለሁ፡"

መ/ር4፡- "በቅርፀም ሆነ በይዘቱ ላይ የተታዩ ስህተቶችን አርማለሁ፡"

መ/ር5፡- "በቃላዊ ግብረመልስ ጊዜ በቅርጽ ላይ በጽሁፋዊ እርማት ጊዜ ደግሞ በቅርጽና በይዘቱ ላይ አተኩራለሁ፡"

ከጽሁፍ መጠይቁ የተገኘው ምላሽ መምህራን ግብረመልስ ሲሰጡ ቅርፅንና ይዘትን የትኩረት አቅጣጫቸው እንደሚያደርጉ ሲሆን ከመምህራን ቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ ተመሳሳይ ነው፡

በአጠቃላይ ስናየው ከምልከታውና ከሰነድ ምርመራው የተገኘው መረጃ መምህራን የቃልም ሆነ የጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡ የቋንቋው ቅርጽ የትኩረት አቅጣጫቸው መሆኑን መረዳት ተችሏል፡፡ ነገር ግን የድጋፍ መረጃ ከምናገኝባቸው ከጽሁፍ መጠይቅና ከመምህራን ቃለ መጠይቅ የተገኘው ምላሽ መምህራን የቃልም ሆነ የጽሁፍ እርማት ሲሰጡ የትኩረት አቅጣጫቸው ቅርፅና ይዘት መሆኑን ተረጋግጧል፡፡ ይሁን እንጅ የዚህ ጥናት ዋና መረጃ መሰብሰቢያዎች ምልከታና ሰነድ ምርመራው በመሆኑ ተአማኒነት ያለውን መረጃ ከነዚህ የመረጃ መሰብሰቢያዎች ስንወስድ መምህራን የቃልም ሆነ የጽሁፍ ግብረመልስ በሚሰጡበት ጊዜ የትኩረት አቅጣጫቸውን የሚያደርጉት በቅርጽ ላይ መሆኑን መረዳት ተችሏል፡፡

የዚህ ጥናት ተሳታፊ የሆኑት መምህራን ቃላዊም ሆነ ጽሁፋዊ ግብረመልስ ሲሰጡ የቋንቋውን ቅርጽና ይዘት ከማየት ይልቅ በቅርጽ ላይ ትኩረት አድርገው ግብረመልስ እንደሚሰጡ መረዳት ተችሏል፡፡

በመሆኑም የጥናቱ ተሳታፊ የሆኑት መምህራን ተግባራዊ እያደረጉ ያሉት የግብረ መልስ አሰጣጥ የተማሪዎችን የፅህፈት ችሎታ ከማዳበር አንፃር ዝቅተኛ አስተዋፅኦ አለው፡፡

የግብረ መልስ አሰጣጥ የትኩረት አቅጣጫ በተማሪከተ ቅርፅን ወይም ይዘትን ብቻ መሰረት በማድረግ እርማት ከማስጠት ይልቅ ቅርፅና ይዘትን በማጣመር ማስጠት የተሻለ መሆኑን (Taylor 1981) ይገልፃሉ፡፡

9 የቃል እና የጽሁፍ ግብረ መልስ አሰጣጥ ባህርያት

በምዕራፍ ሁለት ስር ሁለት አይነት የግብረ መልስ አሰጣጥ ባህርያት እንዳሉ ተገልጿል፡፡ እነሱም አዎንታዊ ባህሪ እና አሉታዊ ባህሪ እንደሆኑ ተገልጿል፡፡ በዚህ መሰረት የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎች የደርሰት ጽሁፍ ላይ የሚሰጡት የግብረ መልስ ባህርያት ምን ምን እንደሆኑ ለሚረዳት ሲባል በአጋጣሚ ት የቀረበው የጽሁፍ መጠይቅ እንደሚከተለው ተተንትኗል፡፡

9.1 ከቃልና ከጽሁፍ ግብረ መልስ ባህርያት አንፃር

ሰንጠረዥ ረ

ተ/ቁ	መጠይቆች	በጣም እስማማለሁ		እስማማለሁ		ለመወሰን እቸገራለሁ		አልስማማም		ፈፅሞ አልስማማም		ድምር	
		በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት
8	መምህሬ በምፅፈው የድርሰት ጽሁፍ ውስጥ አዎንታዊ ግብረመልስን መስጠት ያዘውትራሉ	15	14.85	25	24.75	18	17.82	21	20.79	22	21.8	101	100
9	መምህሬ በምፅፈው የድርሰት ጽጉፍ ውስጥ አዎንታዊና አሉታዊ ግብረመልስን አመጣጥነው ይሰጡኛል	33	32.67	24	23.76	13	12.87	16	15.84	15	14.9	101	100

ከላይ በሰንጠረዥ ረ እንደሚታየው የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ለተማሪዎቻቸው ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረመልስ ሲሰጡ ምን ምን የዕርማት ባህርያትን እንደሚጠቀሙ ለማወቅ የተጠየቁ ጥያቄዎች ናቸው፡ በመሆኑም ተራ ቁጥር 8 አዎንታዊ እርማትን፣ ተራ ቁጥር 9 አዎንታምና አሉታዊ ግብረመልስን የሚጠይቁ ናቸው፡ ይህም ለተራ ቁጥር 8 14.85% "በጣም እስማማለሁ" 24.75% "እስማማለሁ" በድም 39.60% ምላሽ ሲሰጥ "አልስማማም" 20.79% "ፈፅሞ አልስማማም" 21.8% በድምሩ 42.59% ምላሽ ተሰጥቶባቸዋል፡፡ ይህም የሚያመለክተው መምህራን በተማሪዎች ድርሰት ጽጉፍ ላይ አዎንታዊ ግብረመልስ መስጠት አለማዘውተራቸውን ነው፡ በሌላ በኩል በተራ ቁጥር 9 32.67% "በጣም እስማማለሁ" 23.76% "እስማማለሁ" በድምሩ 56.43% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡

ይህ የሚያሳየው ደግሞ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ጽሁፍ ላይ አዎንታዊና አሉታዊ የግብረመልስ ባህሪያትን አመጣጥነው መጠቀማቸውን ትንተናው ያሳያል፡፡ ከጽሁፍ መጠይቅ የተገኘው መረጃ ከምልከታና ከሰነድ ትንተናው ከተገኘው መረጃ ጋር ስናስተያየው ከምልከታ የተገኘው መረጃ አብዛኞቹ መምህራን አሉታዊ የግብረመልስ ባህሪን እንደሚጠቀሙ መረዳት ተችሏል፡፡

ከሰነድ ትንተናው የተገኘው መረጃ እና ከተማሪዎች የጽሁፍ መጠይቅ የተገኘው መረጃ መምህራን አዎንታዊና አሉታዊ የግብረመልስ ባህርያትን አመጣጥነው እንደሚጠቀሙ መረዳት ተችሏል፡፡

በተጨማሪም ከቀረበው የመምህራን የቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር 2 ተማሪዎች በሚጽፉት ድርሰት ላይ የሚጠቀሙት የቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረመልስ ባህሪ ምን ይመስላል? ተብለው ለቀረበላቸው ጥያቄ ምላሻቸውን እንደሚከተለው ሰጥተዋል፡፡

መ/ርት1፡ - ቃላዊም ሆነ ጽሁፋዊ ግብረመልስ ስሰጥ እንደአስፈላጊነቱ ሁለቱንም ባህርያት እጠቀማለሁ፡

ማ/ር2፡ - እኔ ሁሌጊዜ ተማሪዎቼ ተስፋ እንዳይቆርጡብኝ ጠንካራ ጎናቸውን በአዎንታዊ ደካማ ጎናቸውን ደግሞ በአሉታዊ የግብረ መልስ ባህሪያት እሰጣለሁ ፡

ማ/ር3፡ - ተማሪዎችን ለማበረታታም ሆነ ስህተታቸውን እንዲያውቁ ለማድረግ ሁለቱንም እርማት ባህሪያት ተግባራዊ አደርጋለሁ ፡

ማ/ር4፡ - አዎንታዊና አሉታዊ የግብረ መልስ ባህሪያትን አስፈላጊ በሚሆንበት ቦታ ሁሉ እጠቀማለሁ ፡

ማ/ር5፡ - ሁለቱንም አመጣጥኜ እጠቀማለሁ ፡

አጠቃላይ ከላይ ያለው ሀሳብ ሲጠቃለል በምልከታ ከተገኘው መረጃ ውጪ በሰስቱ የመረጃ ማግኛ ዘደዎች ማለትም ከሰነድ ትንተና፣ ከጽሁፍ መጠይቅና ከቃለ መጠይቅ ተገኘው መረጃ ተመሳሳይ ሲሆን ይህም መምህራን የተማሪዎቻቸውን የደርሰት ጽሁፍ በቃልም ሆነ በጽሁፍ በሚያርሙበት ጊዜ አሉታዊና አዎንታዊ የግብረ መልስ ባህርያት አመጣጥነው እንደሚጠቀሙ ለመረዳት ተችሏል፡፡

የግብረ መልስ አሰጣጥ ባህሪያትን በተመለከተ መምህራን የተማሪዎቻቸውን ጠንካራ ጎን ብቻ ማየት የሚያዘወትሩ ከሆነ የጽህፈት ክሂላቸው ሊዳብር ስለማይችል ስህተቶቻቸውን ሊጠቁም የሚችል ግብረ መልስ /እርማት/ መስጠት እንዳለባቸው (Byren 1988) ይገልፃሉ ፡

10 የቃል እና የጽሁፍ ግብረ መልስ እንዳይሰጥ አሉታዊ ተጽዕኖ የሚያሳድሩ ነገሮች

በምዕራፍ ሁለት በክለሳ ድርሳናት ስር መምህራን የተማሪዎቻቸውን ጽሁፍ እንዳያርሙ ተፅዕኖ የሚያሳድሩ ነገሮች የተማሪዎች ቁጥር መብዛት፣ መምህራን ግብረ መልስ ለመስጠት ያላቸው አመለካከት አናሳ መሆን፣ የግብረ መልሱ አቀራረብ፣ የግብረ መልሱ መጠንና ግብረ መልስ የሚሰጥበት ጊዜ መሆናቸው ተገልፃል፡፡ ከዚህ አንፃር መምህራን የተማሪዎችን የደርሰት ጽሁፍ እንዳያርሙ ተፅዕኖ የሚያሳድሩባቸው ነገሮች መኖር አለመኖራቸውን ለማረጋገጥ በአጋጣሚነት ለተማሪዎች የቀረበው የጽሁፍ መጠይቅ እንደሚከተለው ተተንትኗል፡፡

10.1 በቃል ና በጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ ከሚጥሩ ነገሮች አንፃር

ሰንጠረዥ ሰ

ተ/ቁ	ማሳይቆች	በጣም እስማማለሁ		እስማማለሁ		ለመወሰን እቸገራለሁ		አልስማማም		ፈፅሞ አልስማማም		ድምር	
		በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት	በቁጥር	በፐርሰንት
12	ከመምህሬ በቂ የሆነ የቃልም ሆነ የጽሁፍ ግብረመልስ ባለማግኘቴ በጽሁፍ ስራዬ ውስጥ ተመሳሳይ ስህተቶችን እሰራለሁ፡	40	39.6	19	18.81	18	17.82	12	11.88	12	11.88	101	100
13	መምህሬ ለምጽፈው ድርሰት ለደረጃዬ የሚመጥን ግብረመልስ አይሰጠኝም፡	47	46.53	24	23.76	11	10.89	9	8.91	10	9.9	101	100
14	መምህሬ ለምጽፈው ድርሰት ወዲያው ግብረመልስ አይሰጠኝም፡	39	38.6	35	34.65	12	11.88	10	9.9	5	4.95	101	100

15	መምህሬ ግልፅነት የጎደለው ግብረመልስ ይሰጡኛል፡፡	54	53.5	18	17.8	6	5.9	9	8.9	14	13.9	101	100

ከላይ በሰንጠረዥ ሰ እንደሚታየው የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረመልስ ሲሰጡ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያሳድሩባቸው ነገሮችን ምን ምን እንደሆኑ ለማወቅ የቀረቡ ጥያቄዎች ናቸው፡ በመሆኑም ጥያቄ ቁጥር 12 የግብረመልሱ ማጠን፣ ጥያቄ ቁጥር13 የግብረመልሱ አቀራረብ ፣ ጥያቄ ቁጥር 14 ግብረመልስ የሚሰጥበት ጊዜ፣ ጥያቄ ቁጥር 15 የግብረመልስ አሰጣጥ ግልፀኝነትን የሚያሳዩ ናቸው፡ በመሆኑም በተራ ቁጥር 12 39.6% "በጣም እስማማለሁ" 18.81% "እስማማለሁ" በድምሩ 58.41% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡ ለተራ ቁጥር 13 46.53% "በጣም እስማማለሁ" 23.76% "እስማማለሁ" በድምሩ 70.29% እንዲሁም ለተራ ቁጥር 14 38.6% "በጣም እስማማለሁ" 34.65% "እስማማለሁ" በድምሩ 73.25% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡ በመጨረሻም ለተራ ቁጥር 15 53.5% "በጣም እስማማለሁ" 17.8% "እስማማለሁ" በድሩ 71.3% ምላሽ ተሰጥቷል፡፡ እነዚህ ምላሾች የሚያሳዩት በተራ ቁጥር 12 መምህራን በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ በማጠን አነስተኛ የሆነ እርማት ስለሚሰጡ ተማሪዎች ተመሳሳይ ስህተቶችን ደጋግመው ሚፈፅሙትን ያስረዳል፡፡ ተራ ቁጥር 13 መምህራን የሚሰጡት እርማት የተማሪዎቻቸውን አቅም ላገናዘበ መሆኑን ማንዘብ ተችሏል፡፡ በተራ ቁጥር 14 መምህራን ተማሪዎቻቸውን የድርሰት ጽሁፍ ወዲያው እንደማያርሙ ለማወቅ ተችሏል፡፡ በመጨረሻም በተራ ቁጥር 15 መምህራን የሚሰጡት ግብረመልስ ግልፅነት የጎደለው መሆኑን ለማየት አስችሏል፡፡

ከዚህ በተጨማሪ ደጋፊ ከሆነው የመምህራን ቃለ መጠይቅ ጥያቄ ቁጥር 5 በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚፈጥርብሆ ነገሮች ምን ምን ናቸው? ፣ጥያቄ ቁጥር 7 ተማሪዎቻችሁ የሚጽፉትን የድርሰት ጽሁፍ እያንዳንዱን በመመርመር ግብረመልስ ሰጥቻለሁ ብለው ያምናሉ?፣ በመጨረሻም ጥያቄ ቁጥር 8 መምህራን የተማሪዎቻቸሁን ጽሁፍ ሲያርሙ ተማሪዎችን ከማሻሻል አንፃር ምን ማድረግ ይጠበቅባቸዋል ብለው ያምናሉ? ተብለው ለቀረቡላቸው ሶስት ጥያቄዎች ምላሻቸውን በቅደም ተከተል እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

- ማርት1፡- "እኔ በቃም ሆነ በጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ሂደት ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚፈጥሩብኝ ነገሮች የተማሪዎች ቁጥር መብዛት፣ የጊዜ እጥረትና ተማሪዎች የሚሰጡትን ግብረመልስ ያለሚረዳት ናቸው፡"
- -ለጥያቄ ቁጥር7፡-"እውነት ለመናገር እያንዳንዱን የተማሪዎቼን ስህተት አርሜአለሁ ብዮ አላምንም፡"
- -ለጥያቄ ቁጥር8፡- "መምህራን የተማሪዎቻቸውን የጽሁፈት ክሂል ለማዳበር ሰፊ ጊዜ ወስደው ተገቢ የሆነ ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረመልስ መስጠት አለባቸው፡ ተገቢ የሆኑ የእርማት አይነቶችን፣ ስልቶችን፣ ባህሪያትን የትኩረት አቅጣጫዎችን እንደ አስፈላጊነታው መጠቀም ነው፡"

- -ማርት2፡- ለጥያቄ ቁጥር5 "በተማሪው ማብዛትና በክፍለ ጊዜ አለመጣጣም የተነሳ ተገቢ ግብረ መልስ እሰጣለሁ አልልም፡"
- ለጥያቄ ቁጥር.7፡- "ጊዜ ስለማይበቃኝ የእያንዳንዱ ተማሪ ጽህፈት አላርምም፡"
- -ለጥያቄ ቁጥር8፡-"ተማሪዎችን ለማስተካከል ከኛ ከመምህራን ብዙ ይጠበቃል ምክንያት ስናበዛ ተማሪዎቹን ለማዝ መስራት አለብን፡፡ ሁሉም መምራን በየደረጃው ማዝ አለባቸው፡"
- -ማርጀ፡- ለጥያቄ ቁጥር5 "ብዙ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚፈጥሩ ነገሮች ቢኖሩም ዋናው ማሻው ግን የተማሪዎች ቁጥር ማብዛት ነው፡"
- -ለጥያቄ ቁጥር.7፡- "የእያንዳንዱን ተማሪ ጽሁፍ በአግባቡ ሞያሞ ለሚም ጊዜው ስለማይበቃ በጣም ያስቸግራል፡፡"
- -ለጥያቄ ቁጥር.8፡-"ሁሉም ለማር በአገኘው አጋጣሚ የተማሪዎች ክህሎት እንዲዳብር ማፍ፣ ማማከርና ሞራል ማስጠት አለባቸው፡"
- -ማርC4፡- ለጥያቄ ቁጥር5፡- "የተማሪው ብዛትና የጊዜው እጥረት ስላለ ትክክለኛውን ግብረ መልስ ተገቢው ጊዜ (በወቅቱ) ሳልሰጥ እቀራለሁ፡"
- -ለጥያቄ ቁጥር.7፡-"የእያንዳንዱን ተማሪ ጽሁፍ አይቸ አርማለሁ ማለት አልችልም፡"
- -ለጥያቄ ቁጥርጥ8፡- "ተማሪዎችን ዘወትር ማስታተል፣ በየጊዜው የሚፍ ነገር በማስጠት ተገቢውን ማስተካከያ ማስጠት፣ አብዛኛውን ጊዜ ስራቸውን ከወላጅ ጋር አለማያያዝ፡"
- -ማርC5፡- ለጥያቄ ቁጥር5 "አሉታዊ ተፅዕኖ የሚሳደሩብኝ በርካት ነገሮች ቢኖሩም ዋናው የተማሪ ቁጥር ማብዛት ነው፡ በዚህም የተነሳ የተማሪዎች ጽሁፍ በአግባቡ ሳይታረም ይቀራል፡፡"
- -ለጥያቄ ቁጥር.7፡- "የእያንዳንዱን ተማሪ ስራ በማየት በተገቢው መንገድ አርማለሁ ለማለት አልደፍርም፡"
- -ለጥያቄ ቁጥር.8፡- "መምህራን በተደጋጋሚ ሳይሰለቹ ትኩረት አደርገው ማስተማርና ሚም አለባቸው፡"

ከላይ ከቀረበው የተማሪዎች የጽሁፍ መጠይቅ ምላሽ መምህራን የሚሰጡት የቃልም ሆነ የጽሁፍ ግብረ መልስ መጠኑ አነስተኛ መሆን፣ የሚሰጡው እርማት የተማሪዎቹን አቅም ያላገናዘበ፣ ወዲያው(በወቅቱ) ለተማሪዎች አለማድረሱና ግብረ መልሱ ግልፅነት የጎደለው መሆኑ በግብረ መልሱ ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚፈጥሩ መሆናቸውን ከትንተናው ለማንዘብ ተችሏል፡፡

ከጽሁፍ መጠይቁ በተጨማሪም ከመምህራን የተገኙ የቃለ መጠይቅ ምላሾ ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረ መልስ ሲሰጡ በርካታ ነገሮች ተፅዕኖየሚሳደርባቸው ቢኖሩም ዋናው የተማሪዎች ቁጥር ማብዛት ሲቀጥልም የጊዜ እጥረትመሆኑን በአፅንኦት ገልፀዋል፡፡ በመሆኑም የተማሪዎቻቸው የደርሰት ጽሁፍ በአግባቡ እንዳልታረመ በማገለጽ ለቀጣይ ሁሉም መምህራን ከታች እስከ ላይ(ከ1ኛ-2ኛ ደረጃ) ድረስ በማብበር፣ ደከሙ ሰለቸን ሳይሉ የተማሪዎችን የጽህፈት ክሂል ማዳበር እንዳለባቸው ገልፀዋል፡፡

በአጠቃላይ የተገኘወዓ ሞሂጃ ከሜከታወና ከሰነድ ትንተናው ጋር ሲነፃፀር ተመሳሳይነቱ የጎላ ነው፡ በሞሁም የአሚኛ ቋንቋ መምህራን በተሚዎቻቸው የደርሰት ጽሁፍ ላይ ተገቢ ግብረ መልስ እንዳይሰጡ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚፈጥሩ ነገሮች የተሚዎች ቁጥር ማነስ፣ የጊዜ እጥረት፣ የግብረ መልሱ መጠን ማስ፣ የግብረ መልስ አሰጣጡ የግለፅነት ችግር ያለው ሞሁ ግብረ መልሱ የተሚዎችን አቅም ያገናዘበ አለመሆን አሉታዊ ተፅዕኖ ፈጣሪ ሞኖቸወዓ ከትንተናው ሚዳት ተችሏል፡፡

በሜጨሻም ለተሚዎች የቀረበው ክፍት ጥያቄ ተራ ቁጥር 16 መምህራን የጻፋችሁትን የደርሰት ጽሁፍ እንዴት ያርሙታል? ተብሎ ለቀረበላቸው ጥያቄ ያላቸወዓ አስተያየት እንዲገለፁ የሚያደርግ ሲሆን ጠቅለል ባለ መልኩ እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

❖ ስለ ደርሰት አፃፃፍ ብዙ የጎደለን ነገር እያለ የፃፍነወዓ ጽሁፍ ውጤት ይይዙበታል፡፡
❖ በአዎንታዊ የሚሰጡ ግብረ መልስ ለወደፊ እንድተጋ አደርጎኛል፡፡
❖ ለፃፍነው ደርሰት ስህተቱ ላይ ብቻ አተኩሮ ግብረ መልስ ከመስጠት ይልቅ ከጠንካራ ጎናችን ጀምሮው በማበባበት ደከመቶቻችንን ቢነግሩን ተስፋ ከመቁረጥ ያድነናል፡፡
❖ ሁላችንም ሰርተን እንድንመጣ ይታዘዝና ሰርተን ከመጠን በኋላ ግን የሁላችንም ስራ ያለበት ስህተት ታይቶ ሳይሆን ግብረ መልስ የሚሰጡ የተወሰኑ ተሚዎች በሰሩት ላይ ተሞርቶ ጥቅል የሆነ ቃላዊ ግብረ መልስ ይሰጣል፡፡ ይህ ደግሞ ስህተቶቻችንን ለይተን እንዳናሻሽል አደርጎናል፡፡
❖ በተወሰነ መልኩ ቢሆንም ቅርጽና ይዘት ላይ የሚሰጡ ግብረ መልስ ጥሩ ነው፡ መምህራን ጊዜ ሰጥተው የምፅፈወዓ ጽሁፍ በጥልቀት አይተው ቢያርሙልን የበለጠ ተጠቃሚ እንሆናለን፡፡
❖ እየፃፍን እንድንለማሞድ ሚደረጋቸው ጥሩ ነው፡

በአጠቃላይ ሲታይ መምህራን ተሚዎቻቸው ደርሰት እየፃፉ እንዲለማመዱ ሚደረጋቸው፣ ግብረ መልስ ሲሰጡ ቅርፅና ይዘት ላይ ማትኮራቸው፣ ጥቅል ቢሆንም ግብረ መልስ ለመስጠት መሞከራቸው በመምህራን ጠንካራ ጎን የተገለፁ ቢሆንም የፃፍነው ደርሰት ብዙ ጉድለቶች እያሉበት ማስተካከያ ሳይሰጡንና ሳንረዳው ውጤት ይሰጥበታል፣ ግብረ መልስ ሲሰጡን በደከማችን ላይ ብቻ ትኩረት ባያደርጉ፣ በተለይ ቃላዊ ግብረ መልስ ሲሰጡ የተወሰኑ ተሚዎችን ደርሰት መሰረት ተደርጎ ጥቅል ግብረ መልስ ባይሰጥ፣ የሰራነወዓ ስራ ጊዜ ሰጥተው በጥልቀት በማየት ግብረ መልስ ቢሰጡን የሚሉት አስተያየቶች በመምህራን ደካማ ጎን የተጠቀሱ ሞኖቸወዓና መምህራን ሊያስተካክሏቸው የሚገቡ ሞኖቸወዓ ከተሰጡ አስተያየት ማንዘብ ይቻላል፡፡

ምዕራፍ አምስት

ማጠቃለያ እና አስተያየት

5.1 ማጠቃለያ

በዚህ ጥናት የመጀመሪያ ምዕራፍ እንደተገለፀው የጥናቱ ዋና አላማ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ተማሪዎች በፃፏቸው ድርሰቶች ላይ የሚሰጡትን የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ መተንተን ነው፡ ይህን ዓላማ ከግብ ለማድረስ መምህራን በተማሪዎች ድርሰት ውስጥ ምን አይነት ግብረመልስ እንደሚሰጡ ምን አይነት ስልትን እንደሚጠቀሙ ግብረመልስ ሲሰጡ የትኩረት አቅጣጫቸው ምን እንደሆነ ፣ የግብረመልስ አሰጣጥ ባህሪው ምን እንደሚመስል እና በግብረመልስ አሰጣጥ ሂደቱ ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚፈጥሩ ነገሮችን ለመተንተን ተሞክሯል፡፡

በመሆኑም ቃላዊ ግብረመልሱን ባልታቀደ ምልከታ በተከታታይ ምልከታ አማካኝነት፣ የጽሁፍ ግብረመልሱን ደግሞ ተማሪዎች ከፃፉት የድርሰት ወረቀቶች እንዲሁም ከጽሁፍ መጠይቅና ለመምህራን ከቀረበ ቃለ መጠይቅ መረጃዎች ተሰብስበዋል፡፡ የተሰበሰቡትም መረጃዎች ምልከታውን፣የሰነድ ፍተሻውን እና የመምህራን ቃለመጠይቁን በአይነታዊ የመተንተኛ ዘዴ፣የተማሪዎችን የጽሁፍ መጠይቅ ደግሞ በመጠናዊ ዘዴ በመጠቀም ትንተናው ተከናውኗል፡፡ ከትንተናው የተገኘው ውጤትም እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

የቃላዊ እና የጽሁፋዊ ግብረመልስ አይነቶችን አስመልክቶ ከምልከታ፣ ከሰነድ ትንተና ከጽሁፍ መጠይቅ እና ከቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ መምህራን አዘውትረው የሚጠቀሙት ትዕዛዛዊ የግብረመልስ አይነትን እንደሆነ ለመረዳት ተችሏል፡፡ (Moxeley 1998) (Anker 2000) ትዕዛዛዊ የግብረመልስ አሰጣጥ አይነት ያለው ተቀባይነትና ተመራጭነት አናሳ እንደሆነ ይገልፃሉ፡፡ በመሆኑም መምህራን እየተጠቀሙበት ያለው ግብረመልስ የተማሪዎችን የጽህፈት ችሎታ ከማሻሻል አንፃር ክፍተት አለበት፡፡

የግብረመልስ አሰጣጥ ስልቶችን አስመልክቶ ከምልከታው፣ ከሰነድ ትንተናው፣ ከጽሁፍ መጠይቅና ከቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ መምህራን የተማሪዎችን የድርሰት ጽሁፍ ለማረም የሚጠቀሙበት ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልት እንደሆነ ከትንተናው መረዳት ተችሏል፡፡

ይህን የግብረመልስ ስልት አስመልክቶ (Laland 1982) ስህተቶችን መርጦ የማረም ስልት ለተወሰኑ ስህተቶች ብቻ ትኩረት የሚሰጥ በመሆኑ ማስተካከያ ያልተሰጠባቸው ስህተቶች እንደ ስህተት ስለማይቆጠሩ መምህራን አስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ እንዳለባቸው ጠቅሰዋል፡፡ ስለዚህ መምህራን እየተጠቀሙበት ያለው የግብረመልስ ስልት የተማሪዎችን የጽህፈት ክሂል ከማሻሻል አንፃር ክፍተት አለበት፡፡

ከግብረመልስ አሰጣጥ የትኩረት አቅጣጫ አንፃር ከምልከታ፣ ከሰነድ ትንተና ከጽሁፍ መጠይቅና ከቃለ መጠይቅ የተገኘውን መረጃ ስናስተያየው፣ ከምልከታውና ከሰነድ ምርመራው የተገኘው መረጃ መምህራን በቃልም ሆነ በጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡ የቋንቋው ቅርጽ የትኩረት አቅጣጫቸው መሆኑን መረዳት ተችሏል፡፡ ነገር ግን ተጨማሪ ወይም የድጋፍ መረጃ ከምናገኝባቸው ከጽሁፍ መጠይቅና ከቃለመጠይቅ የተገኘው ምላሽ መምህራን የቃልም ሆነ የጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡ የትኩረት አቅጣጫቸው ቅርፅና ይዘት መሆኑ ከምላሹ ተረጋግጧል፡፡ ይሁን እንጅ የዚህ ጥናት ዋና የመረጃ መሰብሰቢያዎች ምልከታና ሰነድ ትንተና በመሆኑ ተአማኒነት የሚኖረው መረጃ የሚገኘው ከነዚሁ መሳሪያዎች የተገኘው መረጃ ስለሆነ መምህራን የቃልም ሆነ የጽሁፍ እርማት በሚሰጡበት ጊዜ የትኩረት አቅጣጫቸው የቋንቋው ቅርጽ መሆኑን ለማንዘብ ተችሏል፡፡

የግብረመልስ አሰጣጥ የትኩረት አቅጣጫ በተማከለ ቅርፅን ወይም ይዘትን ብቻ መሰረት በማድረግ ግብረመልስ ከመስጠት ይልቅ ቅርፅና ይዘትን በማጣመር መስጠት የተሻለ መሆኑን (Taylor 1981)

ይገልፃሉ፡፡ ስለዚህ መምህራን ቅርጽ ላይ ብቻ ትኩረት አድርገው ግብረመልስ መስጠታቸው የጽህፈት ችሎታን ከማዳበር አንፃር ዝቅተኛ አስተዋፅኦ አለው፡

ከግብረመልስ አሰጣጥ ባህሪያት አንፃር ከምልከታ፣ ከሰነድ ትንተና ከፅሁፍ መጠይቅና ከቃለ መጠይቅ የተገኘው መረጃ ከምልከታው በስተቀር በሶስቱ የመረጃ መሰብሰቢያዎች የተገኘው መረጃ ተመሳሳይ ነው፡ ይህም መምህራን የጽሁፍም ሆነ የቃል ግብረመልስ ሲሰጡ አዎንታዊንና አሉታዊ የግብረመልስ ባህሪያትን አጣምሮው መጠቀማቸውን ለመረዳት ተችሏል፡፡ ስለዚህ መምህራን እየተከተሉት ያለው የግብረመልስ አሰጣጥ ባህሪያት የተማሪዎችን የጽህፈት ክሂል ከማሻሻል አንፃር ጥሩ እና ተገቢ ነው፡

የግብረመልስ አሰጣጥ ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ ከሚፈጥሩ ነገሮች አንፃር ከምልከታ፣ ከሰነድ ትንተና ፣ ከፅሁፍ መጠይቅና ከቃለ መጠይቅ የተገኙ መረጃዎች እንደሚያመለክቱት የተማሪዎች ቁጥር መብዛት፣ የግብረመልሱ መጠን ማነስ፣ የሚሰጠው ግብረመልስ የግልፅነት ችግር ያለው መሆኑ፣ የተማሪዎችን ችሎታ ያገናዘበ አለመሆን እንዲሁም የጊዜ እጥረት መሆናቸው ከትንተናው መረዳት ተችሏል፡፡

በአጠቃላይ መምህራን የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡ ትዕዛዛዊ የግብረመልስ አይነትን፣ ስህተትን መሮጦ የሚሠም ስልትን፣ አዎንታዊና አሉታዊ ባህሪያትን አጣምሮው እንደሚጠቀሙ ፣ የግብረመልስ የትኩረት አቅጣጫቸው ቅርጽ መሆኑንና በግብረመልስ አሰጣጣቸው ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያስከትሉ ነገሮችም የተማሪ ቁጥር መብዛት፣ የግብረመልሱ መጠን ማነስ፣ የግልፅነት ችግር፣ የተማሪዎቹን አቅም ያገናዘበ አለመሆን እና የጊዜ እጥረትም እንዳለ ከትንተናው ለመረዳት ተችሏል፡፡

5.2. አስተያየት

የጥናቱን ውጤት መሰረት በማድረግ የመምህራን ቃላዊና ጽሁፋዊ ግብረመልስ ምን መሆን እንዳለበት ለማመልከት መነሻ ይሆን ዘንድ ቀጥሎ ያሉት አስተያየቶች በአጥኝዋ ቀርበዋል፡፡

- የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡ ትዕዛዛዊ የግብረመልስ አይነትን አዘውትረው እንደሚጠቀሙ ከትንተናው መረዳት ተችሏል፡፡ ነገር ግን የተማሪዎችን የጽህፈት ችሎታ ከማዳበር አንፃር ትዕዛዛዊ የግብረመልስ አይነትን ብቻ ከማዘውተር ይልቅ ሌሎቹንም የግብረመልስ አይነቶች እንደ አስፈላጊነታቸው አጣምሮው ቢጠቀሙ፡
- የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ከጠቀሜታቸው አንፃር ስህተትን መሮጦ የሚሠም ስልት ላይ ብቻ ሳያተኩሩ ሌሎቹን ስልቶች እያጣመሩ ቢጠቀሙ፡
- የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በቃልም ሆነ በጽሁፍ የተማሪዎቻቸውን የደርሰት ጽሁፍ ሲያርሙ በቅርጽ ላይ ብቻ ማተኮር ሳይሆን ቅርፅንና ይዘትን መሰረት አድርገው ግብረመልስ ቢሰጡ፡

- የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የቃልም ሆነ የጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡ አዎንታዊና አሉታዊ ባህሪያትን አጣጥመው መጠቀማቸው ለወደፊቱም የሚቀጥልና የተለመደ ቢሆን፡፡
- የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የተማሪዎቻቸውን የድርሰት ጽሁፍ ጊዜ ሰጥተው እያንዳንዱን ስህተት ግልጽ በሆነ መልኩ ግብረመልስ እንዲሰጡ በስራቸው ውጤታማ እንዲሆኑ የተማሪ መምህር ጥምረታው ቢስተካከል፡፡
- የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በቃልም ሆነ በጽሁፍ ለተማሪዎቻቸው ግብረመልስ ሲሰጡ ደካማ ጎናቸውን ከማስቀደም ይልቅ ግብረመልሱ ከጠንካራ ጎናቸው ቢጀምር፡፡
- የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ተማሪዎቻቸው ለፃፉት ድርሰት ስህተቱ ከታየ በኋላ ሳይዘገይ ወዲያው ምላሽ ቢሰጥበት፡፡
- የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በቃልም ሆነ በጽሁፍ ግብረመልስ በሚሰጡበት ጊዜ ጥቅል ምላሽ መስጠትን ባያዘወትሩ፡፡
- መምህራን ለተማሪዎቻቸው ተገቢውን ግብረመልስ እንዳይሰጡ በርካታ አሉታዊ ተፅዕኖዎች እና ተስፋ አስቆራጭ ሁኔታዎች ቢጋጥሟቸውም ዜጋን ከመቅረጽ አንፃር የተሰጣቸውን ሀላፊነት በማስታወስ ሰበባ ሰበብ ሳያበዙና ቶሎ ተስፋ ሳይቆርጡ ያለ አቅማቸውን አሟጠው ሁኔታዎችን እያመቻቹ ተገቢ የሆነ ድጋፍና ግብረመልስ ቢሰጡ፡

ዋቢ ጽሑፎች

ሚኪዮስ አበራ፡፡(2010)፡፡"የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የፅህፈት ስህተት እርማትና ምግቤ
ምላሽ ትንተና" ደህረ ምረቃ ትምህርት ቤት፣ጅማ ዩንቨርስቲ (ያልታተመ)፡፡
ትዕግስት ታረቀኝ፡፡ (1998)፡፡"በባህርዳር ዩኒቨርሲቲ በኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነጽሁፍ
ትምህርት ክፍል የበሳል ድርሰት መምህራን የጽሁፍ ምግቤ ምላሽ
ትኩረት ፍተሻ"ደህረ ምረቃ ትምህርት ቤት፣አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ(ያልታተመ)፡፡
አብርሃ ፀጋይ፡፡ (2002) ፡፡"የተማሪዎችን የመፃፍ ችሎታ ለማዳበር ከቃላዊ እና ከፅሁፋዊ
ምግቤ ምላሽ የትኛው የተሻለ እንዲሆን ለማወቅ የተደረገ የሙከራ ጥናት"
ደህረ ምረቃ ትምህር ትቤት፣አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ (ያልታተመ)፡፡
አስካል ማሞ፡፡ (2001)፡፡ "ተማሪዎች ለሚጽፏት ድርሰቶች መምህራን የሚሰጡት
ምላሾች ድርሰት የመጻፍ ችሎታን በማሻሻል ረገድ ያላቸው ተጽዕኖ" አዲስ
አበባ ዩኒቨርስቲ ፣A.MA ዲግሪ ማሟያ ጥናታዊ ጽሁፍ (ያልታተመ)፡፡
እንዳለ ተስፋዬ፡፡(1992)፡፡ "በተማሪዎች ድርሰት ላይ የመምህራን ፅሁፋዊ ማግቤ ምላሽ ሚና"
ደህረ ምረቃት ምህርት ቤት፣አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ (ያልታተመ)፡፡
እታለማሁ ታዬ፡፡(2006)፡፡ "የ9ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎች የፅሁፍ
ማለማመጃ ላይ የሚሰጡትን ፅሁፋዊ ምግቤ ምላሽ ፍተሻ" ደህረ ምረቃ
ትምህርት ቤት፣አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ (ያልታተመ)፡፡
ያለው እንዳወቀ፡፡(2006)፡፡የምርምር መሰረታዊ መርሆዎችና አተገባበር፡፡
አዲስ አበባ አልፋ አሳታሚዎች፡፡

Arends,R.J.(1997).*Classroom Instruction and Management*. NewYork: Graw–Hill Companies Inc.,

Brook hart, s m.(2008) .*How to give Effective feed back to your student*. U.S.A :Ascdpublication .

Brown ; H.D.(2001). *principles of language learning and Teacing (4th Ed)*. New york:Long man .

Byrne ,D. (1983).*Teaching writing skills* (New How to Give Effective Feed *back to your students.*

Byrne, D. (1998). *Teaching English Writing*. London: Longman.

Colle, P.G. and Chan, L.K. (1994). *Teaching Principles And Practice*. Australia: Mcpherson Is Printing Group. Edition) Lomdon :Longgman press.

Ellis.R.(2008). A Typology of written Corrective feedback types. *ECT*

Journal, 63(2) .PP.97-107.

Fathman, A. and Whalley, E. (1990*). Teacher Response to Student Writing: Focus on Forum Versus Content*. Oxford: Oxford University Press.

Ferris , D. (1997). The grammer error scorrection in L2 wiriting classes. A response totrust cott (996). *Journalof second language writing. 8(1) ,1-11.*

Ferris, D. (2002). *Treatment of errors in second language student writing.* Michigan: The University of Michigan press.

Gipps C, Callum, B.and Hergreaves, E.(2004). *What Makes A Good Primary School Teacher:ExpectedClass Room Strategies?* USA: Library Congress Cataloging In Publication Data.

Hedge,T. (1999). *Writing.* Oxford: Oxford University Press.

Hyland, K. (2003) *.Disciplinary Discourses Social Interaction in Academic Writing.* Harlow Parson Education Limited.

Hyland, K. (2003*). Second languagewriting*.Hong Kong: Cambridge University Press.

Hyland F. and Hayland, K. (2006*). Feedback on Second LanguageStudents'Writing.*LanguageTeaching. Cambridge: Cambridge University Press.

Keh, C.(1990).Feed Backin Writing Proses:Amodel And method for implementing.*English Language teaching Jornale,44(4),294-304.*

Kepner, C. (1991)."An Experiment in Relationship of Types Written Feedback to the Development of Second Language Writing Skills". *In Modern LanguageJournal.*

Kulhavy ,R. W.& Stock W .A.(1989*). Feed back in Written Instruction.*The Place of GertiudeEductional Psychology, Review.

Kroll,B(E.D).(1991*).Second Language Writing*. Cambridge: CambridgeUniversity Press.

Leki (1991*).Coaching from the Margins: Issues in Writing Response*. In KrollB .(ed.) Language Writing: Research In sight For

the Classroom.

Moxely, J. (1989). "Responding To Student Writing Goals,Method and Alternatives." ***Freshman English news,*** **17(2), 3-11.**

Myles, J*.(2008). Responding To Students Writing Goals,Metode And Alternativis.*"Freshman English news,* **17(2),3-11.**

Ramies, A. (1983*).Techniques in teaching writing*. New York: OxfordUniversity Press.

Rashed, S. (2013).*Techniques in Teaching Writing*. New York: Oxford University Press.

SanjaHadzic.(2016*). Oral and written teacher feed back in an english as foreign language class room.*Linnaous University, Swedo.

Shih, M. (1986*).*"Content-Based Approach to Teaching Academic

Writing."*TESOL Quarterly,* **20(4),617-648.**

Taylor, B. (1981*)*. "Content and Written Form: A Two Way Street." *In T Quarterly*. Vol.15 (1), 5-13.

Veliz.C.L(2013*). Corrective Feed back in second language class rooms.* **Lit linguist: 2008.n.19, PP:283-292.**

Weigle.S.C.(2002*). Assessing writing 4th ed.* **Cambrige, Uk: Cambrige University.**

White, R and Arndt.(1991). *Process writing*.Hong Kong: Long man.

Zamel, V. (1983).Responding to students writing.***TESL Quarterly*** **19, 79-101 Boston University of Massachusetts.**

Zamel,V.(1995) 'Responding to Students writer'*TESOL Quartely*, 19(1), 697-715.

አባሪዎች

አባሪ አንድ

ያልታቀደ ምልከታ

(ማርትአንድ እሮብ 16/08/2011 ዓ.ም ክ/ጊዜ አንድ)

የክፍል ደረጃ ፡ 9ኛ

የተማሪ ብዛት 42

የትምህርቱ ርእስ፡ - አማዛኝ ድርሰት

ቡድን1፡ - ርዕሳችሁን ማሳረት ያደረጉ ሀሳቦች ማሳሳታቸው ጥሩ ነው፡ ነገር ግን ዐ.ነገሮቹ የሀሳብ ተያያዥነት የላቸውም፡ ዐ.ነገሮች በአንቀጽ ይደራጃሉ እንጅ በእያንዳንዱ ማስሚ ተነጣጥለው ተራ ቁጥር ተሰጥቷቸው አይፃፉም፡ የአንቀጽ ቅርጽን የተከተለ አይደለም፡

ቡድን 2፡ - ተገቢውን ስርዓተ ነጥብ በተገቢው ቦታ ማጠቀማችሁ ጥሩ ነው፡ነገር ግን ዐ.ነገሮቹ ተቆራርጠው ተፅፈዋል፡፡ አንቀፁ ቅርፁን አልጠበቀም፡ የተለያዩ ሀሳቦችን የያዙ ዐ.ነገሮች በአንድ አንቀጽ ውስጥ ተጠቃለው ማፃፍ የለባቸውም፡

ቡን 3፡ - ለድርሰታችሁ የሚጻፍ ርዕስ መርጣችኋል ነገር ግን የተፃፈውን ስናየው አማዛኝ ድርሰት አይደለም፡

ቡድን4፡ - ድርሰታችሁ ስረዝ ድልዝ ይበዛበታል፤ አንዳንድ ቦታ ላይ የሆሄያት ግድፈት አለባችሁ፤ ስርዓተ ነጥቦች በአግባቡ አልገቡም፡ እነዚህን ነገሮች ለቀጣይ ማስተካከል አለባችሁ፡

ቡድን5፡ - በድርሰቱ ውስጥ የተጠቀሱትን ሁለት ነገሮች ተመሳሳይና ልዩነት በእያንዳንዱ ማስሚ የተፃፈው ነገር ትክክል አይደለም፡ አንቀፁ እራሱ ተመሳሳይነቱንና ልዩነቱን ያሳያል፡፡ አንቀጽ ማለት ዐ.ነገር ማለት አይደለም፡ የሀሳቡን ቅደም ተከተል አደራጅታችሁ በአንቀጽ ፃፉት፡፡

ያልታቀደ ምልከታ

(ማርት አንድ አርብ 18/08/2011 ዓ.ም ክ/ጊዜ ሁለት)

የክፍል ደረጃ ፡ 9ኛ

የተማሪ ብዛት ፡ 46

የትምህርቱ ርእስ፡ - ስዕላዊ ድርሰት

ተ1፡ – መግቢያሽ ጥሩ ነው፡ ነገር ግን የተጠቀምሻቸው ቃላት ምክል ከሳች አይደሉም፤ ከአራት ነጥብ በስተቀር ሌሎች ስርዓተ ነጥቦች አቀማመጣቸው ትክክል አይደለም፤ ለቀጣይ እነዚህን አስተካክይ፡፡

ተ2፡ – ስርዝ ድልዝ ስለበዛበት ጽሁፍ በደንብ ተነባቢ አይደለም፡ ዐ.ነገሮች አልተቀነባበሩም፤ ተከታታይነት ይጎላቸዋል ስለዚህ ስርዝ ድልዝ ሳታበዛ ዐ.ነገሮቹን አቀነባብረህ ተከታታይነታቸውን ጠብቀህ አንቀጹን ፃፍ፡፡

ተ3፡ – ያገር ቤቷ ሴት ብለህ ጀምረሃል ነገር ግን ድርሰትህ ያገርቤቷን ሴት አላሳየም፡ ይህ እንዲሆን ያደረገው የቃላት ምርጫህ ነውና የቃላት ምርጫላይ ጥንቃቄ አድርግ

ተ5፡ – ስለሰካራሙ ሰውዩ የተፃፈው ስዕላዊ ድርሰት አፃፃፍ ተራኪ ድርሰት ይመስላል፡፡ ስለ ሰካራሙ ሰውዩ አንድም ምክል የሚገልፅ ነገር የለም፡ ስለዚህ ለቀጣይ አስተካክለሽ መፃፍ አለብሽ፡፡

ተ6፡ – በርካታ የፊደላት ግድፈት፣ የስርዓተ ነጥብ አጠቃቀም ችግር፣ የሀሳብ ፍሰት ችግር፣ የተፃፈው ድርሰት ሳይሆን ዐ.ነገር ነው እነዚህ ነገሮች ለቀጣይ ይስተካከሉ፡

ተ7፡ – የቃላት ምርጫሽን አስተካክይ፣ ዐ.ነገሮቹ ቅደም ተከተላቸውን ይዘው ይፃፉ፣ ስርዝ ድልዝ አታብዢ፡

ተ8፡ – አስቀድሜው ስለምን እንደምትፅፍ አስበህ ፃፍ፡፡ ምክንያቱም ርዕሱና የተፃፈው ነገር አይመሳሰልም፡

ተ9፡ – ዐ.ነገሮቹ ሰዋሰዋዊ አወቃቀራቸውን ይጠብቁ፣ በመቀጠል ደግሞ ዐ.ነገሮቹ ተቀናጅተው አንቀጽ ማንባት መቻል አለባቸው፡

ተ10፡ – ጽህፈትህን አስተካክለህ ፃፍ፡፡ የሆሄያት አጣጣልህን አስተካክል ምክንያቱም ስለ ምን እንደፃፍህ ማወቅ አልተቻለም፡

ተ11፡ – ጥሩ ነው ጥሩ ጽፈሀል፡፡ ነገር ግን የነጠላ ሰረዝና የድርብ ሰረዝን አገልግሎት ለይተህ እወቅ፤ የአንቀጽህን ቅርጽ አስተካክለህ ፃፍ፡፡

ለሁሉም ተማሪዎች፡ – ከሁሉም አስቀድሜ መግቢያችሁን አደንቃለሁ፡ ነገር ግን የመግቢያችሁትን ከድርሰት አፃፃፍ አንፃር ስናየው በርካታ ችግሮች ይታዩበታል፡፡ ቅርፁ የተስተካከለ አይደለም፤ ስርዐተ ነጥቦች በአግባቡ አልተቀመጡም፤ የሆሄያት ግድፈቶች አሉ፡ ስለዚህ እነዚህን ጉድለቶች አስተካክላችሁ ድርሰታችሁን መፃፍ አለባችሁ፡

ያልታቀደ ምልከታ

(ማርት ሁለት ሰኞ 28/08/2011 ዓ.ም ክ/ጊዜ አንድ)

የክፍል ደረጃ ፡ 9ኛ

የተማሪ ብዛት 48

የትምህርቱ ርእስ፡ - ተራኪ ድርሰት

ተ1፡ - የህይወት ታሪክህ በትረካ ምልክ መፃፍህ ጥሩ ነው፡ ነገር ግን ከዚያም ከዚያም የሚል የቃላት ድግግሞሽ አታብዛ፡፡ ዐ.ነገሮች ቅደም ተከተላቸውን ይጠብቁ፡፡

ተ2፡ - አጀማመርህ በራሱ ችግር አለበት፡፡ የህይወት ታሪክ ሲፃፍ ከትውልድ ቦታና ዓ.ም ነው የሚጀምረው

ተ3፡ - የህይወት ታሪክህን በጥሩ ሁኔታ ጽፈሀል፡፡ ዐ.ነገሮቹም ተከታታይ መሆናቸው ተመችተውኛል፡፡

ተ4፡ - አንቀጹ ቅርጹን አልጠበቀም፤ ሀሳቡ የተቆራረጠ ነው፤ በአ.ነገሮቹ ውስጥ ያሉት ሀሳቦች አንድነት የላቸውም፤ ቃላት ድግግም ይታያል፡፡ በጥቅሉ ጥሩ የሚባል ድርሰት አይደለም።

ተ5፡ - አንቀጹ ማዛዝ የሚባውን አልያዘም፤ ዐ.ነገሮቹ ተነጣጥለው ተፅፈዋል፡፡ ስለዚህ ተስተካክሎ እንደገና መፃፍ አለበት፡፡

ተ6፡ - ስርዓተ ነጥቦችን በአግባቡ ተጡቀሚ የአንቀጽሽ ሀይለቃልና ዝርዝር ሀሳብ አይደለም፡፡

ተ7፡ - ስርዝ ድልዝ ስለበዛበት ጽሁፉ አይነበብም፡፡

ተ8፡ - ጥሩ ጽፈሻል በዚሁ ቀጥይ፡፡

ተ9፡ - የሀሳብ ድረታ አብዝተሀል፣ ስርዓተ ነጥብ አጠቃቀምህን አስተካክል በአንቀጹ ውስጥ ያሉ ሀሳቦች አንድነት እንዲኖራቸው አድርግ፡፡

ለሁሉም ተማሪዎች፡ - አንቀጽ ስትጽፉ በአንቀጽ ውስጥ ያሉ ሀሳቦች እርስ በራሳቸው የተያያዙ አንድነት ያላቸው፣ የሀሳብ ውህደት ያላቸው፣ አንዱ ሀሳብ ከሌላው በቅደም ተከተል የሚመጣ፣ አንቀጹ ብርታት ያለው መሆኑን ፣ አንቀጹ የራሱ ማደርደሪያና ዝርዝር ሀሳቦችን የያዘ ስለመሆኑ እንዲሁም ቅርጹንም በተመለከተ በጥልቀት እያያችሁ መፃፍ አለባችሁ፡፡

ያልታቀደ ምልከታ

(ማርች ሁለት ሀሙስ 1/09/2011 ዓ.ም ክ/ጊዜ ሁለት)

የክፍል ደረጃ ፡ 9ኛ

የተማሪ ብዛት 50

የትምህርቱ ርእስ፡- ስዕላዊ ድርሰት

ተ1፡- የተጠቀምሻቸው ቃላት ምቅል ከሳች አይደሉም፡ አንዳንድ ቦታዎች ላይ የፊደል ግድፈት ይታይብሻል፡፡

ተ2፡- አንቀፆች የድርሰት ማንቢያ እስከሆኑ ድረስ እያንዳንዱ ዐ.ነገር ተለይቶ በየመስመሩ መፃፍ የለበትም፡ ለቀጣይ ይስተካከል፡፡

ተ3፡- በፃፍከው ድርሰት ውስጥ ስርዓተ ነጥቦች በአግባቡ አልተቀመጡም፡ ለምሳሌ ሁለት ነጥቦን ቃልን ከቃል ለማየት ተጠቅመሀል ነገር ግን መሆን ያለበት በሁለት ነጥብ ፋንታ በቃልና ቃል መካከል ትንሽ ክፍተት መተው አለብህ፡፡ ሌላው ድርብ ሰረዝ ከሚዘረዘሩ ነገሮች መካከል ሳይሆን መቀመጥ ያለብህ በዐ.ነገር እና በዐ.ነገር መካከል ነው፡

ተ4፡- ድርሰትሽ ውስጥ የቃላት ድግግሞሽ ይታያል፡፡ ይህ የሀሳብ ድረታ ስለሆነ ለቀጣይ አስተካክይ፡፡

ተ5፡- በአንቀጽ ውስጥ ያሉ ዐ.ነገሮች የሀሳብ ተከታታይነት የላቸውም ፡፡ በአንቀጽ ውስጥ ያሉ ዐ.ነገሮች እርስ በርሳቸው ተደጋጋፊና የሀሳብ ፍሰታቸውም የጠበቀ መሆን አለባቸው፡

ተ6፡- የሆሄያት ግድፈት ችግር ይታያል፡፡

ተ7፡ – ርዕስህ ስዕላዊ ድርሰት ማፃፍ በመሆኑ ስዕል ከሳች ቃላት መርጠህ መጠቀም አለብህ፡፡

ተ8፡ – የአንቀጹ ቅርፅ አልተስተካከለም፡ ሁኔያት የመግደፍ ችግር ይታያል፡፡

ተ9፡ – ርዕስህ ያገር ቤቷ ልጅ ከሆነ የምትፅፈው ድርሰት የአገር ቤቷን ልጅ በምትባችን ምትሏን ማምጣት አለበት፡፡

ያልታቀደ ምልከታ

(ማር ሶስት ሀሙስ 17/08/2011 ዓ.ም ክ/ጊዜ አንድ)

የክፍል ደረጃ ፡ 9ኛ

የተማሪ ብዛት 43

የትምህርቱ ርእስ፡ – አመዛዛኝ ድርሰት

ተ1፡ – የአንቀጽሽ አጀማመር ጥሩ ነው፡ ከርዕሱ ተነስተሽ ማደርደሪያ ሀሳቡን ቀጥለሽ ዝርዝር ሀሳቦችን አስቀምጠሻል፡፡ ነገር ግን የስርዓተ ነጥቦች አቀማመጥ ትክክል አይደለም፡

ተ2፡ – አንቀጽ ማለት ተነጣጥለው የተቀመጡ ዐ.ነገሮች ማለት አይደለም፡ ተከታታነት የላቸውም አያያዦች በአግባቡ አልገቡም፡

ተ3፡ –ጀማሬህ ጥሩ ነው ግን የቃላት ድግግሞሽ እንዲሁም የፊደል ግድፈት ይታያል፡፡ እነዚህን ማስተካከል አለብህ፡፡

ተ4፡ – ድርሰትህ ሀይለ ቃል የለውም፡ ዝም ብሎ የሀሳብ ተደጋጋፊነት የሌላቸው ዝርዝር አ.ነገሮች ብቻ ናቸው፡ ለቀጣይ አንቀጽህ የራሱ ሀይ ቃል ያለው ሆኖ ከሀይ ቃሉ ደግሞ ዝርዝር ሀሳቦች ተከታታይነታቸውን ጠብቀው ማምጣት አለባቸው፡

ተ5፡ – ስርዝ ድልዝ አታብዥ፡ ስርዓተ ነጥችን በተስማሚቦታቸው ውስጥ ተጠቀሚ፡

ተ6፡ – በድርሰቱ ውስጥ ያሉ ሁለት ነገሮችን ያቀረብክበት መንገድ ትክክል አይደለም፡ ልዩነት አንድነት እያልክ የፃፍከውን በራሱ በድርሰቱ ግለፀው፡

ተ7፡ – ድርሰትሽ የሚያወራው ስለ አመዛዛኝ ድርሰት ምንነት ነው፡ ምንነቱን መግለጽ ሳይሆን የራስሽን አመዛዛኝ ድርሰት ነው መጻፍ ያለብሽ፡፡

ተ8፡ – ጥሩ ነው በዚሁ ቀጥል፡፡ የሰራኸው ስራ ይበረታታል፡፡

ተ9፡ -0.ነገሮቹ ተከታታይነት የላቸውም፤ የቃላት ድግግሞሽ ችግር አለበት፡፡

ተ10፡ - ሆሄያትን በአግባቡ አለመጠቀሟ ስርዝ ድልዝ ይስተካከል፡፡

ተ11፡ - የፃፍከው ድርሰት ሳይሆን 0.ነገር ነው፡

ለሁሉም ተማሪዎች፡ - ሙከራችሁ ጥሩ ነው፤ ነገር ግን የእያንዳንዳችሁን ድርሰት ብዙየው የተለያዩ ጉድለቶች አሉበት፡፡ ለምሳሌ– የቃላት ግድፈት፣ ስርዝ ድልዝ፣ ድግግሞሽ፣ የስርዓተ ነጥብ አጠቃቀም ችግር፣ የሀሳብ ተከታታይነት ችግር ይታይበታል፡፡ ለቀጣይ እነዚህንና መሰል ችግሮችን ላለመድገም ጥረት አድርጉ፡፡

ያልታቀደ ምልከታ

(ማር 3 ሀሙ 24/08/2011 ዓ.ም ክ/ጊዜ ሁለት)

የክፍል ደረጃ ፡ 9ኛ

የተማሪ ብዞት 45

የትምህርቱ ርእስ፡ - አስረጅ/ገላጭ ድርሰት

በ1፡ - የፊደል ግድፈት አለው፤ የቃላት ድግግሞሽ ይበዛበታል፤ የአንቀጹ ቅርጽም አልተስተካከለም፡

በ2፡ - የአንቀጽ ሀይለ ቃል የለውም፤ ስርዓተ ነጥቦች በቦታቸው አልገቡም እነዚህ ስህተቶች ለቀጣይ አስተካክል፡፡

በ3፡ - ድርብ ሰርዝ ያለ ቦታው ገብቷል፤ አንዳንድ ቦታ ላይ የፊደል ግድፈቶች አሉ፡

በ4፡ - አንቀጹ ቅርጽ የለውም፤ ዐ.ነገሮች በእያንዳንዱ መስመር ተለይተው ተፅፈው፤ ሀይለ ቃሉና ዝርዝር ሀሳቡ አይለይም፡

በ5፡ - ገለጭድርሰትን በተግባር ፅፋችሁ ማየት እንጅ የገላጭድርሰትን ምንነት ማፍ የለባችሁም

በ6፡ - አ.ነገሮች ሰዋሰዋዊ መዋቅሩን የጠበቁ ናቸው፡ ስርዓተ ነጥብ አጠቃቀማችሁ ጥሩ ነው፡ ሆሄያትን አትግደፉ፡፡

በ7፡ - የስርዓተ ነጥብ አጠቃቀማችሁ ፤ የሆሄያት አጣጣላችሁ ችግር ስላለበት አስተካክሉ፡

ለሁሉም ተማሪዎች፡ - መሞራችሁ ጥሩ ነው፤ ነገር ግን የእያንዳንዱን ቡድን ስራ ስናየው የተለያዩ ችግሮች አሉበት፡ ለምሳሌ - የአንቀጽ ቅርጽ ያለማስተካከል፤ የፊደላት ግድፈት፣ የዐ.ነገሮች ሰዋሰዋዊ ህጉን ያለመጠበቅ፣ የቃላት ድግግሞሽ፣ ስርዓተ ነጥቦችን በአግባቡ ያለመጠቀም ወዘተ ችግሮች ስላሉ ለቀጣይ እነዚህ ነገሮችን ከግምት አስገብታችሁ ፃፉ፡፡

ያልታቀደ ምልከታ

(ማር 4 ሰኞ 5/09/2011 ዓ.ም ክ/ጊዜ አንድ)

የክፍል ደረጃ ፡ 9ኛ

የተማሪ ብዛት 50

የትምህርቱ ርእስ፡ - ተራኪ ድርሰት

ተ1፡ - ዐ.ነገሮቹ ተከታታነት ያላቸው መሆኑ ጥሩ ነው፤ ሀሳቦቹ ከርዕሱ የማጬመሩናቸው ተመራጭ ናቸው፡ ነገር ግን ስርዓተ ነጥቦችን በአግባቡ ተጠቀም፡

ተ2፡ - ስርዝ ድልዝ እና የቃላት ግድፈት ይስተካከል፡፡

ተ3፡ - የሆሄያት ግድፈት ሳይኖርብህ ጥርት ያለጽሁፍ ማፍህ ጥሩ ነው፡ ግን ዐ.ነገሮቹ የሀሳብ ወህደት የላቸውም፡

ተ4፡ - የአንቀጽሽ ቅርጽ ይስተካከል፡፡

ተ5፡ - የስርዓተ ነጥብ አጠቃቀሙ የተሻለ ነው፡ ነገር ግን ዐ.ነገሮቹ ተከታታይነት የላቸውም፡ አንቀጹ የሀሳብ ወህደት ይጎለዋል፡፡ ስለዚህ ለቀጣይ ስትፅፍ ድርሰቱን የሚነቡ ዐ.ነገሮች የሀሳብ ተከታታይነት ያላቸዉና ፍሰታቸዉን የጠበቁ መሆን አለባቸው፡ ይህ ከሆነ በአንቀጹ ዉስጥ ያሉ ዐ.ነገሮች ወህደት ይኖራቸዉል፡፡

ተ6፡ - የሚጥሸው ርዕስ ተራኪ ድርሰትን ያጽፋል፡፡ይሁን እንጅ የፃፍሽው ደግሞ ተራኪ ድርሰት አይደለም፡

ተ7፡ - እስካሁን ካየኋቸው ድርሰቶች ያንተ የተሻለ ነው፡ የሀሳብ ፍሰቱ፣ ስርዓተ ነጥብ አጠቃቀሙ ጥሪት ያለው ጽሁፍ ማፍህ፣ የአንቀጹ ቅርጽ ብቻ ለኔ ተስማምቶኛል፡፡ በዚሁ ቀጥል፡፡

ተ8፡ - የህይወት ታሪክሽን በተራኪ ድርሰት ለማፍ ሞክረሻል፡ ግን የተፃፈው ድርሰት በርካታ ችግር ያለበት ነው፡ በመጀመሪያ ደረጃ ጽሁፍሽ አይነበብም፡ ሲቀጥል የዐ.ነገሮቹ ሀሳብ የተፋለሰ ነው፡

ሌላው ስርዐተ ነጥብ አጠቃቀምሽ ላይ ድርብ ሰረዝ ነጠላ ሰረዝን አይተካም የራሱ አገልግሎት አለው፡

ተ9፡ - የፀፍሽው ድርሰት ከቅርጹም ሆነ ከይዘቱ ሲታይ ጥሩ ነገርአለው ቀጥይበት፡፡

ለሁሉም ተማሪዎች፡ - ከላይ ለዘጠኙ ተማሪዎች የተሰጠው አስተያየት ለናንተም ስለሚጠቅም ትኩረት ስጡበት፡ ፡

ያልታቀደ ምልከታ

(ማር አራት እሮብ 16/08/2011 ዓ.ም ክ/ጊዜ ሁለት)

የክፍል ደረጃ ፡ 9ኛ

የተማሪ ብዛት 43

የትምህርቱ ርእስ፡ - አማዛኝ ደርሰት

ተ1፡ - ገበሬና ነጋዴ በሚል ርዕስ አመዛዛኝ ድርሰት ጽፈሻል፡፡ ገበሬና ነጋዴን ለመግለጽ የተለያዩ ሀሳቦችን በእያንዳንዱ መቅመሮ ፅፈሻል፡፡ ነገር ግን ይህ ከሚሆን የገበሬና ነጋዴን ጠቀሜታ ለየብቻው ከገለጽሽ በኋላ በመጨረሻ የትኛው የተሻለ እንደሆነ ለመግለጽ ብትሞክሪ ጥሩ ይሆንልሽ ነበር፡፡
ተ2፡ - የፃፍከው አመዛዛኝ ድርሰት ጀማሬው ጥሩ ነው፡ ነገር ግን ስርዓተ ነጥቦች በአግባቡ አልተቀመጡም፡

ተ3፡ - ዐ.ነገሮች በየመቅመቱ ተፅፈዋል እንጅ አንቀጹ ቅርጽ የለውም፡ የሀሳብ ድግግሞሽ ይታይበታል፡፡ በድርሰትህ ውስጥ ሊገለጹ የተፈለጉ ሁለት ነገሮች በትክክል አልተገለፁም፡

ተ4፡ - ጎበዝና ሰነፍ ተማሪ በሚል ርዕስ ፅፈሀል ጥሩ ሙከራ አድርገሀል፡፡ የሀሳብ ቅደም ተከተሉ ፍሰቱን የጠበቀ ነው፡ ስርዓተ ነጥቦች በቦታቸው ገብተዋል፡፡ የዐ.ነገሮች አወቃቀር ጥሩ ነው፡ ነገር ግን አንቀጹ ቅርጹን ስላልጠበቀ ለቀጣይ አስተካክለህ ፃፍ፡፡

ተ5፡ - አንቀጹን ስትጽፊ መግቢያ ሀተታና ሟጀምጀሚያ እየተባለ አይፃፍም፡ የፃፍሽው አንቀጽ እራሱ መግቢያውና ሀተታውና ሟጀምጀሚያውን ማሳየት አለበት፡፡

ተ6፡ - አህያና በቅሎ በሚል ርዕስ የፃፍከው ድርሰት አጀማመሩ ጥሩ ነበር፡፡ ነገር ግን ውስጡን ስናየው ብዙ ጎደሎዎች ይታዩበታል፡፡ ለምሳሌ - የቃላት ድግግሞ አንዳንድ ቦታ ሆሄያት ተገድፈዋል፡፡ ስርዓተ ነጥቦች ያለቦታቸው ገብተዋል፡፡ የተፃፈው አንቀጽ ማጠቃለያ ይጎድለዋል፡፡ እነዚህን ነገሮች ለቀጣይ አስተካክል፡፡

ተ7፡ - የጻፍሽው አንቀጽ ቅርጹን የጠበቀ ነው፤ ስርዓተ ነጥቦችንም በቦታቸው አስቀምጠሻል፡፡ የዐ.ነገሮቹ ሀሳብ ተከታታና አንድነቱን የጠበቀ ነው፡ ነገር ግን አንዳንድ ቦታ ላይ ፍቻቸው ከባድ የሆኑ ቃላትን ተጠቅመሻል፡፡ ድርሰቱ ለማን የሚቀርበው?ተደራሲዎች እነማን ናቸው? የሚለውን ከግምት ውስጥ ማስገባት አለብሽ፡፡

ለሁሉም ተማሪዎች፡ - ፃፉ የተባላችሁትን ድርሰት ለመፃፍ ሙከራ ማድረጋችሁን ሳላደንቅ አላልፍም፡ ነገር ግን የእያንዳንዳችሁን ድርሰት ሳየው የተለያዩ ጉድለቶች አሉበት፡፡ ለምሳሌ ፡- ስርዓተ ነጥብ ጉድለት፣ የሆሄያት ግድፈት፣ የሀሳብ ተያያዥነት ችግር፣ የአንቀጽ ቅርጽ ያለመስተካከል ይታይበታል፡፡ እነዚህን ችግሮች በተናጠል በጥልቀት በማየት ለቀጣይ አስተካክሉ፡

ያልታቀደ ምልከታ

(ማር 5 ማክሰኞ 6/09/2011 ዓ.ም ክ/ጊዜ አንድ)

የክፍል ደረጃ ፡ 9ኛ

የተማሪ ብዛት 47

የትምህርቱ ርእስ፡ - ገላጭ ድርሰት

ተ1፡ - አንቀጹ የሀሳብ ፍሰት የለውም፤ የሀሳብ ተያያዥነት እንዲኖረው አድርጊ፡፡

ተ2፡ - የድርብ ሰረዝና የነጠላ ሰረዝን አገልግሎት አለየሽም፡ ስርዝ ድልዝ አታብዢ፡

ተ3፡ - የፊደል አጣጣልህን አስተካክል ምክንያቱም ጽሁፉ አይነበብም፡

ተ4፡ - ስርዓተ ነጥቦችን አስፈላጊ በሚሆኑበት ቦታ ብቻ ተጠቃሚ እንጅ እንደፈለገሽ አትጠቀሚ፡ ሆሄያትን አትግደፊ፣ ዐ.ነገሮቹ ቅደም ተከተላቸውን ይጠብቁ፡፡

ተ5፡ – የፃፍከው ደርሰት አይደለም ነጠላ ዐ.ነገር እንጅ ደርሰት የሚነባው በዐ.ነገሮች ስለሆነ ዐ.ነገሮቹ ተደራጅተው አንቀጽ ይገንቡ፡፡

ተ6፡ – የአንቀጹ ቅርጽ አልተስተካከለም፤ የሆሄያት ግድፈት አለው፤ አልፎ አልፎ የቃላት ድግግሞሽ ይታይበታል፡፡ ለቀጣይ የአንቀጽሽ ቅርጽ ማስተካከል አለበት፡ ሆሄያት ማደፍ የለባቸውም፤ ቃላትም መደጋገም የለባቸውም፡ ምክንያቱም የሀሳብ ድረታ ስለሚሆን፡፡

ተ7፡ – ስርዝ ድልዝ በዝቶበታል፤ የቃላት ድግግሞሽ አለው ይስተካከል፡፡

ተ8፡ – ስርዓተ ነጥቦችን በአግባቡ አስቀምጥ፡

ተ9፡ – አንድ ዐ.ነገር ሲቋጭ መጨረሻ ላይ አራት ነጥብ ያስፈልገዋል፡፡ ነገር ግን አንተ አልተጠቀምክም፡ በሁለት ዐ.ነገሮች መካከል መግባት ያለበት ስርዓተ ነጥብ ነጠላ ሰረዝ ሳይሆን ድርብ ሰረዝ ነው፡

ተ10፡ – ዐ.ነገሮቹን በአንቀጽ አደራጃቸው እና ፍሰታቸውን ጠብቀው ይቀመጡ፡

ተ11፡ – ደረጃህን የሚመጥን ጽሁፍ ፃፍ፡፡ የፃፍከው ነገር ማንበብ አልቻለም፡

ለሁሉም ተማሪዎች፡ – ሁላችሁንም ያቅማችሁን ሞክራችኋል፡፡ ድርሰቱን ከማፃፋችሁ በፊት ግን አንድ ድርሰት ሲፃፍ ምን ምን ነገሮችን መከተል ይጠበቅበታል የሚለውን አስቀድሞ ማወቅ ያስፈልጋል፡፡ ምክንያቱም እስካሁን የተወሰኑ ድርሰቶችን ስናይ እያንዳንዱ ተማሪ ብዙ ስህተቶችን ፈፅሟል፡፡ ስለዚህ እስካሁን አስተካክሉ ብዬ ስናገር የነበረውን ሁላችሁም አስተካክሉ፡

ያልታቀደ ምልከታ

(ማር 5 አርብ 9/09/2011 ዓ.ም ክ/ጊዜ ሁለት)

የክፍል ደረጃ ፡ 9ኛ

የተማሪ ብዛት 48

የትምህርቱ ርእስ፡ - ተራኪ ድርሰት

ተ1፡ - ርዕስህ ተራኪ ድርሰት ነው፡ ለዚህ ድርሰት የህይወት ታሪክህን በቅደም ተከተል መፃፍህ ጥሩ ነው፡

ተ2፡ - የህይወት ታሪክሽን ስትጽፊ የቃላት ድግግሞሽ አብዝተሻል ለምሳሌ ከዚያም ከዚያም ሚለውን ለቀጣይ አስተካክይ፡

ተ3፡ - በህይወት የሌለን ሰው የህይወት ታሪክ ሲፃፍ እንጅ በህይወት ላለ ሰው "ነበር" የምትለዋን ማስረያ አንቀጽማጠቃም የለብሽም፡ ከዚህ በተጨማሪ ደግሞ ስርዓተ ነጥቦች በአግባቡ አልተቀመጡም፡

ተ4፡ - የአንቀጹ ቅርጽ ትክክል አይደለም፡

ተ5፡ - ተራኪ ድርሰት እንዴት እንደሚጻፍ በቅድሚያ ሚዳት አለብሽ፡

ተ6፡ – ጀማሬው ጥሩ ነበር ግን ወደ መሀል ሲገባ ሀሳቡ ተፋልሷል፡፡

ተ8፡ – ጥሩ ነው ግን ብዙ ማስተካከል የሚባህ ነገር አለ፡፡

ተ9፡-የአንቀጹ ቅርጽ፣ የዐ.ነገር አወቃቀሩ ጥሩ ነው፡፡ በሌላ ወገን ደግሞ ስርአተ ነጥቦች ላይ ትኩረት ያስፈልጋል፡፡

ተ10፡ – ስርዝ ድልዝ እና የሆሄያት ግድፈት አስተካክይ፡

1. ተ11፡ – ጥሩ መቅራ ነው ከሞላ ጎደል ጽፈሀል ማለት ይቻላል፡፡

ተ12፡ – ስለምን እንደጻፍክ ግልጽ አይደለም፡

ለሁሉም ተማሪዎች፡ – ተራኪ ድርሰት ስትጽፉ የተነሳችሁበትን ርእስ ሳትለቁ ፣ዐ.ነገሮቹ ቅደም ተከተላቸውን እየጠበቁ፣የሀሳብ ፍሰታቸውን እንደቀጠለ ስለ ርእሰ ጉዳዩ በቅደም ተከተል መቀረክ አለባቸው፡ ከቅርጽ አንጻርም ስርአተ ነጥቦችን በቦታቸው መጠቀም አለባችሁ ፣ ሆሄያትን መደጋገም የለባችሁም፡

¶

አባሪ ሁለት

በተሚሪዎች የተጻፉ የድርሰት ወረቀቶች

ለመዘዝሽ ዝርዝር
ርዕስ ለዳግም ለውጥ

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

ለዓ ርን

ለእናቴ

ከ ...

ወርቅነው

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

አባሪ "ሀ"

3

የመምህር አስተማር (አመዛዛኝ ጽሁፍ) ፩

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ተማሪ ሰ. ሸ.

27.07/2011 ዓ.ም [illegible]

ስእላዊ/ጽሁፍ

ሠካራሙ/ሰውየ

ሠካራሙ ሰውየ በመራጤ ከተማ ቀጭርገበር የበቆ ከበረትግበር። ያለው እቢርት
አንድ ቆርቆሮቤት እና አንድ ሰርቤት ነበረው።
ያለው ሁለት ሴቶ እና አንድ ልጅም ነበረው።
እቢርት ሲኖርውም አልተጠቀመበትም ነበር።
የሚያወቀው መጠጥ ነበር።
የቤቱን እቢርት አንዳንድ ሲበቃው አንድበርስመስ ንአስበ መለመን
መጀመሪያ ዘጠኝ ገበያ ሲጠየቃት 5000 ብር እሰጣው ግዝወቹም ተስማሙ
2000 ብር ~~[illegible]~~ ። ከንዲህ እኔት
ገዢያ ወጸ 3ንር ቤት ገበ ከወንድ ከበርሰቁ አንስቶ አምሳት መቶ ብር
ዘለቂ ከፈ3ንሉ። [illegible] ሰገዥወቹ አንደጠጡ እዘዘላቸው ገዥወቹም ጠጥተው ሄዱ።

ሠካራሙ ሰውየ ከመጠጥቤት አልሄደም ነበር
ሰዓት 6:00 የገባ ሲጠጣ ውሎ ከምሽቱ 9:00 ሲል ከመጠጥ
ቤቱ ለመሄድ ተነሳ 3 ወያላዎች አገኙት እነዚያም ወያላዎቹ ጠላቶቹ እንተዋቸው
ወያላዎቹ ከበው ለመዝረፍ እከበው ተጠነተው ማሉት ብሩንም የተረፈውን ወሰዱበት
ሲዋጋውትም እያውቅም ነበር
አንድ ጋሊስ እጃቹ ሲገባ አስጣሏቸው።
እነሱም እመለሱ

ሠካራሙ ሰውየ ወደቤቱ ከሄደበት ሰለሱም3ቱ ወደገበያ ሄደ ሲሄድም አንድ
ለም ቀዘሄደ እገበያውም ደረሰ ገዢዎቹ ሲመጡ ሳቅ ሳቅ እያለ ነገራቸው
ለመሸጥ ለማይችል ሰቆቃቸውን ለምንም የማገዘው እሱ ቀጋው ከዘመኝ ሸቀጥ እለወረደም
እቢርቱም፡ በዚህ ንዘንዝ አስተው ከገዘዎቱ በሴሉ ለደስደስ እያለው የወደረመጡበትን።
እሱ መጠጡን እስተዋጣ መጠጥ ጠጥተው በደስታ ተዘው ሄዱ። እሱ ግን
ሲመጣ እቤት አልመጣም ሲል ቆየ ለማለት ሲጠጣ አመሸ።
[illegible] ሲሄድ ወደመጠጥ ያው ቤት ሲሄድ ብር መያዝን እያስተውሁ እያተመለከተ ያለውን
እያተዋቸውም ከበፊት አለሱን እያተወለደ [illegible] ልጆቹን እያመቀም
እያተወ እቢርቱን ገዥው [illegible] ገከው ማሉት።

ስም አስጫ በላሁን

እመራረጡ የዓል እሳቁ መንገድ   አገሪ "ሐ"

6/10

መካኛ ጽርሰት

ርዕስ የጽሮመኖ ሰሰሮሮ

በመጀመርያ ሽንኩርት ይቆረጣል ከዚያም ጽሮቃ ተገዝ ለች ሽንኩርት ቁካመል
ይታጠባል፣ ከተጠበሰ በኋላ ይቀቀላል፣ በርበሬ ይታጠባል፣ እስቲ ይንጽ ጽል
ሽንኩርት የሚጸል፣ ውሀ የሙቀል፣ ጸሮ ቀተታርጸለች፣ እንቁል መሠመራት
ተዘልዘል ለች፡፡ ከዚያም ከበቆ ገፅ ንፁል፣ ተንፈለች፣ ተለ ሰለበ ለች፣
በጸገበ የታጠባል፣ ተንጠጠካለች፣ ወይም ትቁረጠለች፡፡ ከዚ ያም ቁ ታጠባል
በሽበሽሮሚ ይዘልዘል ከዚያም ሽንኩርት ከበሰለ በኋላ ዘይት ከተቁካ ከ በኋላ
በርበሬው በጸገበ ይቁካከል ጸሮቃን በጸገበ ማጠበ ከዚያም በጸገበ
ከተቁካከ በኋላ ሰጋውን መመመር፡፡ የተመለገዘ ይቁካከል መቁቀሙ
በማጸርጋ ይንተከተከል ከተንተከተከ በኋላ ማሙ ማጸርጋ እንቁካ ለቁ
ቁካል ከተቁቀል በኋላ ይከመል ከተለጠ በኋላ ወጸ ወጡ ውሰጥ ይጋገ ለ
ቁረ ጨ፣ ንፁ ሽንኩርት በማጸርጋ ሁሉም ይሰሰከል ከሰለለ በኋላ
ይወጠል ከዚ ያም የቁዘቁዘል ከቁዘቁዘ በኋላ ይበላል፡፡

ሰም ሰክለ ጸረ

ቁጥር 33

ገጽ "መ"

ከመዘዘኝ ጽሁፍ

ተማሪ እና መምህር

=> ተማሪ ለትምህርቱ በትምህርት ቤት ለመሄድ የቤት ስራውን ይሰራል ለቤተሰብ ... [illegible]

... [illegible] ... ለዘመን ... [illegible]

... [illegible] ... ይዘው ... ትምህርት ቤት ይሄዳል!!

=> መምህር ጸጋም ... ለመምህራን ... [illegible] ... ትምህርት ቤት ይሄዳል!!

... [illegible] ... ይገባል!!

ለዘመ ... [illegible] ... ቤት ይሄዳል!!

ለተማሪዎች ... [illegible] ... ተማሪዎችንም ... ይኮራል!!

=> ተማሪ ... [illegible] ... ይደሰታል!!

=> መምህርም ... ተማሪዎች ... [illegible] ... ለዘ ... [illegible]

... [illegible] ... ከዚያ

ለተማሪዎ ቀርበው ይገባል!!

=> ተማሪም - ... [illegible] ... ይቀጥላል!!

... [illegible] ... ይገናኛል!!

=> መምህርም - ... [illegible] ... በረት

ሄኖ ይሄዳል!!

=> ተማሪዎች መምህሩ ... [illegible] ... ከበት!!

=> ተማሪም መምህሩ ... [illegible] ... ከበቶቹ!!

- ... [illegible] ... ተማሪም ... [illegible]

... [illegible] ... ይሄዳል!!

መልካም ውጤት ... [illegible]!!

ስጉ "ሠ"

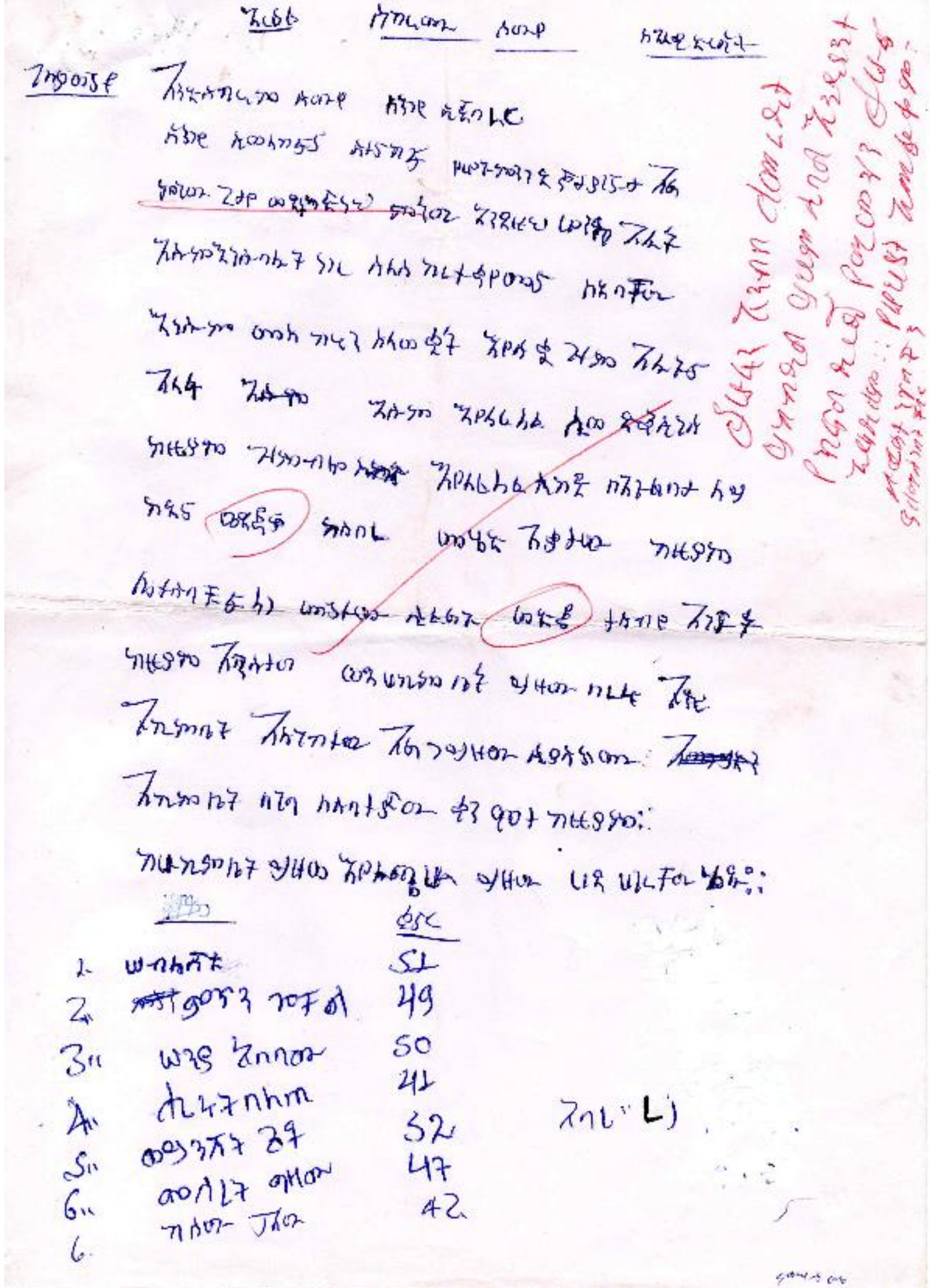

1\. 51
2\. 49
3\. 50
41
4\. 52
5\. 47
6\. 42
6\.

ስም፡ [illegible] ቁ.ጥ 18

የመነፃፀሪያ ድርሰት

~~[illegible]~~ ጎበዝ ተማሪ እና ሰነፍ ተማሪ

ጎበዝ ተማሪ ጠንቃቃ [illegible] ሰዓቱን ያከብራል፤ ትምህርቱንም በትኩረት ይከታተላል፤ [illegible] [illegible] [illegible] ተማሪ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ሰነፍ ተማሪ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ጎበዝ ተማሪ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]::

ጎበዝ ተማሪ [illegible]::

ጎበዝ ተማሪ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]::

የዚህ ድርሰት የመነፃፀሪያ ድርሰት [illegible]
ጎበዝ ተማሪን እና ሰነፍ ተማሪን [illegible]::

— [illegible] [illegible] [illegible]::
— [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]::
— [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
— [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] "ለ"

ዝናብ ዑደት

የዝናብ ውሃ ዑደት

የዝናብ ውሃ ከመሬት ላይ ወደ ከባቢ አየር የሚሄድበትና ተመልሶ [illegible] እና ዝናብ ይገዛል።

ወደ ሚቀላቀል ደረጃ, [illegible] ተለዋዋጭ ይሆናል። [illegible]

[illegible]

ወደ ጠጣር ደረጃ, [illegible]

[illegible]

ወደ መንግሥት ደረጃ, [illegible]

[illegible]

ወደ ሚበላ ደረጃ, [illegible]

[illegible]

ወደ ሚሰላሰል ደረጃ, [illegible]

[illegible]

ስም፦ ሰላማዊት ታዬ
ቁጥር ፡ 49

ክፍል "ሀ"

ሥም አለሙ በሀገሬ ክፍል 9ኛ ሀ ቁጥር 5

ቀን 24/07/2011 ዓ.ም

የግል የህይወት ታሪክ

እኔ አለሙ በሀገሬ የምገለው ከአባቴ ከአቶ በሀገሬ ሽፈራው እና ከእናቴ ከወ/ሮ አበበ እያሱ በደቡብ ወረዳ በበርበሬ ቀበሌ ሰንበት ከምትባለው ጎጥ ጥር 11 ቀን 1993 እመቱ ምህረት ተወለድኩ።

ከዚህም ከተወለድኩ ሰባት አመት ሲሞላኝ/ሲሆነኝ [illegible] እመቱ ምህረት ወደ በበርበሬ ቀበሌ በመሄድ አንደኛ ክፍል ትምህርት ቤት ትምህርቴን ጀመርኩ። በዚህ በበርበሬ ቀበሌ በአንደኛ ክፍል ት/ቤት ከአንደኛ እስከ [illegible] ክፍል ተማርኩ። በትምህርት ቤቱ የመጨረሻ ክፍል ተማርኩኝ እስከ 8ኛ ክፍል ድረስ ትምህርቴን ... [illegible] ... የዘጠነኛ ክፍል ትምህርቴን ... [illegible] ... ትምህርት ቤት በዚህ ቀበሌ ከ1ኛ - 8ኛ ክፍል ብቻ ስለሆነ የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርቴን ... ክፍል ያጠናቀቅኩበትን ውጤት በመያዝ በደቡብ ወረዳ ... ትምህርት ቤት በመግባት የዘጠነኛ ክፍል ትምህርቴን በመከታተል እገኛለሁ።

- የህይወት ታሪኬ አጭር ነው።
- የእንግሊዝ ሺሮው ገና ነው።
- ... [illegible] ...
- የቃላት ግድፈት ይስተካከል።
- የህይወት ታሪክ ትንሽ ትኩረት ይሰጠው።

አለሙ "ቀ"

ፍርሻት

ገለጭ ፍርሻት

ርዕስ የቤት መሰረት ትምህርት

ቤት ሲሰራ ዋናውና ብርቱ ሥራ ቁፋሮ የሚያስፈልገው መሰረት ነው። መሰረት ያልጠነከረ ቤት [illegible] ተናግረዋል "ቤትን በአሸዋ ላይ የመሰረተ ሰው ሁሉ [illegible] [illegible] ይመስላል" [illegible] ቤት የሚሰራ ሰው ሁሉ መሰረት [illegible] [illegible] ማጠናከር ይገባዋል። የቤት መሰረት [illegible] የሚገነባው [illegible] [illegible] [illegible] ፍርሻት [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]። [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]።

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] በዚህ መልክ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]። [illegible] የመሰረት [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]። በዚህ መልኩ መሰረት [illegible]። [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]።

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] መሰረት [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]።

[illegible] በዚህ መልክ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] የቤት መሰረት [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]።

- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
- [illegible] [illegible] [illegible]

ደረጃ "በ"

[illegible]

6ኛ [illegible] ለሰማንተ ለሽኔ ክፍል ዓመት ቁጥር 5

ኣሰማሪ ለሳዩ መንገ

~~ኣለፍ ተካ ፍርሰት~~

ርሀለ ፡ የህመት ፆርገ

እኔ ለሰማዝ እንዴ የመገለሙ ተናገረ የተመለከትኩበት በመሰሩ ወረም ወሩ ከእናቴ ከወረቦ እስሬ ገና ከእፃ እንዴ እገበሙ በመገለኩት ተመለከተ የመከተለው ህይወቴን በ 8ሰ ቀን እንዴ እንዲሁ ክርስቶስ ተናለሁ ና ከእናቴ ተመህርቴ ቤት 5 ገባሁት ተመሪ ገበሁ ወደ ኋላ ክፍለ ተማሪ ነው ወዳ ሀኪም ክፍለ ገብቶ ጋመሰማ 2 ክፍት እናገኝ ተሆ ጋመሰማ ተመህርት እናስገባ ገባሁ ፈተና ክፍለ ገብቻለሁ ከዚ ዓመት ተመህርቴ 1/8 ~~ክፍለ ተመህርቴ~~ ተማሪ ተመህርቴ ተመህርቴ ክመንፈስ ወደ [illegible] ተመረቅኩ እየተማርኩ ነው ።

ለትርጉም የሃይማ ክርስቲያን
- ክትርጉም ቅዳሴ [illegible]
ቁጥር ክሎ ሰንበት በሰዓት የተዋፈ [illegible]
- ቀበሮ ፡ የገሪ
የት ፡ ክወተሰማት
እስተዳረም
- ትርጉም [illegible]
- ለካ ጠቁ ለዶ ትርጉም
ክደርሶም
ወደ [illegible]

እገኘ "ተ"

[illegible] [illegible] [illegible] 10%

[illegible] [illegible] [illegible]

- [illegible] [illegible]/[illegible]/02/92 ዓ.ም

- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]።

- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]።

- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]።

- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]።

- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]።

- [illegible] [illegible] [illegible] 2008 ዓ.ም።

- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2011 ዓ.ም [illegible]።

[illegible] [illegible] [illegible]

M.M.S.C

[illegible]

[illegible]	[illegible]
1 [illegible]	95 [illegible]

[illegible] "[illegible]"

[illegible] 12 8 47

[illegible]

[illegible]

[illegible]

መሠረት ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ

መሠረት ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ [illegible] 11 ኮሌጆች [illegible] 190 [illegible] 3 [illegible]::

ኮሌጁ [illegible]::

[illegible]::

በአጠቃላይ መሠረት ቴክኒክና ሙያ ኮሌጅ [illegible]::

[illegible]

ተማሪ "ካ"

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ገበሬ

- ገበሬ [illegible] HIV/AIDS [illegible]

- [illegible]

- [illegible]

- [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

አባሪ 3

ጅማ ዩንቨርስቲ

የድህረ ምረቃ መርሀ ግብር

በጅማ ዩኒቨርስቲ የሶሻል ሳይንስ እና ሀሚኒቲስ ኮሌጅ

የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነ-ጽሁፍ ትምህርት ክፍል

በተማሪዎች የሚሞላ የጽሁፍ መጠይቅ

ውድ ተማሪዎች፡- የዚህ የጽሁፍ መጠይቅ ዋና አላማ በ9ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ የሚያስተምሩ መምህራን በተማሪዎች የደርሰት ጽሁፍ ላይ የሚሰጡትን የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ አሰጣጥ ሂደት ምን እንደሚመስል መረጃ ለማሰባሰብ ነው፡ የምትሰጡት መረጃ ሚስጥ ለሚስጥ ለጥናታዊ አገልግሎት ብቻ የሚውል መሆኑን አስቀድሜ እየገለጽኩ ለምታደርጉልኝ ትብብር ከልብ አመሰግናለሁ፡ ስም መጻፍ አያስፈልግም፡

ክፍል አንድ ፡- የግል መረጃዎች

መመሪያ አንድ -ቀጥሎ የቀረበትን ጥያቄ በክፍት ቦታው ላይ መልሳችሁን ፃፉ ፡

-የክፍል ደረጃ ---------

- የት/ቤቱ ስም -------
- በክፍላችሁ ውስጥ ያሉ ተማሪዎች ብዛት -------
- የአማርኛ ቋንቋ ት/ት በሳምንት ውስጥ ያለው የክፍለጊዜ ብዛት -----

ክፍል ሁለት፡- አጠቃላይ ጥያቄዎች

ከዚህ በታች የቀረቡትን እያንዳንዱን ጥያቄ በደንብ ካነበባችሁ በኋላ የእኔን ሀሳብ ይገልፅልኛል ያላችሁትን ከተሰጡት አማራጮች መካከል አንድ መልስ ብቻ በመምረጥ በቁጥሩ ትይዩ (√) ምልክት በመጠቀም መልሱ

- ቁጥሮቹ የሚወክሉት
  1. ፈጽሞ አልስማማም
  2. አልስማማም
  3. ለመወሰን እቸገራለሁ

4. እስማማለሁ

5. በጣም እስማማለሁ

ተቁ	ጥያቄዎች	1	2	3	4	5	አጠቃላይ ድምር
1	መምህሬ ለምጽፈው የድርሰት ጽሁፍ በቃል ሆነ በጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡኝ በውስጡ ላይ ትኩረት ያደርጋሉ?						
2	መምህሬ ለምጽፈው የድርሰት ጽሁፍ በቃልም ሆነ በጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡኝ ስህተቴን በራሴ እንዳስተካክል ያበረታቱኛል፡፡						
3	መምህሬ ለምጽፈው የድርሰት ጽሁፍ ሰዋሰዋዊ ስህተቶችን በመጠቆም ቀጥተኛ ምላሽ በመስጠት ስህተቴን እንዳርም ድጋፍ ያደርጉልኛል፡፡						
4	መምህሬ ድርሰት በምጽፍበት ጊዜ በቋንቋው ይዘት ላይ ብቻ ትኩረት እንዳደርግ ይመክሩኛል፡፡						
5	መምህሬ ድርሰት በምጽፍበት ጊዜ በተደጋጋሚ ስህተት የምፈጥርበትን መርጠው ግብረመልስ ይሰጡኛል፡፡						
6	መምህሬ በጽህፈት ወቅት ለምፈጽማቸው ለሁሉም ስህተቶች በአጥጋቢ ሁኔታ ግብረመልስ ይሰጡኛል፡፡						
7	መምህሬ ድርሰት በምጽፈበት ጊዜ ለምፈጽማቸው ስህተቶች የተለያዩ ወካይ ምልክቶችን በመጠቀም ግብረመልስ ይሰጡኛል፡፡						
8	መምህሬ በምጽፈው የድርሰት ጽሁፍ ውስጥ ስህተት አወንታዊ ግብረ መልስ /እርማት/ መስጠትን ያዘወትራሉ፡						
9	መምህሬ በምጽፈው የድርሰት ጽሁፍ ውስጥ አወንታዊ እና አሉታዊ ግብረ መልስ /እርማትን/ አመጣጥነው ይሰጡኛል፡፡						
10	መምህሬ በምጽፈው የድርሰት ጽሁፍ ውስጥ ለምሳሳተው ስህተት ቅርጽን ብቻ ትኩረት አድርገው እርማት ይሰጡኛል፡፡						
11	መምህሬ በምጽፈው የድርሰት ጽሁፍ ውስጥ ለምፈጽመው ስህተት ቅርጽና ይዘትን በማጣመን እርማት ይሰጡኛል፡፡						
12	ከመምህሬ በቂ የሆነ የቃል ወይም የጽሁፍ ግብረመልስ ባለማግኘቴ በጽሁፍ ስራዬ ውስጥ ተመሳሳይ ስህተቶችን እፈጥራለሁ፡						
13	መምህሬ ለምጽፈው ድርሰት ለደረጃዩ የሚመጥን እርማት አይሰጡኝም፡						
14	መምህሬ ለፃፍኩት ድርሰት ወዲያው ምላሽ አይሰጡኝም፡						
15	መምህሬ ግልፅነት የጎደለው ግብረመልስ ይሰጡኛል፡፡						

ለ. ነፃ/ልቅ/ ጥያቄዎች

<u>መመሪያ ሁለት፡ -</u> በዝግ ጥያቄዎች የተገኘውን መረጃ ለማጋገጥ ይቻል ዘንድ የሚከተለው ልቅ ጥያቄ ተሰጥቷል፡፡ ስለዚህ ከዚህ በታች ያለውን ጥያቄ በደንብ አንብባችሁ ምላሳችሁን ከባዶው ቦታ ላይ ፃፉ፡፡

16. የእናንተን የጽሁፍ ስራ ለማሻሻል መምህራችሁ የፃፉችሁትን የድርሰት ጽሁፍ እንዴትያርሙታል? ---

----

የደህረ ምረቃ መርሀ ግብር

በጅማ ዩኒቨርስቲ የሶሻል ሳይንስ እና ሂዩማኒቲስ ኮሌጅ

የኢትዮጵያ ቋንቋዎችና ስነ-ጽሁፍ ትምህርት ክፍል

ለመምህራን የቀረበ ቃለመጠይቅ

በመጀመሪያ ለቃለ መጠይቅ ፍቃደኛ በመሆንዎ ከልብ አመሰግናለሁ፡፡ የዚህ ቃለ መጠይቅ ዋና አላማ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን በተማሪዎቻቸው የድርሰት ጽሁፍ ላይ በሚሰጡት የቃል እና የጽሁፍ ግብረመልስ ላይ ያተኮረ፡፡ ስለዚህ ከዚህ ቀጥሎ ከርዕሰ ጉዳዩ ጋር የተያያዙ ጥያቄዎች ሲቀርብልዎ ተገቢውን ማብራሪያ እንዲሰጡኝ በቅድሚያ በአክብሮት እጠይቃለሁ፡፡

1. የተማሪዎችን የድርሰት ጽሁፍ ለማስተካከል የሚጠቀሙት የቃል እና የጽሁፍ ግብረመልስ አይነት ምንድን ነው?
2. ተማሪዎች በሚጽፉት ድርሰት ላይ የሚጠቀሙ የቃላዊ እና የጽሁፋዊ ግብረመልስ ባህሪ ምን ይመስላል?
3. ተማሪዎች በሚጽፉት ድርሰት ላይ ምን አይነት የቃል እና የጽሁፍ ግብረመልስ ስልትን ተግባራዊ ያደርጋሉ?
4. በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ ቃላዊ እና ጽሁፋዊ ግብረመልስ ሲሰጡ የትኩረት አቅጣጫዎ ምንድን ነው?
5. በተማሪዎች የድርሰት ጽሁፍ ላይ የቃልና የጽሁፍ ግብረመልስ ሲሰጡ አሉታዊ ተፅዕኖ የሚፈጥሩብዎ ነገሮች ምን ምን ናቸው?
6. በተማሪዎች የፅሁፍ ስራ ላይ አዘውትረው የሚጠቀሙት ቃላዊ ግብረመልስን ነው ወይስ ጽሁፋዊ ግብረመልስን?
7. ተማሪዎችሁ የሚጽፉትን የድርሰት ጽሁፍ እያንዳንዱን ነገር በመመርመር በአግባቡ ግብረመልስ ሰጥቻለሁ ብለው ያምናሉ?
8. መምህራን የተማሪዎቻቸውን ጽሁፍ ሲያርሙ ተማሪዎችን ከማስተካከል አንፃር ምን መደረግ ይጠበቅባቸዋል ብለው ያምናሉ?